VLAAMS NATIONAAL WEEKBLAD

Wij

VRIJDAG 11 OKTOBER '91

36e JAARGANG · NR.41 · 33 fr.

MARTENS 9 HAAKT AF...

...MAAR NIET VOOR WAPENLEVERING

N.V. BERT Cars en Trucks
Assesteenweg 101-103 **Tel.: 02/582.13.12**
TERNAT **02/582.04.10**
Verdeler
VOLKSWAGEN - AUDI - PORSCHE 944
Diensten: verhuring lange termijn: D'IETEREN LEASE
Depannage dag en nacht - tel. 02/452.67.26
Personenwagens, vrachtwagens en carrosserie

Houtzagerij
DE ROOSE N.V.
Algemene hout- en platenhandel
Schaverij
AFD. NINOVE - 9400
Steenweg naar Aalst 496
Tel.: 053-66.83.86
AFD.: OKEGEM - 9471
Leopoldstraat 114
Tel.: 054-33.17.51
054-33.11.49

DE PRIJSBREKER
van het goede meubel
Groenstraat 84, 2000 Antwerpen **tel. 03/236.45.31**
Open van 10 tot 19 u. Maandag gesloten

Alle trofeeën, wimpels, bekers, speldjes, badges, enz.
ESOX - STAN PHILIPS
Panorama 36
1780 WEMMEL
Tel. 02/460.68.93

Guido NUYTTENS
Longtinstraat 126
1090 Brussel
SANITAIR - ZINK
ROOFING
LOODGIETERIJ
GASVERWARMING
Tel. 426.19.39

PROMO PUZZLE
Kies zelf het onderwerp van uw puzzel
Daniël Cortier
Tel. 02/428.69.84
Fax 02/425.98.86

FRANSSENS OPTIEK:
Silhouette
Marwitz
Rodenstock
Herentalsebaan 340, Deurne-Z.
Tel. 03-321.08.96
Kerkstraat 44, Antwerpen
Tel. 03-235.64.75

nv de winne-fabrisac
migrostraat 128
B 9200 schoonaarde
dendermonde
052/42 33 04 - 42 39 16
drukkerij
typo - offset - repro
enveloppen - rx enveloppen
kettingformulieren
boekdruk - direct mail

DE VRIESE woonverlichting
baron ruzettelaan 78
8320 brugge 4
baan brugge-oostkamp
050 35.74.04

GELD
Onmiddellijk te bekomen bij
FRANS VAN MOORTER
Vijfhuizen 6, Erpe
Nieuw telefoonnummer:
053/80.10.09

PVBA
J. BORREMANS-COCK & KINDEREN
Algemene Bouwondernemingen
Gentsestraat 238
9500 Geraardsbergen
Tel. 054-41.25.89
Wij bouwen voor u sleutel op de deur

Freddy en Cecile Vermeersch-Vaesen
Sint-Aarnoutstraat 12
8211 Aartrijke-Zedelgem
☎ 050/20.08.50
algemene decoratiewerken — schilderen — behangen — vloerbekledingen — parket — louverdrape — luxaflex — ....

BELGIE VOOR HERZIENING VATBAAR

OM niet helemaal hun Vlaams gezicht te verliezen hebben CVP en SP de nieuwe Waalse chantage i.v.m. het kijk- en luistergeld geweigerd. Een tweede kaakslag zoals de wapenleveringen kon aldus op de valreep vermeden worden. Het betekende het einde van de regering *Spitaels 1*. Maar wie nu verwacht had dat die partijen op dit elan zouden verder gaan heeft het verkeerd voor. Het plat op de buik liggen blijft dus in trek. Wellicht was het ,,fasten seatbelts!'' waartoe Wilfried Martens zo krachtdadig had opgeroepen de voorbereiding van de zoveelste buiklanding van zijn partij.

Want wat CVP en SP amper een week na hun toegeving aan Spitaels ons zo krachtdadig poogden te verkopen over de federalizering van de Sociale Zekerheid is een lachertje geworden.

Op het CVP-kongres werd die federalzering aan zoveel voorwaarden gekoppeld dat er nog slechts een ,,federalizering van bepaalde delen van de SZ '' overblijft. Hoe dit mogelijk is kan alleen maar verklaard worden door de verpletterende macht van de CVP-zuil. Boerenbond, ziekenfonds en vakbond hebben eens laten zien wie er in de CVP de lakens uitdeelt.

Het SP-kongres bakte het nog bruiner. Daar werd aan het onderwerp nauwelijks aandacht besteed. Ook de socialistische zuil had de richtlijnen uitgevaardigd.

In het zog van de krisis hadden beide partijen nochtans grootsprakerig verklaard dat de federalizering van de SZ onvermijdelijk op de politieke agenda zou komen. Dag Jan!

De zuilen kregen daar bovenop nog de kans hun standpunten in de Zevende Dag uit te stallen, zonder dat daar ook maar enig federalistisch weerwerk kon geboden worden. Vooral het gepraat van Boerenbondtopman Hinnekens was ronduit schandalig: een regelrechte oproep om voor de CVP te stemmen, als ,,tegengewicht voor de machtige PS''.

Voor wat, hoort wat. *Le Soir* kon deze week dan ook reeds melden uit goede bron te hebben vernomen dat twee CVP-politici van ACV-huize in de volgende regeringen een belangrijke rol zullen spelen: Van den Brande in de federale, Dehaene in de Vlaamse. Het ene plezier is het andere waard...

Ze doen maar. Het is te hopen dat de publieke opinie duidelijk ziet hoe de politieke partijen met handen, voeten én geld aan hun zuilen gebonden zijn. Hoe gedwee zij de bevelen uit de diverse hoofdkwartieren opvolgen. Het verhaal van Poupehan is met het overlijden van Jef Houthuys niet afgelopen.

De *VU Vlaamse Vrije Demokraten*, ongebonden als zij is aan machtsgroepen, bekijkt deze huishouding in alle vrijheid. Haar radikale houding i.v.m. de wapenleveringen kon zij gestand doen omdat géén belangengroepen haar dwongen, slechts haar programma diende als leidraad. Zij doet dat ook in de andere dossiers die zich opdringen.

Verder in dit blad hebben wij gepoogd een ruim overzicht te brengen over de standpunten i.v.m. de federalisering van de Sociale Zekerheid. Tegenover het gewauwel over het einde van de ekonomische en monetaire unie en de solidariteit tussen alle werknemers van dit land zetten wij argumenten die tellen en cijfers die niet liegen.

Er zijn tal van federale staten waar de Sociale Zekerheid is gefederalizeerd. Wat het tweede argument betreft kunnen wij de zogenaamde sociale partners gerust stellen: solidariteit is voor de Vlaams-nationalisten geen loos begrip, maar dan wel op een eerlijke basis en niet langer door almaar geschenken te geven. De Vlaamse werknemer is nu reeds solidair met de Waalse en geen klein beetje. Of is de stroom van Vlaams geld naar Wallonië, ongeveer 100 miljard of 50.000 fr. per Vlaams gezin, geen solidariteit?

De federalizering van de SZ houdt bovendien ook in dat eindelijk aan besparingen kan gedacht worden, een element dat o.i. te weing beklemtoond wordt. Elke gemeenschap zal dan wel verplicht worden met de eigen middelen rond te komen en zuiniger om te springen.

Nu Spitaels 1 in staat van ontbinding is en een verklaring tot herziening van de grondwet voor de komende legislatuur voorbereidt is de VU Vlaamse Vrije Demokraten er vlug bij om een eigen ,,ruime verklaring'' voor te stellen.

De gebeurtenissen van de voorbije weken hebben aangetoond dat dit land een stroomversnelling meemaakt. Nu te weinig voor herziening vatbaar maken zou de problemen alleen maar aanscherpen. De ervaring van de jongste 25 jaar heeft aangetoond dat het afremmen van het federaliseringsproces alleen maar meer onontwarbare kommunautaire knopen oplevert.

De VU heeft een tachtigtal voor herziening vatbare artikelen, waaronder de huidige procedure van grondwetsherziening zelf, voorgesteld. De regering zal het met wat minder doen. Wij hopen dat de Kamers, voor zij ontbonden worden, hun goedkeuring aan de ruime lijst zullen geven. Het is hen geraden of anders komt dit land zelf voor een totale herziening in aanmerking.

Nu de stembusdag vastligt en de politieke partijen zich opmaken om de gunst van de kiezer te verwerven is denken aan morgen meer dan dringend. Het helpt ons niets vooruit te zeuren over de vele kansen sinds een kwarteeuw verkeken, denkwerk was er nochtans genoeg voor handen. Na de diktaten van Spitaels, en er komen er wellicht nog, en de knieval van CVP en SP zal niets meer zijn zoals het ooit was. In de hoop dat dit vertoon alle Vlaamse ogen heeft geopend is overleg voor een afdoend en realistisch Vlaams standpunt nodig.

Het unionistisch federalisme van Martens heeft gefaald, een konfederaal model is wellicht de enige oplossing. Vlaanderen en Wallonië, twee deelstaten die over een volledig zelfbestuur beschikken, elk met een eigen autonoom parlement, die samen beslissen wat zij nog samendoen in hun gemeenschappelijk belang.

De stroomversnelling van de voorbije weken heeft als positieve noot dat zij die dachten dat kommunautaire botsingen uit de tijd waren de ogen werden geopend. Zij hebben moeten ervaren dat zolang het ,,Belgisch feit'' niet blijvend geregeld is de twisten zullen oplaaien.

Maurits Van Liedekerke

INHOUD

7 Als een volleerd De Ridder kwam senator Jef Van Bree in Overpelt een mini-Poupehan op het spoor.

8 Terug van (even) weggeweest: senator Walter Luyten met zijn Persspiegel.

9 Terwijl de regering twistte over de lijst van voor herziening vatbare grondwetsartikelen, stelde de VU Vlaamse Vrije Demokraten haar uitvoerige lijst al aan de pers voor.

10 CVP en SP, de opiniepeilingen bewezen het deze week overduidelijk, zitten in zak en as. Maar ja, berouw komt na de zonde! Het weinig stichtende verhaal van de val van Martens 9.

12 Volgens onze Waalse korrespondente Denise Van Dam is de opstoot van de Waalse furie die tot het einde van Martens VIII en IX leidde niet zomaar uit de lucht komen vallen.

13 Het gewestelijk Waalse ministerkomitee voor de wapeneksport is ongrondwettig. Daarover is iedereen het eens. Maar erger is nog dat SP en CVP nu ook een grendel gezet hebben op een toekomstig vredesbeleid.

15 De federalisering van de Sociale Zekerheid wordt nu echt onafwendbaar. Een overzicht van de stellingen en standpunten.

19 Ook de vakbonden zagen wel brood in Nederlandse taallessen voor migranten. Het heeft er echter wel veel van weg dat zij de migrantenbevolking vooral als een kliëntenmarkt voor hun zuil beschouwen waar ze niet afwezig mogen blijven. Die indruk kregen we tenminste na een bezoek aan het ACV van Mechelen.

21 Gewezen minister van Ontwikkelingssamenwerking André Geens maakte een balans op van zijn beleid.

23 Hoe denken de inwoners van Indonesië over de taal van hun vroegere kolonisatoren, de Nederlanders? Karel Jansegers vroeg het hen.

34 Vorige week begon in Groot-Brittannië het tweede wereldkampioenschap rugby.

42 En niet vergeten, morgen 12 oktober organiseert de VU in Leuven een krachtmeeting.

(omslag R. Szommer)

WIJ

Vlaams-Nationaal Weekblad

Uitgave van het Vlaams Pers-, Radio- en TV-instituut v.z.w.

Hoofdredakteur:
Maurits Van Liedekerke

Redakteuren:
Tom Serkeyn
Peter Dejaegher
Toon Van Overstraeten

Sekretariaat:
Hilde De Leeuw

Alle stortingen van abonnementen, publiciteit en redaktie op prk. 000-0171139-31 van **WIJ**, Barrikadenplein 12, 1000 Brussel (Tel. 02/219.49.30). Telefax: 02/217.35.10.

Jaarabonnement	**1.200 fr.**
Halfjaarlijks	**700 fr.**
Driemaandelijks	**400 fr.**
Los nummer	**33 fr.**

Verantw. uitgever:
Jaak Gabriëls,
Barrikadenplein 12,
1000 Brussel

Reklame:
Karel Severs, tel. 02/219.49.30, toestel 231 ('s voormiddags) of privé, Alsembergsesteenweg 797, 1653 Dworp.
Tel. 02/380.04.78.

SPITAIR

Na afloop van het partijbestuur van de VU Vlaamse Vrije Demokraten van maandag jl, herhaalde voorzitter *Jaak Gabriëls* zijn verzet tegen een mogelijk akkoord tussen Sabena en Air France. De VU wil Spitair (*Spitaels Airlines*) aan de grond houden, zo verklaarde Gabriëls. Hij hekelde voorts de financiële struktuur die wordt opgezet, en sterk wijst in de richting van een zoveelste PS-maneuver.

In die struktuur zouden bvb. Omob (waar wijlen PS-topman *André Cools* de lakens uitdeelde), de Groep Brussel Lambert, de Nationale Investeringsmaatschappij en het Gemeentekrediet (met Spitaels als vice-voorzitter) meespelen. Bovendien doet het gerucht de ronde dat de afronding van het akkoord tussen Sabena en Air France gekoppeld wordt aan een definitief akkoord over de vestiging van Brussel als definitieve vestigingsplaats van het Europees parlement ten nadele van Straatsburg.

De uithaal van Gabriëls lijkt rezultaat te zullen afwerpen. Geen Vlaamse regeringspartij kan het zich op dit ogenblik, met kommunautair getinte verkiezingen in het vooruitzicht, veroorloven om het dossier goed te keuren. *Het belang van Limburg* heeft uit goede bron zelfs vernomen dat de CVP-top *Dehaene* bevolen heeft het huwelijk tussen Sabena en Air France niet voor de verkiezingen goed te keuren, *om de Volksunie niet in de kaart te spelen*. De gesprekken met Air France zijn immers al weken lang gaande, maar een definitief akkoord geraakte nog niet op het kabinet van verkeersminister Dehaene.

DE RAMP

Twee vliegtuigen stortten deze week zogezegd neer in Oost-Vlaanderen. Een Mirage en een burgertoestel. De balans: 19 doden, 10 zwaargewonden en een pak geblesseerden. Er ontstond natuurlijk ook een gevaarlijk gaslek en er moest een dorp ontruimd worden (weliswaar alleen op papier). U heeft al door dat dit stukje over de rampoefening in Oost-Vlaanderen handelt.

Hoewel heel wat waarnemers de indruk hadden dat de hele rampenaffaire vrij chaotisch verliep, toonde goeverneur *Balthazar* zich een tevreden man. Naar verluidt kwam de ramp bij de hulpdiensten helemaal niet als een verrassing: de geheimhouding was blijkbaar een komplete zeef. Heel wat leden van de hulpdiensten zaten dan ook netjes in hun piekfijn uniform thuis te wachten totdat de verlossende oproep kwam: uitrukken! De burger kan gerust zijn: in geval van een „ramp" staan de hulpdiensten paraat...

ZEVENDE DAG

De samenstellers van het BRTN-programma *De zevende dag* hebben zondag een kemel van formaat geschoten. Ze nodigden enkele *machten in feiten* uit de Belgische samenleving uit die de Vlaamse kijker kwamen vertellen hoezeer ze wel gekant zijn tegen de federalisering van de sociale zekerheid, de landbouw of het verdere uiteenvallen van de Belgische staat.

De goeroe's van het VBO, de Boerenbond en het ABVV lieten de kans om olie op de golven van het federalizeringsvuur te gieten niet liggen. Voor *Mia de Vits* van de socialistische vakbond zou de federalizering van de SZ een *nachtmerrie* zijn. Ze kan al maar vast enkele doosjes slaappillen gaan kopen. *Jan Hinnekens* van de Boerenbond kreeg van de moderator zelfs de toestemming om een regelrechte oproep te lanceren om voor de CVP te stemmen, *om het tegengewicht in Vlaanderen voor de machtige PS in Wallonië* te herstellen.

De druk van de zuilen en machtsgroepen op hun partijen bleef niet zonder rezultaat. Na enkele spontane verklaringen in de richting van meer autonomie voor Vlaanderen, ja zelfs verklaringen die in de richting van een federalizering van de SZ wezen, vonden CVP en SP al snel de unitaire en solidaire toon terug. Er staat voor vakbonden, mutualiteiten en andere traditionele machtskernen immers teveel op het spel. *Zij hebben zich met hun ganse wezen in de Belgische macht genesteld en stellen nu alles in het werk om hun greep op de centen van de staat te behouden*, stelde VU-voorzitter Gabriëls.

VU-fraktievoorzitter in de Vlaamse raad *Paul Van Grembergen* protesteerde van zijn kant bij BRTN-administrateur-generaal *Cas Goossens* tegen dit eenzijdig pleidooi voor meer België op de BRTN. *Op deze wijze fungeert de BRTN eens te meer als een instrument van de Belgische staatsraison, en niet als een spreekbuis van de Vlaamse gemeenschap, wat nochtans haar wettelijke opdracht is*, zo stelde Van Grembergen.

Enkele Belgische para's keerden reeds terug uit Zaïre. Daar blijft de situatie vooralsnog zeer onduidelijk. Premier Tsishekedi en president Moboetoe bleven bekvechten over wie de bevoegdheid over de Zaïrese strijdkrachten krijgt. Hier en daar wordt nog steeds geplunderd. De para's zullen er dan ook nog een tijdje moeten blijven. Moboetoe verbood hen deze week de humanitaire voedseltransporten te beveiligen. Dat is het voorrecht van zijn presidentiële garde. Moboetoe weet wel waarom: hij kan zijn soldaten niet betalen. Iedereen weet dat die voedseltransporten hét middel zijn om muiterij in het leger te voorkomen. Dat de voedselhulp voor de hongerige burgers dan verpatst wordt op de (zwarte) markt of gewoon aan de vingers van de soldaten blijft plakken, is Moboetoe geen zorg. Volgens deskundigen heeft voedselhulp voor Zaïre alleen zin wanneer de kontrole op transport en distributie uitgeoefend wordt door niet-Zaïrese troepen. (foto vum)

TEVEEL VLAAMSE MILICIENS...

Volgens de *Vereniging van Vlaamse Dienstplichtige militairen* schort er wat aan de verdeling tussen Vlaamse en Franstalige dienstplichtigen in het Belgische leger. Die verhouding is erg scheef aan het lopen ten nadele van de Vlamingen. Van de 35.560 dienstplichtigen van de lichting '90 die daadwerkelijk hun dienst hebben uitgevoerd, zijn slechts 11.993 (33,7%) of één op drie Franstalig.

Eerder al raakte bekend dat er meer Franstalige dan Vlaamse kandidaat-miliciens medisch ongeschikt worden verklaard. Van de 27.000 Vlamingen wordt er 10,16% afgekeurd, van de 17.000 Franstaligen 20,43%. En ook het aantal deserteurs ligt hoger aan Franstalige kant dan aan Vlaamse: 1.108 tegenover 606 in 1990.

Is dit nu nog zo'n *onverklaarbaar verschil* tussen het Vlaamse en het Franstalig landsgedeelte, zoals die ook voorkomen in de gezondheidszorgen? Of is het juist het gevolg van de onverklaarbare verschillen in uitgaven in de gezondheidszorgen? Wat zou betekenen dat een medische overkonsumptie leidt tot een daling van de volksgezondheid, zoals uit het grotere afkeuringen omwille van medische redenen bij de Franstaligen kan besloten worden.

...EN TEVEEL WAALSE BV'S

Vreemd genoeg doet zich bij de beroepsvrijwilligers in het leger een omgekeerde evolutie voor: er zijn steeds meer Vlaamse miliciens, en steeds meer Franstalige beroepsvrijwilligers. Dit heeft volgens VVDM te maken met het plan-Charlier, dat het grootste gedeelte van de nieuwe kazerne-infrastruktuur aan Wallonië toewijst.

Volgens *Het Belang van Limburg* zal voor de operatie *Reforbel*, de terugtrekking van de Belgische strijdkrachten uit Duitsland, minder dan een kwart van de geraamde infrastruktuurkosten in Vlaanderen besteed worden, en 10,6 miljard frank in Wallonië. Bovendien blijven aan Vlaamse zijde na de verhuis 2.500 Nederlandstalige jobs en milicien-posten (43%) over, en aan Waalse zijde bijna 3.400 jobs en plaatsen voor miliciens (57%).

Eén en ander is het gevolg van de vreemde interpretatie die Minister van Defensie *Coëme* en stafchef Charlier aan de taalwetgeving geven. Bepaalde eentalig Vlaamse eenheden worden na hun terugkeer uit Duitsland plots tweetalig, terwijl tweetalige eenheden ekskluzief Franstalig worden wanneer ze verhuisd zijn. BvL-hoofdredakteur *Platel* raadt de Vlaamse partijen aan om het door de Franstalige socialist in alle stilte uitgedokterde plan vanaf de eerste letter grondig te herschrijven.

Groepjes VU-jongeren hebben zaterdag- en zondagmorgen aan de stations van Antwerpen, Brugge, Gent, Hasselt, Leuven, Mechelen en Oostende aktie gevoerd tegen de wapenhandel. Aan de TTB-reizigers werden snoepjes uitgedeeld met daaraan een kaartje vastgehecht waarop geschreven stond: *op de tijd dat je dit snoepje opeet worden er in de wereld voor 152.700.000 fr. wapens verkocht* en *vandaag reis jij met de trein, morgen de wapens van CVP en SP.* Deze aktie was gericht tegen de beslissing om de Waalse bedrijven FN en Mecar uitvoerlicenties voor wapenleveringen toe te kennen voor gebieden die nu al overbewapend zijn. De aktie was ook een protest tegen het gebrek aan moed om over te schakelen van een oorlogs- naar een vredesekeonomie. Voor de VU-jongeren is dit de start van een hele reeks akties rond dit tema. (foto WIJ)

VAN VELTHOVEN

De voorzitter van de Vlaamse raad, de socialist *Louis Vanvelthoven*, schaarde zich verleden week nog achter het voorstel van de VU om de Vlaamse vergadering vervroegd samen te roepen. Dat in reaktie op de vergadering van de Waalse gewestraad. Later werd Vanvelthoven door CVP en SP weer verplicht om zijn woorden in te slikken, want men wilde een eensgezind standpunt opstellen in de schoot van de Vlaamse eksekutieve. Dat eensgezind standpunt is, nu iedereen weet dat we op 24 november naar de stembus trekken, meer dan waarschijnlijk voor Sint-Juttemis, als de kalveren op het ijs dansen.

Ook de voorzitter van de Vlaamse raad heeft nu andere katten te geselen. Als vooruitziend man was hij zelfs al bezig met zijn kieskampanje voor Martens 8 en vervolgens Martens 9 struikelden. Toen reeds schreef hij een brief aan zijn ruime vrienden- en kennissenkring. Daarin nodigde hij hen uit om mee te werken aan de kampanje: affiches plakken, borden in de voortuin plaatsen, assisteren bij een verkiezingsaktie, kortom voor elk wat wils.

De voorzitter van de Vlaamse raad maakte echter één foutje, dat hem nog zwaar zal aangerekend worden. Hij verstuurde de bewuste kampanjebrief portvrij in officiële enveloppen van de voorzitter van de Vlaamse raad. Na alle schandaaltjes die daar in het verleden reeds over gemaakt zijn, had Vanvelthoven, zeker als voorzitter van de Vlaamse raad, toch beter moeten weten. Wil hij misschien van zijn prestigieuze funktie af?

KROATIE

Halverwege deze week luwden de gevechten in Kroatië een beetje. Het federale leger en de Serven hadden eerst nog gauw-gauw een morzel grond veroverd en het presidentieel paleis in de Kroatische hoofdstad Zagreb werd vanuit de lucht beschoten, vooraleer het ultimatum van de EG verstreek. Niet dat een EG-ultimatum tegen Joegoslavië veel vrede zou brengen. Dat zou ten eerste maar over enkele maanden rezultaat beginnen af te werpen, en ten tweede kan men zich de vraag stellen hoe en of een ultimatum tegen een land dat niet meer bestaat wel zou werken.

Het leger kondigde een eenzijdig wapenbestand af, maar er wordt niet op gerekend dat de burgeroorlog nu afgelopen is. Kroatië wil het beleg van enkele Joegoslavisch kazerne's niet opgeven, en bevestigde zijn onafhankelijkheidsverklaring van 25 juni. De uitvoering van die onafhankelijkheidsverklaring was na EG-bemiddeling drie maanden uitgesteld om een oplossing voor de burgeroorlog uit te werken.

■ *Prins Filip* raakte tijdens het weekend betrokken bij een verkeersongeval. Hij bleef ongedeerd. Dat kan niet gezegd worden van de andere auto. De bestuurder en diens vrouw raakten gewond. Het bleef **geheim** hoe het ongeval juist gebeurde, en of de prins zelf stuurde.

■ Het Iraakse leger en het **Koerdisch** verzet raakten weer slaags. Het Iraaks leger bombardeerde de steden Kifri en Kalar in gebied dat door het verzet gekontroleerd wordt. De aanval was in strijd met de officieuze wapenstilstand die werd overeengekomen om vredesbesprekingen tussen de Koerden en de Iraakse regering mogelijk te maken. Het bombardement joeg zo'n 15.000 mensen op de vlucht.

■ Bij de verkiezingen in **Portugal** won de rechtsliberale regeringspartij PSD opnieuw de volstrekte meerderheid. Premier *Cavaco* blijft ongenaakbaar in het zadel.

■ In een interview met het *Belang* vroeg de joernalist aan CVP-jongerenvoorzitter *Ludwig Caluwé* waarom de CVP-jongeren niet applaudiseerden na de toespraak van premier *Martens* op het CVP-kongres. Caluwé: *„Korrektie. We applaudiseerden wel, maar bleven in tegenstelling tot de anderen zitten. Dit was inderdaad een protest.* Opgepast Vlaanderen! Er tekent zich bij de CVP-jongeren een gevaarlijk **radikalizeringsproces** af!

■ Aan de ingang van dat CVP-kongres moesten alle kongresgangers over een **dweil** stappen waarop de letters CVP geschreven stonden. Dat was een gezamenlijke aktie van de andere jongerenpartijen (VUJO, PVV- en SP-jongeren), die daarmee protesteerden tegen de lijdzaamheid waarmee de CVP ging plat liggen voor de PS. Overigens kan men opmerken dat de SP zich ook helemaal niet zo manhaftig heeft gedragen. En men kan zich afvragen of de PVV, die zich voorstander had verklaard van de wapenlevering, indien zij in de regering had gezeten, dezelfde konsekwente houding had aangenomen als de VU.

■ Wijlen VU-senator **Rik Vandekerckhove** kreeg posthuum de Prijs Robert Vandekerckhove, die driejaarlijks wordt uitgereikt aan een politikus in het teken van etiek en verdraagzaamheid in de politiek. Wijlen Robert Vandekerckhove was de halfbroer van Rik.

OVERPELT: EEN POUPEHAN IN 'T KLEIN?

Iedereen kent onderhand het verhaal van „de Vier van Poupehan", maar wellicht spelen er zich in dit land nog tal van andere Poupehans — groot en klein — af...

Senator Jef Van Bree kwam in Overpelt een mini-Poupehan op het spoor waarbij een ACW-bankier misbruik maakte van „voorkennis" om de toewijzing tot het bouwen van 24 service-flats voor het plaatselijke OCMW in de wacht te slepen.

Jef Van Bree: *„In december 1987 besliste het schepenkollege van Overpelt om bejaardenwoningen te bouwen. De gronden werden verworven en een architekt aangesteld. Begin juni 1990 werd aan minister Lenssens de vraag gesteld of het OCMW leningen mocht afsluiten bij andere kredietinstellingen dan het Gemeentekrediet, zoals u weet de bankier van de Vlaamse Gemeenschap.*

Op 14 januari 1991 liet minister Lenssens weten dat de gunning van de financiële overeenkomsten voor leasing of leningen slechts kan gebeuren nà een gunningsprocedure waarbij minstens 5 financiële instellingen gekontakteerd worden."

Zo gezegd, zo gedaan, dacht men in Overpelt en dus werden in maart 1991 vijf instellingen geraadpleegd voor een financieringsofferte van 42.000.000fr. BAC, Gemeentekrediet, ASLK, CERA en de Kredietbank werden verzocht voor 11 april '91 de voorwaarden voor het aangaan van leasing van 42 miljoen mee te delen.

De strijd om de gunning kon beginnen. Of beter gezegd: hoe kon de OCMW-voorzitter van ACW-strekking — onder toezicht van burgemeester Karel Pinxten (CVP) — de opdracht aan de BAC gunnen?

Op 16 april '91 werd een eerste evaluatie gemaakt en de KB (geen belangstelling) en de ASLK (onvolledig dossier) verdwenen uit de wedloop. Restten toen nog: Gemeentekrediet, BAC en CERA.

Jef Van Bree: *„Uit de evaluatie bleek dat het Gemeentekrediet de laagste offerte aanbood, n.l. 7.380fr. per maand/per flat. De BAC hield het bij 7.770fr. per maand/per flat. Het werd toen duidelijk dat, wilde BAC niet uit de boot vallen, er een en ander diende te gebeuren."*

En de molen begon te draaien. Vanuit het OCMW werd per fax aan de financieringsmaatschappijen bijkomende inlichtingen gevraagd. Een tweede evaluatieverslag rangschikte opnieuw het Gemeentekrediet als voordeligste inschrijving: 7.629fr. per maand/per flat tegenover 7.940fr. per maand/per flat voor de BAC.

Jef Van Bree: *„In gestrekte pas bezorgde BAC dan bijkomende prijsofferten aan het OCMW met aanbiedingen die steeds lager lagen dan deze van 4, 16, 24, en 26 april en 6 mei 1991.*

Op 6 mei '91 nam de CVP-meerderheid in de OCMW-raad de beslissing om het bouwprojekt door de BAC te laten financieren. Plots bleek de BAC 15 fr. per flat goedkoper te zijn..."

■ **Hoe kon de BAC de offerte van de konkurrentie kennen om haar bod aan te passen?**

Jef Van Bree: *„Zonder twijfel werden de prijsaanbieding van de andere financiële instelling aan de BAC bezorgd om haar de kans te geven een net iets lagere bieding in te dienen. Wij konden beslag leggen op een brief van de BAC van 26 april j.l. gericht aan de voorzitter van het OCMW en verstuurd aan zijn thuisadres. Daarin staat te lezen:„Naar aanleiding van onze offerte van 24 april j.l. geef ik u hierbij wat kommentaar, vooral aangaande de vergelijking met de offerte van het Gemeentekrediet."*

De VU Vlaamse Vrije Demokraten heeft dan op 6 juli bij de hogere overheid klacht ingediend omdat volgens haar de toewijzing niet volgens de wetgeving ter zake gebeurde en een aanfluiting was van alle aanbestedingsvoorschriften.

Op 24 juli stuurde de goeverneur een ontvangstmelding van de klacht.

■ **En het vervolg van het verhaal?**

Jef Van Bree: *„Slechts op 6 september liet de goeverneur ons dan weten dat het OCMW verplicht werd haar besluit van 6 mei, waarbij de BAC als financieringsmaatschappij werd aangesteld, in te trekken. Het OCMW dient dus een nieuwe prijsvraag uit te schrijven."*

■ **Welke lessen trekt u dit verhaal?**

Jef Van Bree: *„Ik zou twee konklusies willen trekken. Eén: ook in Overpelt wou men naar het voorbeeld van Poupehan een dossier doordrukken ten voordele van de bevriende CVP-zuil. Hoe machtig deze ook is, ook de CVP moet de wetten eerbiedigen.*

Twee: door een dossier dag aan dag op te volgen en kort op de bal te spelen kunnen onregelmatigheden achterhaald worden en tijdig verijdeld!"

PERSSPIEGEL

Nadat Martens 9 vorig weekeinde de struikelde logen de vlammende titels in de pers er niet om.
„België op het sterfbed" titelde *Het Belang van Limburg*. „België op barsten" werd het in de liberale *Nieuwe Gazet*. Daarmee is de richting aangegeven van de perskommentarren die we vorige week en begin deze week te horen kregen. Tot de Vlaamse stoomafblazerij deze week volop begon. (w.v.b.)

De Standaard

In zijn wekelijkse rubriek „op de korrel" maakte Manu Ruys een diepgaande analyse onder de titel „Voor wie hoeft de Belgische federatie nog?".

„Men beleeft de nederlaag van de unitaristen en van de federale unionisten. Het is tijdverlies daar lang bij stil te staan. De Waalse houding moet wél tot nadenken stemmen. In hoever is Wallonië nog een partner? Is de Belgische staat nog nuttig voor ons? Waarop wachten de Vlaamse partijen om het beleid aan te passen? De Volksunie heeft zich de jongste dagen behoorlijk gedragen. Gabriëls en Schiltz treft geen blaam.

Dat kan niet worden gezegd van de SP waar Vandenbroucke werd teruggefloten. De CVP heeft behoedzaam gespeeld, maar andermaal geen profiel vertoond; het is voor Herman van Rompuy vernietigend, dat hij door *La Libre Belgique* wordt gelukgewenst."

HET BELANG VAN LIMBURG

Bij dit zoveelste krakeel tussen het bazige Waalse wijf en de goedzakkige Vlaamse lobbes in het Belgische huishouden plaatste Mark Platel het titelwoord „scheiding".

„Daarbij kan overigens maar één model meer voor ogen staan, een Belgische samenleving waarin de twee grote gemeenschappen eindelijk de plaats krijgen die hen toekomst, een samenleving waarin Vlamingen en Franstaligen de defintieve kans krijgen echt zichzelf te zijn zonder elke dag opnieuw te worden afgeschrikt door de pesterijen van de buren. Wie op die dag nog probeert af te remmen of om te buigen omwille van het eigenbelang of uit puur lijfsbehoud, wie dan doet alsof deze krisis toch maar een zoveelste toevallig en vooral voorbijgaand gebeuren was, moet nu al goed beseffen dat hij dan de definitieve scheiding onvermijdelijk maakt. Buren kunnen alleen maar buren zijn, als elke buur met de andere wil samenleven."

GVA

Ook de gematigde Lou De Clerck had vorige week nog een Vlaamse woedeopprising bij het bazige gedoe van Spitaels die hij „de rode Richelieu" noemt.

„Voor Vlaanderen is het unionistisch federalisme niet langer aanvaardbaar. Het kan tegen de Vlamingen worden uitgespeeld. Er moeten spijkerharde garanties komen om daar definitief een punt achter te zetten. Na de verkiezingen zal er dus over een ander, meer radikaal federalisme worden gesproken. Weigeren de Walen dat dan ligt de weg naar het separatisme open. Vlaanderen wil het niet, maar is er ook niet bang voor."

DE NIEUWE GAZET

Luk Van der Kelen hing het als liberale Vlaming ook dik de keel uit, hoewel bij de reakties op het gebeuren we zijn baas Verhofstadt nooit het woord Vlaanderen in de mond zien nemen.

„Het Vlaams bewustzijn van de CVP is nooit heel uitgesproken geweest. De partij heeft door de jaren heen ook in kommunautaire kwesties altijd de lijn gevolgd die ze sistematisch hanteert. De Franstalige partijen, met Spitaels en Deprez op kop, hebben het gebrek aan rechtlijnigheid van de CVP telkens weer afgestraft. Het gevolg daarvan kennen we: geven en toegeven in kompromissen en schijnakkoorden, die handenvol geld hebben gekost en het land hebben opgezadeld met een karikatuur van wat een federaal land moet zijn. De burger is dit meer dan beu, dat elke klare afspraak tussen de gemeenschappen telkens weer hipotekeert."

DE MORGEN

In zijn analyse zegt Paul Goossens dat er in dit land definitief twee mentaliteiten zijn gegroeid. Hij noemt het „eigen publieke opinie". Wij noemen het twee volkeren.

„Als er al één zaak met zekerheid geformuleerd kan worden, is het dat er een dinamiek bestaat die regelrecht naar een Belgische boedelscheiding leidt. De politici willen en kunnen, want dat is de wetmatigheid van het kiessisteem, zich nog alleen voor de eigen publieke opinie legitimeren. Al de rest is bijkomstig of ondergeschikt. Zelfs de grondwet, de konsensusregel binnen de regering en al het institutioneel porselein dat in het Belgisch salon prijkt."

De Financieel Ekonomische TIJD

Merkt kritisch op hoe op de kongressen van CVP en SP zoveel stoom werd afgeblazen dat deze partijen „plat op hun buik gingen liggen" voor het neen van vak- en ziekenbonden in verband met de federalisering van de SZ. De veiligheidsgordeels waar Martens op zijn kongres over sprak moesten dienen voor de zoveelste buiklanding.

„Amper een week nadat SP en CVP voor het wapenverdikt van de PS „plat op hun buik gingen liggen", zijn ze het voorbije weekend ook al voor het nieuwe Waalse diktaat door de knieën gegaan. Op het SP-kongres werd, tegen de verwachtingen in, aan het tema van een gefederalizeerde SZ nauwelijks aandacht besteed. En op het CVP-kongres werd die federalizering aan een heleboel voorwaarden gekoppeld. Pas als de regionale verschillen niet weggewerkt worden, zullen de Vlaamse kristendemokraten de federalizering van bepaalde delen van de SZ bepleiten.

Nochtans hadden zowel SP- als CVP-kopstukken vorige week uitdrukkelijk gesteld de federalizering van de SZ nu aan de politieke orde te zullen stellen. Dat dit op hun kongressen desondanks niet of nauwelijks gebeurde, heeft alles te maken met de verzuiling. Vakbonden en ziekenfondsen hebben hun politici inmiddels tot de orde geroepen."

GEZEGD IS... ...GEZEGD

„Uit Kinshasa kwam het bericht binnen dat de ministers zich verspreidden in de stad en alle buitenlanders molesteerden, gelukkig zonder ernstige gevolgen. Wij vernamen ook dat de Belgische school in Kinshasa volledig vernield was."

Minister Coëme in de kamerkommissie (24 sept. '91).

GRONDWET MAKSIMAAL HERZIEN

Dit jaar ging het nieuwe parlementaire jaar eerder van start dan gewoonlijk op de tweede dinsdag van oktober. Nog voor de traditiegetrouwe openingsplechtigheid werden de kamers samengeroepen. Ondanks al het wantrouwen stemden CVP, SP, PS en PSC braafjes het vertrouwen in de vierpartijenregering Spitaels I. Intussen tikte de overheveling van het kijk- en luistergeld als een tijdbom onder de regering. Martens IX wankelde en viel.

WAPENUITVOER ONGRONDWETTIG

Tijdens het kamerdebat van de voorbije week wees VU-voorzitter *Jaak Gabriëls* in de eerste plaats de CVP op haar verantwoordelijkheid. *„Een partij heeft nooit uitspraak gedaan over de grond van de zaak. Over abortus heeft de CVP de mond vol, over wapens zwijgt ze als vermoord.*" Verder hield hij een pleidooi voor een konfederalistisch model. *„Een doorgedreven konfederalisme met maksimale autonomie voor Vlamingen en Walen en een minimum aan bevoegdheid voor de centrale staat kan een uitweg bieden.*" Fraktievoorzitter Candries onderstreepte in zijn tussenkomst de ongrondwettelijkheid van de regeringsbeslissing om de wapenuitvoer mogelijk te maken. *„België heeft zich meermaals uitgesproken tegen een nieuwe wapeneskalatie in het Midden-Oosten. De wapenwet werd in dergelijke sfeer gestemd.*"

EEN KONFEDERALISTISCH MODEL

Terwijl de regeringspartijen aan het bekvechten waren over de lijst van te wijzigen grondwetsartikels, stelde de VU Vlaamse Vrije Demokraten dinsdag haar lijst voor op een druk bijgewoonde perskonferentie. De redenen waarom hoognodig een ruime (meer dan zeventig artikels) verklaring tot herziening van de Grondwet moet worden goedgekeurd door het Parlement behoeven geen uitvoerige uitleg. Vooreerst werd tijdens de voorbije legislatuur de hervorming van de staat zoals afgesproken in het regeerakkoord niet afgewerkt. De gebeurtenissen van de laatste weken hebben aangetoond dat de federaliseringsdinamiek een onmiskenbare stroomversnelling kent. *„Het Belgisch model moet grondig herzien worden. Nu het federaliseringsproces afremmen door een te enge verklaring tot herziening van de Grondwet en juridische opstakels zou een democratische flater zijn"*, aldus voorzitter Gabriëls.

EEDFORMULE

Een ruime verklaring maakt een breed debat mogelijk over de evoluerende maatschappelijke opvattingen inzake het funktioneren van de demokratie, de rol van de staat, de persoonlijke rechten. Zo wil de VU de bepalingen over de openbaarheid van bestuur, de ministeriële verantwoordelijkheid, de afschaffing van de doodstraf en het briefgeheim in een nieuw kleedje. De eedformule moet eveneens worden veranderd zodat de deelstaten eigen eedformules kunnen opleggen voor hun ministers en ambtenaren. Ook alle artikels die de bevoegdheden van de koning raken moeten voor herziening vatbaar verklaard worden. Meer bepaald artikel 69 dat gaat over de bekrachtiging en de afkondiging van wetten door het staatshoofd. Volgens de VU moet er worden nagedacht over andere sistemen zoals de bekrachtiging en de afkondiging van wetten door de twee parlementsvoorzitters of door een parlementair initiatief.

PROVINCIES

De VU pleit ook voor een wijziging van artikel 4 dat de „staat van Belg" vastlegt. Dit is noodzakelijk tegen de achtergrond van de EG-richtlijn over de toekenning van het Eurostemrecht. Verder moeten de deelstaten het recht krijgen zelf hun verkiezingen te regelen. Alle overbodig geworden artikels moeten geschrapt en technische aanpassingen doorgevoerd worden. Elk artikel waarin sprake is van provincies moet aangepakt worden. VU-voorzitter J. Gabriëls meent dat de gewesten en gemeenschappen naderhand zelf moeten bepalen of ze deze entiteiten nog willen behouden.

Tenslotte wordt voorgesteld de huidige procedure van Grondwetsherziening zelf voor herziening vatbaar te verklaren. De huidige procedure met de verplichte ontbinding van het parlement is de stroefste van West-Europa. In de meeste Europese landen kan het parlement zichzelf met bijzondere procedures of meerderheden tot konstituante uitroepen. Bij ons moet een meerderheid in Kamer, Senaat en de Koning (samen de Grondwetgevende macht) het volkomen en heel precies met elkaar eens zijn welke bepalingen voor herziening in aanmerking komen. Daarna wordt het huidige parlement van rechtswege ontbonden. Het op 24 november nieuw te verkiezen parlement kan de aangeduide artikels met een tweederde meerderheid wijzigen. Ook hier heeft de ervaring de voorbije 25 jaar aangetoond dat de huidige procedure kan geblokkeerd worden, met alle gevolgen vandien.

Greet Claes

MARTENS NIET NAAR NEDERLANDSE TOP

De VU Vlaamse Vrije Demokraten in de Vlaamse Raad heeft, met ongeloof en verbazing, vernomen dat eerste minister Martens zich heeft laten verontschuldigen voor het internationaal kollokwium „Nederlands in de Wereld" dat vandaag en morgen doorgaat te Brussel.

Deze samenkomst kan men beschouwen als een topkonferentie van de Nederlandstaligen uit de hele wereld. Er zullen deelnemers zijn uit Aruba, Frans-Vlaanderen, Indonesië, Namibië, de Nederlandse Antillen, Suriname en Zuid-Afrika naast vertegenwoordigers uit Nederland en Vlaanderen.

Het is onbegrijpelijk dat de federale eerste minister zich niet vrijmaakt voor deze bijeenkomst, temeer daar diezelfde eerste minister bij herhaling de topkonferenties van de franssprekende landen is gaan bijwonen, tot in Kinshasa en Quebec toe. En dat hij onlangs nog prijkte — als een vreemde eend in de bijt — op een plechtige bijeenkomst van Walen en Fransen in Parijs.

Voor een topbijeenkomst van Nederlandstaligen uit de hele wereld, georganiseerd door het parlement van zijn eigen volk, heeft hij echter geen tijd...

Heeft de heer Martens schrik dat zijn aanwezigheid zijn toekomstige franstalige Brusselse kiezers onwelgevallig zou kunnen zijn?

BEROUW KOMT NA DE ZONDE

VERLEDEN week bracht WIJ een uitgebreid overzicht van allerlei mogelijke reakties uit Vlaanderen, en ook enkele uit Wallonië. Het was een voor SP en CVP vernietigend kabaal. Hoofdredakteurs, editorialisten, joernalisten, grondwetsspecialisten, de parlementaire oppositie en (eks-)parlementairen uit eigen familie, Vlaamse bewegers en vredesbewegers, tientallen briefschrijvers uit Vlaamse steden en dorpen, heel Vlaanderen was eensgezind in de grote en overtuigde afwijzing van wat SP en CVP bekokstoofd hadden.

Bovendien werd de afkeer en het misprijzen voor zoveel arrangisme en gesjoemel niet één keer uitgespuwd, werden de verantwoordelijken voor die eenzijdige komplete Vlaamse nederlaag niet één keer aangeklaagd, maar een hele week lang en overal. En nog steeds zijn de Vlaamse harten niet voldoende gelucht. Moest hetgeen de SP- en CVP-ministers uitgevreten hebben zo erg niet zijn voor Vlaanderen en onze politieke zeden, we zouden haast medelijden hebben met hen en hun in zak en as verkerende partijen.

KIJK- EN LUISTERGELD

Maar keren we even terug naar zondag 29 september, op het moment dat *Hugo Schiltz* en *André Geens* eervol verkozen hun ministerportefeuille terug te geven in plaats van mee te spelen in de groezelige garage van Belgische arrangeurs *Dehaene* en *Claes*. De nieuwe regering Martens IX zat toen met een probleem: zij had geen tweederde meerderheid meer. Die was nochtans nodig, vooral om aan een aantal Franstalige eisen tegemoet te kunnen komen, zoals de overheveling van het kijk- en luistergeld. De Franstaligen hadden nu wel, via de ongrondwettelijke Waalse nationale ministerkomitees, hun uitvoervergunningen voor de wapens, ze moesten ook nog het kijk- en luistergeld hebben om de dure belofte's aan hun leerkrachten na te kunnen komen.

In het verdere regeerprogramma dat Martens voor zijn negende kabinet opstelde, stond dan ook een zinnetje, waardoor de Franstaligen terecht mochten aannemen dat de overheveling van het kijk- en luistergeld geen problemen meer zou opleveren. Martens had laten optekenen, dat als voor de staatshervorming (sedert de akkoorden van augustus hoorde o.m. de overheveling van het kijk- en luistergeld hier bij) geen tweederde meerderheid meer te vinden zou zijn in het parlement, de regering naar *alternatieve reglementaire wegen* zou zoeken. Deze wegen hielden in de ogen van de Franstaligen bvb. kb's of ministeriële besluiten in. De Vlamingen hadden al de oprichting van felgekontesteerde gewestelijke ministeriële komitees per KB geslikt, waarom zou dat dan ook niet kunnen voor het kijk- en luistergeld, zo luidde het over de taalgrens. Wat eens als reglementair aanvaard werd, kan ook nog een tweede keer, dacht men.

De partijleiding van de Vlaamse meerderheidspartijen CVP en SP is zwaar aangeslagen door de algemene Vlaamse faillietverklaring van het ongrondwettelijk kompromis dat uitgedokterd was om de uitvoer van Waalse wapens naar het Midden-Oosten mogelijk te maken. Het kwaad was echter geschied, daarop nog eens terugkomen was onmogelijk. Dan maar hoog van de Vlaamse toren blazen om het blazoen wat op te poetsen. Zoals zo vaak in de geschiedenis van de Vlaamse ontvoogding, kwam het berouw bij de traditionele partijen met een Vlaamse naam weer eens na de zonde.

Bezuiden de taalgrens begreep men blijkbaar niet hoezeer Vlaanderen getraumatizeerd was door die aanvaarding van de uitvoer van de Waalse wapens naar de Golf. Men begreep niet dat de publieke opinie de CVP en de SP er gewoon toe dwong om zo'n tweede gigantische vernedering af te wijzen.

GEEN KIJK- EN LUISTERGELD

Intussen was echter het debat in de Kamer over die regeringsverklaring van Martens aan de gang. De CVP, net als de SP op zoek naar de grote Vlaamse revanche, besloot om het akkoord over die ,,alternatieve wegen'' aan haar laars te lappen en een KB over het kijk- en luistergeld te weigeren.

Martens heeft aan zijn negende kabinet weinig plezier beleefd. Nadat hij 's avonds van de kamer meerderheid tegen minderheid het vertrouwen had gekregen, moest hij 's anderendaags na de middag al met het ontslag van Martens 9 naar de koning.
(foto Peustjens)

In een verhelderend artikel hierover in *De Standaard* gaf CVP-kenner Falter uitleg bij deze zwenking: *De tevredenheid van zondag* (de CVP had toen nog beweerd dat het akkoord geen Vlaamse nederlaag was omdat het de Vlamingen niks zou kosten) *sloeg maandag om in wrok, dinsdag in radeloosheid, woensdag in een verlangen naar wraak, donderdag in strijdlustigheid en vrijdag in een zalig gevoel van revanche.*

CVP-fraktievoorzitter *Luc Dhoore* mocht de bocht, in Vlaanderen ingekleed als de Vlaamse wedergeboorte van de CVP, in de Kamer het halfrond insturen. Toen de Franstaligen zich realizeerden wat er gebeurde, waren ze bijna oprecht verontwaardigd over zoveel trouweloosheid van de Vlaamse koalitiegenoten in Martens IX. PS-kamerlid *Onkelinx* vroeg in de Kamer uitleg aan Martens. De arme man (vergeet niet dat hij straks nog Franstalige stemmen uit Brussel nodig heeft om zijn politieke vel te redden) kon niet anders dan het akkoord over de alternatieve reglementaire wegen te bekrachtigen. Hij hoefde er zelfs de waarheid niet voor uit de weg te gaan.

"VLAAMS FRONT"

Maar even later was het ,,Vlaams front'' tussen SP en CVP gevormd. Nauwelijks had Martens nl. met dichtgeknepen ogen de gewestelijke ministerkomitees verdedigd, of SP-voorzitter Vandenbroucke sloot zich bij de CVP aan. Dat zoiets een Vlaams front genoemd werd is wel biezonder ironisch. Eerst had een in zijn flamingantisme en pacifisme wedergedoopte SP-voorzitter *Vandenbroucke* daarvoor opgeroepen, weliswaar toen het kalf al verdronken was en in reaktie op de Vlaamse onthutsing voor zijn haakse bocht en smadelijke nederlaag. En toen dat ,,front'' plots uit de lucht kwam vallen, dankte hij de Heer en de CVP voor het vervullen van zijn wens. Desalniettemin was het blijkbaar te laat om de voorgeprogrammeerde CVP- en SP-stemmachines nog aan te passen aan de gewijzigde taktiek.

Het land maakte het mee dat een regering die pas de avond tevoren van de Kamer van Volksvertegenwoordigers meerderheid tegen minderheid het vertrouwen had gekregen, 's anderendaags al viel. De PS vroeg dan in de ministerraad om het eerste agendapunt, de ondertekening van het RTT-kontrakt, waar de krisis om begonnen was, weer zou uitgesteld worden. PS-vice-premier *Moureaux* wilde eerst de zekerheid krijgen dat alle regeringsleden de verklaring van Martens steunden, dwz dat ze indien het niet anders zou gaan zich akkoord zouden verklaren met de overheveling van het kijk- en luistergeld per KB. Daar moesten de Vlamingen niet van weten.

RTT-KONTRAKT

De zitting werd geschorst en de Vlaamse vice-premiers gaven *Colla* de toelating om de delen van het RTT-kontrakt die klaar waren te tekenen. Toevallig alleen kontrakten die de Vlaamse bedrijven ten goede kwamen. Toen Moureaux na de schorsing wilde praten over het kijk- en luistergeld kwam het tot een definitieve breuk. Martens toog naar het paleis met het ontslag van een regering die slechts 120 uur het levenslicht had gezien.

De koning konsulteerde de vice-premiers en weigerde zondagavond het ontslag van Martens IX. De regering kreeg de opdracht een ontwerp van verklaring tot herziening van de grondwet op te stellen, en de dringende wetsontwerpen in te dienen die nodig zijn voor de goede werking van de staat. Tijdens het weekend namen enkele ,,machten in feite'' (VBO, Boerenbond en ABVV) stelling in tegen de federalizering van de sociale zekerheid. Hoewel daarvoor zowel bij SP en CVP harde stemmen voor waren opgegaan, namen beide partijen weer snel gas terug. Dinsdag maakte Martens officieel bekend dat we op 24 november vervroegd naar de stembus gaan.

(pdj)

Kamerlid Hugo Schiltz nam tijdens de regeringsverklaring van Martens 9 zijn oude vertrouwde plaats naast Coveliers, hoog in het halfrond weer in.
(foto Peustjens)

VU SCHIET OMHOOG IN PEILINGEN

Luidens een peiling in *De Morgen* wijzigt de Vlaamse burger naar aanleiding van de krisis rond de Waalse wapenleveringen drastisch zijn kiesintenties voor 24 november. Partijen die de wapenhandel verdedigden of zich tot oneerbare kompromissen lieten verleiden, moeten zwaar boeten. De CVP belandt met 25,5% van de Vlaamse stemmen op een absoluut dieptepunt. De wapenkrisis kostte de CVP maar liefst 2,1%. De SP verliest ook zwaar, en bereikt eveneens een dieptepunt met slechts 20,3% (verlies van 1,3%). Dat de PVV de wapenleveringen principieel goedkeurt, wordt haar door de Vlamingen ook niet in dank afgenomen. De liberalen moeten 1,6% prijsgeven.

De grote winnaar is de VU Vlaamse Vrije Demokraten. De VU werd op 13,9% gepeild, een vooruitgang met 1% tegenover de verkiezingsuitslag van '87, en van 4,4% winst in vergelijking met de peiling van september. Agalev wint 1,1% tegenover de vorige peiling, en het Vlaams Blok blijft nagenoeg status quo. Aan die laatste partij lijkt heel de krisis gewoon voorbij te gaan.

HET WAALSE REVEIL

IN 1913 koos de *Assemblée wallonne* — een soort informeel Waals parlement — de haan van kunstschilder Paulus als officieel simbool van Wallonië. Hij werd in de geel-rode kleuren van de stad Luik gestoken. De laatste zondag van september werd tot de officiële feestdag van Wallonië uitgeroepen.

Ieder jaar worden in september in Wallonië de ,,Fêts de Wallonie'' gevierd, niet één dag, maar — naargelang de kreativiteit van het plaatselijk organisatiekomitee — één tot twee weken. Vooral Namen — de hoofdstad van Wallonië — staat bekend voor de Waalse feesten.

Het weekblad *La Cité* heeft naar aanleiding van de Waalse feesten in één van zijn septembernummers een doorlichting gemaakt van de Waalse sociaal-ekonomische en maatschappelijke situatie. Daarbij werden zowel sindikalisten, ekonomisten als de verscheidene ministers van het Waalse Gewest aan de tand gevoeld. Ook de voorzitters van de oppositiepartijen werd gevraagd zich uit te spreken over de plus- en minpunten van de Waalse samenleving.

Wat uit de *enquêtebus* komt is de vaststelling dt Wallonië stilaan uit de ekonomische teloorgang opstaat. Het dominante beeld sinds de jaren '50, waarbij het ene bedrijf na het andere zijn deuren sloot, verdwijnt naar de achtergrond. Wallonië hernieuwt zich, maar minder vlug dan Vlaanderen. Een alarmerend Europees rapport plaatste Wallonië wanneer men de toegevoegde waarde per hoofd van de bevolking als kriterium neemt op hetzelfde nivo als het Zuiden van Italië. Wallonië heeft dus nog een sterke achterstand in te lopen.

De subregionale verschillen zijn enorm: Bergen, Charleroi en Luik kennen nog steeds een zeer hoge werkloosheid. Enkel Waals-Brabant en Luksemburg noteren sinds 1980 zo'n 7 % tot 10 % tewerkstelingstoename. Voor de provincie Namen geldt de status quo.

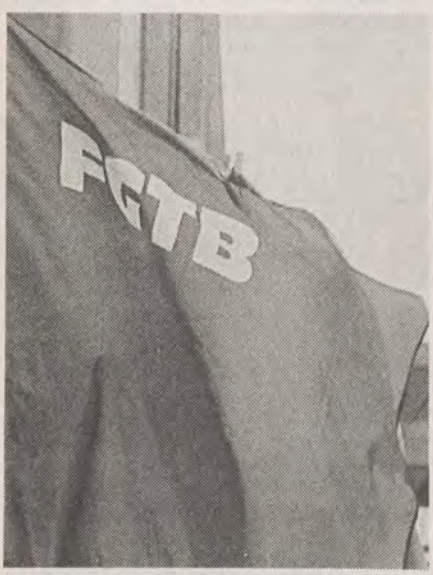

Ondanks de dominante positie die de socialistische vakbond in Wallonië inneemt is de invloed van de linkskristelijke stroming er niet onaanzienlijk. (foto WIJ-archief)

De opstoot van Waalse furie en de knieval van CVP en SP vielen samen met de Waalse feestdag. Toevallig wellicht. Dat de gebeurtenissen zomaar uit de lucht kwamen vallen gelooft echter niemand. Zij zijn het rezultaat van een goed voorbereide stroming die de Waalse gemoederen klaarstoomt om op het juiste ogenblik door haar (vooral PS-)politici te worden uitgespeeld. Dit is één facet van de Waalse politiek die in Vlaanderen onvoldoende gekend is.
Wij hebben de indruk dat, terwijl in Wallonië het militante debat volop aan de orde is, Vlaanderen zich in bijkomstigheden verliest. Een recent voorbeeld is de diskussie of men de verzen van Anton van Wilderode meer kan smaken thuis zittend op de sofa dan op de IJzervlakte...
Eén van de kanalen die zo'n militante Waalse stroming voorbereidt is *La Cité*. Dit weekblad van links-kristelijke signatuur is gegroeid uit de gelijknamige PSC-krant en bevoorraadt sinds enkele jaren de Waalse politici van degelijk en bruikbaar denkwerk.
N.a.v. de Waalse feestdag lichtte La Cité de Waalse sociaal-ekonomische situatie door. Denise Van Dam keek het rapport voor ons in.

De handikaps waaronder Wallonië — volgens de geïnterviewden — lijdt zijn de volgende:

— ten eerste zou Wallonië op nationaal vlak op het gebied van o.a. de publieke bestellingen, de landbouw en de luchtvaart ,,gestraft'' worden. Vlaanderen trekt ook nog meer dan Wallonië bepaalde ekonomische investeringen aan;

Het militante debat is de motor van de Waalse beweging. (foto WIJ-archief)

— ten tweede is het lugubere industriële en stedelijke uitzicht van de industriële as weinig aantrekkelijk voor nieuwe investeerders. Het is hoog nodig om deze strook een ,,face-lift'' te geven;

— een derde handikap zijn de bevoegdheidskonflikten tussen het Waalse Gewest en de Franstalige Gemeenschap, waardoor verscheidene belangrijke dossiers geblokkeerd worden.

Tot de pluspunten behoren de geweldige ontwikkeling van KMO's, de buitenlandse — vooral Japanse — investeringen, de groeiende aandacht voor het leefmilieu en de renovatie van het woningpark. Kwaliteitslabels werden verleend aan bepaalde Waalse landbouwprodukten waardoor de verwerkingsnijverheid binnen de landbouwsektor wordt gestimuleerd. Op het vlak van het wetenschappelijk onderzoek is er een werkelijk partnership op gang gekomen tussen industrie en universiteit.

José Fontaine wijst in zijn bijdrage op het simbolische belang van het boek *L'identité wallonne* van Philippe Destatte — direkteur van het Jules Destrée Instituut — en geschreven in opdracht van de Waalse Eksekutieve. Dit boek, dat de geschiedenis van de arbeidersstrijd en de Waalse beweging schetst, zou bij de lezer een gevoel van Waalse fierheid opwekken.

Denise Van Dam

— La Cité. Hoofdredakteur is Joseph Schoonbroodt. Sint-Laurentstraat 26, 1000 Brussel. 02.217.23.90.

NU OOK GRENDEL OP VREDE

ZONDAG 29 september stapte de *VU Vlaamse Vrije Demokraten* uit de regering. Ze wou haar fiat niet geven aan wapenleveringen die verboden zijn door de gloednieuwe wapenwet. Ook een federalisering à la carte was aan haar niet besteed.

Onmiddellijk nadat de VU de regeringstafel verlaten had gingen de overgebleven Vlaamse ministers van SP en CVP volledig door de knieën voor de Waalse chantage.

GRENDEL

Dit resulteerde in een Koninklijk Besluit ,,houdende de oprichting van Ministeriële komitees voor uitvoervergunningen''. Door de instelling van zo'n gewestelijke komitees kunnen enkele Waalse ministers uit de nationale regering eigenmachtig beslissen welke uitvoervergunningen er al dan niet verleend worden aan bedrijven die hun hoofdzetel in Wallonië hebben. Ironisch is wel dat dit Koninklijk Besluit in het Staatsblad onmiddellijk verscheen achter het KB waarin de koning het ontslag van de 2 VU-ministers aanvaardde.

Het zal voor een volgende regering niet gemakkelijk zijn de fouten van SP en CVP recht te zetten. De regionale ministerkomitees afschaffen gaat maar met de medewerking van de franstaligen. Deze zullen daartoe niet bereid zijn, tenzij ze sluitende garanties krijgen opdat ze zowat alle wapens en naar iedereen uit kunnen voeren. SP en CVP hebben hier zowaar nieuwe grendel goedgekeurd op een toekomstgericht vredesbeleid.

Het Waalse ministeriële komitee kwam zondagavond onmiddellijk nadat het was opgericht bijeen. Het keurde voor 2,6 miljard frank uitvoervergunningen goed voor MECAR en voor 850 miljoen frank voor FN. Donderdag kwam dit klubje, bestaande uit de ministers Urbain (Buitenlandse Handel — PS), Busquin (Sociale Zaken — PS) en Langendries (Openbaar Ambt — PSC), opnieuw samen. Er werden snel voor maar liefst 10 miljard frank uitvoerlicenties verleend. Men vreesde immers (terecht) dat de regering spoedig zou vallen. En het goedkeuren van wapenuitvoervergunningen kon wel eens niet tot de bevoegdheden van een ontslagnemende regering behoren.

Bij de goedkeuringen zaten er zelfs een aantal dossiers die nog niet volledig in orde waren. Bovendien werd geen enkele van de aanvragen getoest aan de kriteria van de nieuwe wet. In *Le Soir* van zaterdag 4 oktober deelt een kabinetsmedewerker mee dat slechts 1 aanvraag niet volledig werd toegekend: FN kreeg voor een bestelling van 1,659 miljard frank patronen, machinegeweren en geweren voor Saoedi-Arabië maar een vergunning voor 1,025 miljard frank. ,,Maar'', voegde deze kabinetsmedewerker er geruststellend aan toe, ,,het betreft hier een louter technisch probleem. Het zijn immers de Vlamingen die een anti-wapenuitvoerpolitiek voeren''.

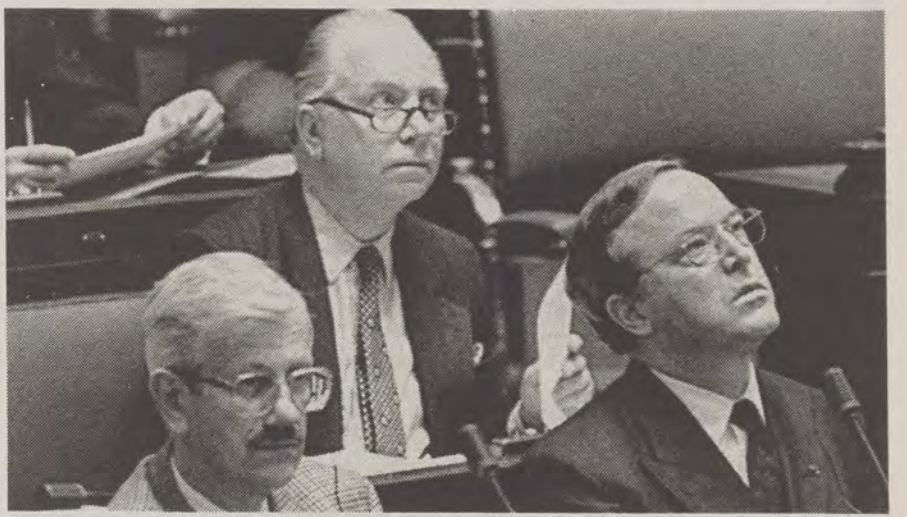

Om de wapenleveringen goed te keuren moeten de ministers, al naar gelang hun komaf, even de andere richting uitkijken... (foto E. Peustjens)

De regering Spitaels 1 viel nog voor ze het vertrouwen van de Senaat kreeg. Haar enige presatie is het goedkeuren van een Koninklijk Besluit waardoor een groepje Waalse ministers zelf uitvoervergunningen kunnen verlenen. Zo werd nu ook een grendelwet op de vrede ingevoerd. Het gevolg van deze ongrondwettelijke konstruktie is gekend. Meer dan ooit tevoren en zonder de minste beperkingen voert België wapens uit naar al wie geld op tafel legt. We spelen zelfs tussenpersoon bij wapenkontrakten van staten met een bedenkelijke demokratische reputatie.

Vrijdag viel Spitaels 1 nog voor ze de goedkeuring had gekregen in de Senaat. Spitaels 1 heeft dan ook maar 1 programmapunt kunnen realiseren: het verlenen van een vrijbrief aan de Waalse ministers om de nieuwe wapenwet met voeten te treden. In de toekomst zullen wapenhandelaars het dus nog gemakkelijker hebben om in ons land zaakjes te doen.

Twee jaar werk van een parlementaire onderzoekskommissie en het moeizaam op punt stellen van een strenge wapenuitvoerwet werd door 1 week karakterloosheid van CVP en SP volledig teniet gedaan.

ONTHULLINGEN

Maandag jl. riep VU-voorzitter *Jaak Gabriëls* de pers bijeen. De VU Vlaamse Vrije Demokraten heeft immers de hand kunnen leggen op een aantal wapenkontrakten waarvoor het Waalse ministerkomitee een uitvoervergunning verleend heeft.

De in totaal 6,6 miljard frank uitvoervergunningen waar de VU inzage in had slaan vooral op leveringen van patronen, machinegeweren, munitie, projektielen en wisselstukken. Maar er wordt ook luchtafweergeschut uitgevoerd, evenals infanterie- en gevechtswagens. Het Waalse nationale ministerkomitee beperkt zijn leveringen niet tot Saoedi- ▷

Arabië. Ook Bahrein en Oman worden bediend. Net als Saoedi's blinken deze schatrijke oliestaatjes niet uit in een respekt voor de demokratie en de mensenrechten. Ook voor Israël werden uitvoervergunningen goedgekeurd, ondanks hun betwistbare politiek jegens de Palestijnen. We leveren, zoals het hoort, aan de twee kampen.

Bovendien is de VU Vlaamse Vrije Demokraten er nogal zeker van dat er ook voor enkele partijen wapens licenties verleend zijn voor Koeweit. Nochtans heeft men in het vroegere ministerkomitee onder druk van VU-minister Hugo Schiltz het principe aanvaardde om aan dit land geen wapens te leveren. Er woedt immers een niets ontziende repressie, op de eerste plaats tegen de Palestijnse gastarbeiders en vluchtelingen.

Maar de VU is nog meer op spoor gekomen. De voor 770 miljoen frank licenties die zondagdoor het Waalse nationale ministerkomitee zijn verleend aan FN zijn verleend slaan op wapens die het Waalse wapenbedrijf heeft aangekocht in Roemenië en vervolgens via het Antwerpse bedrijf Antramef wil doorvoeren naar Saoudi-Arabië. Dit is voor VU-voorzitter Jaak Gabriels onaanvaardbaar. Zo wordt ons land een tussenpersoon voor wapentransakties tussen landen met een bedenkelijk demokratisch gehalte. Zelfs het argument van de werkgelegenheid speelt bij zulke transakties niet. Er wordt alleen winst gemaakt, die grotendeel in de handen van het Franse moederbedrijf GIAT terecht komt.

Bovendien overtreedt het Waalse nationale ministerkomitee flagrant haar eigen (onwettelijke) KB Artikel 2 van dit Koninklijk Besluit maakt de gewestelijke ministerkomitees alleen bevoegd voor uitvoervergunningen. In- en, zoals hier het geval is, doorvoervergunningen blijven de verantwoordelijkheid van de hele regering.

Op het kabinet van minister van Buitenlandse Handel *Urbain* zegt men dat deze Roemeense wapens „bewerkt" worden door FN, dat er zo een meerwaarde wordt toegevoegd aan het wapentuig. Bijgevolg zou er niet meer gesproken kunnen worden van doorvoer. Uit getuigenissen hebben we echter bevestigd gekregen de enige behandeling die de opgekochte wapens ondergaan bestaat uit het verwisselen van merkplaatjes en plaatjes van herkomst.

VU-voorzitter Jaak Gabriels noemde de verantwoordelijkheid van de Vlaamse ministers in dit dossier ontstellend. Ze beweerden op hun partijbijeenkomsten van vorig weekend niet te weten welke licenties de Walen verlenen. In artikel 4 $ 4 van het KB staat nochtans dat zowel de agenda als de beslissingen van de gewestelijke ministerkomitees meegedeeld moeten worden aan alle leden van de nationale regering. Ofwel zijn de SP- en CVP-minister dus niet oprecht tegen hun achterban, ofwel laten ze zich rollen door hun franstalige kollega's. In beide gevallen gaan ze in de fout.

Bart Somers

VAKA VOORBIJGESTOKEN EN VERKOCHT?

Begin juni besliste VAKA om op 20 oktober in Brussel te betogen. Uit verschillende hoeken vernamen we dat de datum vooral op vraag van SP zo vroeg viel. VAKA stelde een omvangrijke platformtekst op die talrijke en ook verregaande voorstellen bevat. Aan de politieke partijen werd gevraagd deze tekst te onderschrijven.

Direkte aanleiding voor de betoging was de mogelijke installatie in Europa en ook in ons land van 500 zogenaamde TASM-raketten. De NAVO-top van november zou hierover uitsluitsel geven. Deze taktische kernwapens worden op vliegtuigen gemonteed en kunnen bij het afvuren nog meer dan 400 km op eigen kracht verder vliegen. Bijna alle partijen in ons land zijn het erover eens dat deze TASM-raketten strijdig zijn met de geest van het INF-akkoord.

Ook de eventuele invoering van snelle interventie-eenheden en bijhorende offensieve NAVO-strategie beschouwt VAKA als een gevaar voor de vrede. Daarnaast schoof VAKA nog een hele reeks andere eisen naar voor. Opvallend zijn de ordewoorden die vragen om een einde te maken aan de wapenhandel en die een band leggen tussen ontwapening en ontwikkelingssamenwerking.

Het VU-partijbestuur riep op om mee te betogen, maar dan onder een eigen platformtekst en met eigen slogans. Het geheel van de VAKA-platformtekst werd immers te licht bevonden. Zo gaf VAKA geen antwoord op de vraag hoe de toekomstige Europese vredes- en veiligheidsstruktuur er moet uitzien. Bovendien rept dfe VAKA-platformtekst nergens over het respekteren van volkerenrechten als noodzakelijke voorwaarde voor een duurzame vrede. Nochtans is dit dé uitdaging voor de vredesbeweging van morgen. Kijk maar wat er gebeurd in Joegoslavië, in de Sovjet-Unie, in Etiopië,...

Op 27 september kondigde de Amerikaanse president Bush een verregaande inkrimping van zijn kernwapenarsenaal aan. De nieuwe TASM-raket werd geschrapt. Gorbatsjov antwoordde bijna onmiddellijk met verregaande tegenvoorstellen. Meteen was de NAVO-top van het najaar zonder belang. De VAKA-betoging werd na "een grondige bevraging" afgelast. Het aanknopingspunt met de aktualiteit was immers weggevallen.

Men kan zich een aantal vragen stellen bij het afvoeren van de betoging. De Belgische politieke aktualiteit heeft immers de wapenhandel, een ander onderdeel van het VAKA-eisenplatform, meer centraal geplaatst in het geheel van de eisen. Een betoging van enige omvang kan veel meer druk uitoefenen op de Wetstraatpolitiek dan op het Witte Huis.

Sommigen zeggen dan ook dat VAKA een speelbal is van de SP. De kans was immers groot dat een vredesbetoging voor de verkiezingen uitdraaide in een betoging tegen de SP- en CVP-toegevingen in het wapenhandeldossier. Als VAKA-voorzitter Ongena op zijn perskonferentie van dinsdag 8 oktober dan nog doodleuk weet te melden dat hij heel de maandagvoormiddag na de kabinetskrisis heeft vergaderd met de SP-partijtop, terwijl niemand binnen VAKA tijd schijnt te hebben om in te gaan op de uitnodiging van VU-voorzitter Gabriëls voor een gesprek, begint zelfs de grootste VAKA-fan te twijfelen.

De enige tussenkomst van VAKA-voorzitter Ongena in het hele wapenhandeldebat was tijdens de Aktueel-uitzending na het ontslag van VU-ministers. Daar stak hij de VU in één zak met SP en CVP. Zelf heeft VAKA geen enkele aktie georganiseerd, geen enkele druk uitgeoefend op de regering. Meer nog: ze last betogingen af om het de SP en CVP niet te moeilijk te maken. Het is dan ook niet aan haar om de VU lesjes in pacifisme te geven.

Er is in brede kringen van de vredesbeweging een groeiend ongenoegen met de huidige koers van VAKA. In het voorjaar '92 komt de Staten-Generaal van de vredesbeweging bijeen. Hopelijk wordt het een moment van bezinning en wordt een en ander bijgestuurd. De vrede kan er alleen maar wel mee varen.

Bart Somers

ANTWERPSE RAAD: GEEN INTERESSE

Op 1 oktober diende de VU-fraktie in de Antwerpse gemeenteraad een motie in over de wapenhandelaffaire: „De Antwerpse gemeenteraad, zich beroepend op de grondwet en op zijn zorg om de vrede niet in gevaar te brengen door toe te laten via de stedelijke haven illegaal wapens uit te voeren naar konflikthaarden, weigert hierbij konsekwent elke medewerking. Als openbaar bestuur mag de stad Antwerpen immers niet medeplichtig zijn aan een manifeste schending van de Grondwet".

De CVP- en SP-gemeenteraadsleden, gesteund door de PVV-fraktie, stemden deze motie weg. Hiermee toonden deze politici alvast aan dat ze evengrote pilatussen zijn als hun spitsbroeders in de regering.

SZ: WANKELENDE UNITAIRE ROTS

DE Sociale Zekerheid is wel eens een unitaire rots in de branding van federale staatshervormers genoemd. Behalve voor de *VU Vlaamse Vrije Demokraten* was het tema van de federalizering van de Sociale Zekerheid lange tijd zonder meer taboe. Een dergelijke federalizering is niet alleen asociaal, het betekent meteen ook het definitieve einde van de Belgische ekonomische en monetaire unie, zo heette het steevast.

TREFFENDE CIJFERS

Bij de onderhandelingen tot de vorming van de regering Martens VIII in de loop van 1988 werd de VU dan ook wandelen gestuurd met haar eis tot federalizering van de Sociale Zekerheid. Geen enkele partij, ook niet langs Vlaamse zijde, had oren naar dit ongehoorde. Nochtans waren diverse wetenschappers reeds langer tot de konklusie gekomen dat de geldstromen in de Sociale Zekerheid éénzijdig richting Wallonië gingen. Een team Leuvense professoren o.l.v. Paul Van Rompuy, de Gewestelijke Ekonomische Raad voor Vlaanderen en de studiedienst van het Vlaams Ekonomisch Verbond, allen ontdekten in de loop van de jaren '80 de transferten tussen de regio's inzake SZ.

Recent was er dan nog het betrouwbare rapport van de onvermoeibare cijferaar Michel Dethée, adviseur bij de Sociaal-Ekonomische Raad voor Vlaanderen (M. Dethée, Regionale analyse van de Sociale Zekerheid 1985-1989 in Sociale Zekerheid en Federalisme, Deleeck e.a., Uitg. Die Keure, Brugge, 1991). Hij toonde onweerlegbaar aan dat voor het jaar 1989, Wallonië een deficit kende op de rekening van de SZ van meer dan 102 miljard frank. Vlaanderen daarentegen totalizeerde een bonus van 86 miljard fr., Brussel hield 15 miljard over: de cijfers van de vorige jaren waren vergelijkbaar. Of om dit met dagelijkse cijfers te illustreren: in 1989 „verdiende" de SZ aan elke Vlaming 16.045 fr. en aan elke Brusselaar 11.947 fr. Voor elke Waal diende evenwel 31.969 fr. bijgepast te worden (zie kader).

De verklaring voor deze toch wel frappante cijfers is niet eenvoudig. Vaak wordt gewezen op de relatief oudere bevolking in Wallonië, dat dus meer gepensioneerden telt, die bovendien genieten van pensioenen berekend op gemiddeld hogere lonen. Het zware industrieel verleden van Wallonië zou verantwoordelijk zijn voor een hoger aantal arbeidsongeschikten en invaliden. De ekonomische krisis zou harder hebben toegeslaan in het Zuiden van het land dan in Vlaanderen, dus meer werklozen. De medische kultuur en het geneeskundig konsumptiegedrag zou anders zijn, wat de hogere ziektekosten moet verklaren enz.

„Vlaanderen hoeft niet langer de Waalse chantage in verband met de Sociale Zekerheid te dulden. De Vlaamse parlementsleden moeten in de Vlaamse Raad daarom het heft maar in eigen handen nemen", verklaarde VU-voorzitter Jaak Gabriëls daags na de brute machtsgreep van de Waalse socialisten in het wapendossier. „De Vlamingen moeten weten dat indien aan de nationale Sociale Zekerheid wordt geraakt, België mij niet langer interesseert", riposteerde de altijd ijzige Spitaels. De federalizering van de Sociale Zekerheid is sinds de recente regeringskrisis „talk of the town" in de Wetstraat, en enig verbaal kommunautair opbod wordt hierbij niet geschuwd.

Gemiddelde deelname aan de Sociale Zekerheid per persoon (werknemers 1989)

	Bijdrage SZ	Ontvangst SZ	Saldo
Vlaming	104.918	88.872	16.045
Waal	77.185	109.154	— 31.969
Brusselaar	118.667	106.720	11.947

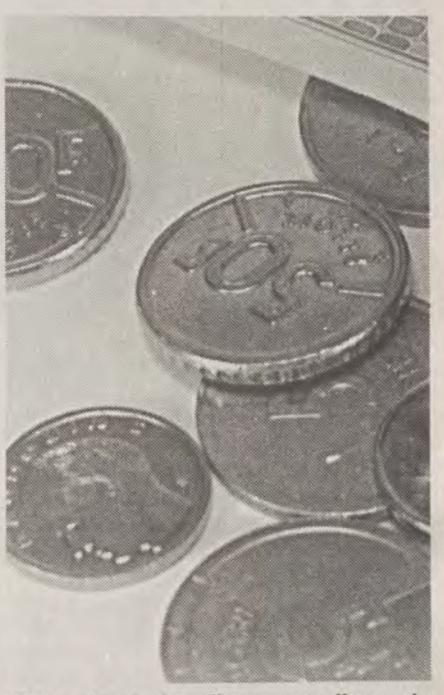

Onze frank is allang gevallen: de Sociale Zekerheid is een éénzijdige geldtransaktie richting Wallonië.
(foto Ronald Szommer)

De geciteerde cijfers zijn ondertussen genoegzaam bekend, doch het is voornamelijk de recente heibel rond de onevenwichtige verdeling van het budget voor klinische biologie die bij bepaalde Vlaamse politici zure oprispingen uitlokte. De kommunautaire scheeftrekking voor het budget werd in 1989 door de PS-minister van Sociale Zaken *Philippe Busquin* gebetonneerd door de invoering van de beruchte historische forfaits. In plaats van een vergoeding per prestatie voor de klinische biologie (dat is het laboratoriumonderzoek in de ziekenhuizen) werd een enveloppe-sisteem ingevoerd waarbij de vaste bedragen voor elk ziekenhuis bepaald worden op basis van het verbruik in het verleden. Ziekenhuizen die vroeger dus weelderig omsprongen met het laboratoriumonderzoek — voornamelijk Waalse en Brusselse ziekenhuizen — worden hierdoor bevestigd in hun overkonsumptie. Afgesproken werd om deze scheeftrekking geleidelijk te herzien en het budget „klinische biologie" in overeenstemming te brengen met fakturen die op een objektieve wijze de konsumptie kunnen bepalen, doch dit gebeurt tergend traag. ▷

Het zijn deze en andere soortgelijke vaststellingen — zoals het feit dat de werkloosheidsuitkeringen in Wallonië gemiddeld 40 % hoger liggen dan in Vlaanderen — die geleidelijk in Vlaanderen de overtuiging ingang deden vinden dat de regels van de SZ voor iedereen op dezelfde wijze moeten worden toegepast. Ook niet VU-politici beseften dat een federalizering anders wel eens onvermijdelijk zou kunnen worden. De CVP-gemeenschapsministers Lenssens en Weckx bijvoorbeeld vaarden publiekelijk uit tegen hun federale kollega Busquin en stelden dat die het debat over de splitsing van de gezondheidszorg onvermijdelijk maakt door de regionale scheeftrekkingen in de SZ te bestendigen. Ook SP-minister Dewulf kon zich plots een gedeeltelijk splitsing van de SZ voorstellen. Hij verwees hierbij uitdrukkelijk naar sektoren als de gezondheidszorg, de werkloosheidsuitkeringen en de gezinsbijslag. Verbazing alom toen ook de PVV op haar kongres in december 1990, naast een doorgedreven privatisering, ook een gedeeltelijke federalizering van de SZ in het vooruitzicht stelde.

In de diskussie rond de splitsing van Sociale Zekerheid slaat men ons nog steeds met argumenten als ,,solidariteit'' om de oren. (foto Dann)

STROOMVERSNELLING

En zelfs artsenleider dr. Wynen, die niet van enige Vlaamse refleks kan worden verdacht, stelde in *De Standaard* van 21 augustus 1991: ,,De volgende regering zal hoe dan ook met het probleem van de federalizering van de gezondheidszorg gekonfronteerd worden. Ik betreur dat, maar de statistieken leggen de cijfers steeds meer bloot. En daaruit blijkt dat de Walen meer knoeien dan de Vlamingen en het socialistisch ziekenfonds meer knoeit dan het kristelijk... Ik ben niet voor een federalizering van de gezondheidszorg, maar ik vind geen wetenschappelijk argument om dat idee te verwerpen. In Kanada, Duitsland en Zwitserland werken gefederalizeerde stelsels uitstekend''.

Eerder hadden ook Davidsfondsvoorzitter Lieven Van Gerven en Frans Van Mechelen, voorzitter van de Bond van Grote en Jonge Gezinnen, zich uitgesproken voor een (gedeeltelijke) federalizering van de SZ.

De Waalse PS-chantage in de kommunautair geladen dossier van de wapenhandel en het kijk- en luistergeld heeft het debat over de federalizering van de SZ, dat dus reeds sluimerde, in een ware stroomversnelling gebracht. De VU Vlaamse Vrije Demokraten reageerde ogenblikkelijk op de Waalse dadendrang door de federalizering van de SZ, een programmapunt zinds jaren, vooraan op de politieke agenda te plaatsen. De Vlaamse Raad diende zich volgens VU-voorzitter Gabriëls eveneens in het debat te mengen. Ook politici van andere Vlaamse partijen sprongen op de kar. SP-voorzitter Frank Vandenbroucke achtte het tema ,,bespreekbaar'' en SP-volksvertegenwoordiger Leo Sleeckx, boegbeeld van het unitarisme en het socialistisch internationalisme verklaarde geëmotioneerd in volle kamerdebat dat hij ,,ernstig zou nadenken'' over de verdere solidariteit inzake SZ met zijn Waalse kameraden. Stilte en geslik op de PS-banken...

Ook de CVP radikaliseerde haar houding terzake. Bij monde van haar voorzitter Herman Van Rompuy werd gesteld dat het dossier van de federalizering van de gezondheidszorgen rijp is voor behandeling want ,,precies daar treffen we de grootste niet objektief verklaarbare verschillen aan tussen Vlaanderen en het Franstalig landsgedeelte''.

WANKELENDE ROTS

De publieke diskussie over de federalizering van de SZ doet uiteraard enkelen op hun achterste poten belanden. Die harde unitaire kern valt gemakkelijk te achterhalen. Het zijn de ziekenfondsen, de vakbonden en de patronale organisaties, die een groot gedeelte van hun macht en hun bestaansrecht precies te danken hebben aan de huidige organisatiestruktuur van de SZ. Zij bezetten de mandaten in de raden van bestuur, van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid tot in het meest bescheiden kinderbijslagfonds. Zij verzorgen het grootste pakket van de dienstverlening, innen hiervoor miljarden administratiekosten en stellen zelf personeel tewerk. Hun financiële macht en politieke invloed is groot. ABVV-sekretaris Mia De Vits betitelde, met als argument de solidariteit onder de arbeiders, tijdens het BRTN-programma *De Zevende Dag* de federalizering van de SZ als ,,een nachtmerrie voor de sindikalist''. Reeds eerder hield Urbain Destrée, voorzitter van het Waals ABVV, een opgemerkt en dreigend pleidooi voor een nationale SZ. ,,Wie daaraan raakt'', aldus Destrée, ,,raakt meteen aan het hart van de politieke en sindikale strukturen van dit land... Dan kan België voor mij ontploffen''. (De Morgen, 2 november 1990). Ook *Tony Vandeputte*, (afgevaardigd-bestuurder Verbond van Belgische Ondernemingen), *Jan Hinnekens* (Boerenbond) en *Guy Peeters* (sekretaris-generaal van de Socialistische Mutualiteiten) bekenden zich reeds tot voorstanders van een nationale SZ.

Ook de Waalse politici, en dit hoeft weinig betoog, behoren, ondanks hun veelal Waalse refleks, unaniem tot de hardste verdedigers van de nationale SZ. De stellingname van Spitaels, Deprez en cie is samen te vatten met de volgende boutade: ,,La securité sociale sera nationale ou ne sera pas''. Ze weigeren eenvoudigweg over een federalizering van de SZ te praten. Wie dat wenst, zal het zonder hen moeten doen, ook bij de volgende regeringsvorming. Een zoveelste chantage?

Hij staat er nog, de Sociale Zekerheid, als een unitaire rots in de branding. De federalistische golfslag is evenwel nog nooit zo hardnekkig geweest. De federalizering van de SZ, en zeker van de gezondheidszorgen, is een belangrijk politiek item geworden dat bij de volgende verkiezingskampanje en -dito regeringsonderhandelingen wel eens van groot gewicht zou kunnen zijn.

F.D.

FEDERALIZERING SZ: HET SLOGANESKE VOORBIJ

De federalizering van de Sociale Zekerheid dreigt een onheilspellende en/of holle slogan te worden. Talrijke bewindslieden, politici en andere vooraanstaanden hebben er de mond van vol, maar slechts zelden komt men te weten wat er eigenlijk wordt bedoeld. Het debat riskeert uit te monden in een dovemansgesprek. Nu reeds heerst begripsverwarring. Konkrete voorstellen ontbreken vaak. Overigens, gaat het strikt genomen om de *kommunautarizering* van de Sociale Zekerheid vermits zowat alle voorstellen handelen over het overhevelen van bevoegdheden naar de gemeenschappen! Tot daar aan toe.

SCENARIO

Het is bekend dat de VU Vlaamse Vrije Demokraten sinds jaren konsekwent de federalizering van de SZ bepleit. Tevens komt de partij de verdienste toe als enige enkele konkrete scenario's voor een dergelijke federalizering te hebben opgesteld. Dit gebeurde in het kader van het *Toekomstplan voor Vlaanderen* door de werkgroepen rond de pijler *Federalisme* (o.l.v. ondervoorzitter Annemie Vandecasteele) en de pijler *Welvaart-Welzijn* (o.l.v. Hans Bracquené). Een verduidelijking van deze voorstellen is vandaag misschien op zijn plaats en kan bijdragen tot een zindelijker en minder emotioneel debat.

Twee principes staan in de ganse diskussie over de federalizering van de SZ in de VU-optiek centraal: een maksimale eigen verantwoordelijkheid voor de deelgebieden én een daadwerkelijke solidariteit met de buren volgens klare afspraken. Bovendien wenst de VU een geleidelijke aanpak van de problematiek. Dit betekent dat de federalizering van de Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (ZIV) en de gezinsbijslagen de belangrijke eerste stappen vormen die eventueel later kunnen worden uitgebreid. De andere takken van de SZ zoals de werkloosheidsuitkeringen, de pensioenen, de arbeidsongevallen en beroepsziekten — zijnde de echte vervangingsinkomens — kunnen ook in het VU-schema (althans voorlopig) nog nationaal georganiseerd blijven.

De argumenten voor een federalizering van de ZIV en de gezinsbijslagen zijn tweëerlei. Enerzijds kan een federalizering bijdragen tot een noodzakelijke sanering van de SZ. Het afwentelen bijvoorbeeld van de kosten van een mogelijk overdadig of oneigenlijk gebruik van gezondheidszorgen in een bepaalde gemeenschap op de nationale ZIV, zou in een dergelijk scenario niet meer mogelijk zijn.

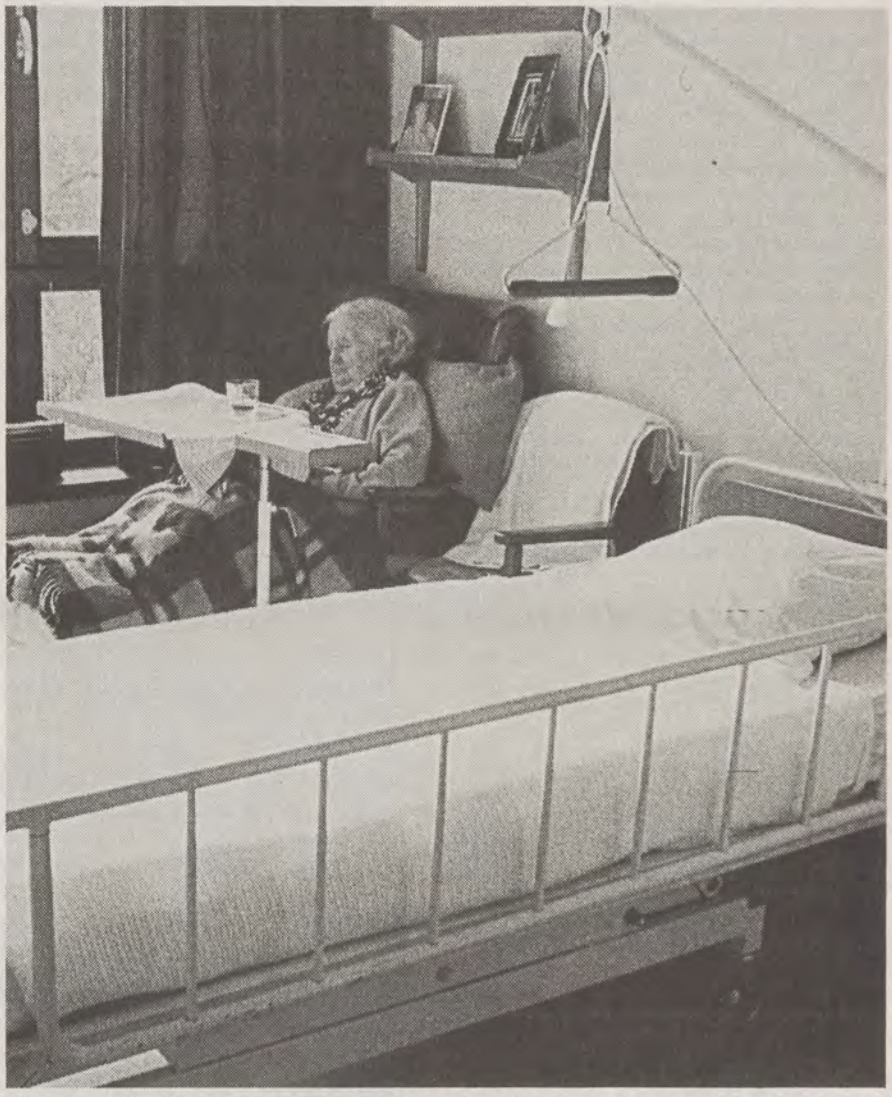

De gezondheidszorg is een persoonsgebonden materie en dus een gemeenschapsbevoegdheid bij uitstek. (foto Zafar)

Een federalizering lost de financiële problemen van de ZIV niet op, maar elke gemeenschap zou met haar eigen financiële beperkingen gekonfronteerd worden en zelf de vruchten plukken van de kostendrukking die ze doorvoert of de lasten torsen van de tekorten die ze veroorzaakt.

Anderzijds, en dit is nog belangrijker, is een federalisering noodzakelijk wil men tot een beter en samenhangend beleid komen. Gezondheidszorg behoort nu reeds ten dele tot de gemeenschappen (preventieve geneeskunde, opleiding van de artsen, erkenning van de ziekenhuizen..) en is overigens de persoonsgebonden materie, en dus gemeenschapsbevoegdheid, bij uitstek. Hoe kan hier sprake zijn van een geïntegreerd beleid met een louter nationale ZIV? Dezelfde redenering geldt voor de gezinsbijslagen. De ganse gezinspolitiek behoort nu reeds de gemeenschappen toe... behalve de zo belangrijke gezinsbijslagen.

EN BRUSSEL?

In het VU-voorstel tot federalizering van de ZIV gebeurt de financiering van het stelsel zoals vandaag, dus via bijdragen op het loon

▷

en een overheidstussenkomst. Het federale nivo blijft hier een grote rol spelen. Het bepaalt de bijdragen die op het loon worden geheven en int die zelf. Naderhand verdeelt het gelden volgens het woonplaatsprincipe aan de gemeenschappen, dit betekent dat rekening wordt gehouden met de woonplaats van diegenen op wiens loon of inkomen bijdragen berekend en betaald worden. Dit houdt in dat de bijdragen overal in het land gelijk zullen zijn, en alle doemdenken over het einde van de Belgische ekonomische en monetaire unie uit den boze is. Op deze wijze plukt elke gemeenschap wel de vruchten van haar eigen inspanningen en arbeid. Net als in de huidige financieringswet wordt ook hier een overgangsperiode van 10 jaar voorzien om die fundamentele omschakeling geleidelijk te laten verlopen. Ook de genoemde rijkstoelage zal over de gemeenschappen worden verdeeld volgens het mechanisme van de financieringswet.

En wat met Brussel? De verhouding tussen het aantal Nederlandstaligen en Franstaligen zal worden bepaald door het aantal gerechtigden bij een Vlaams of een Franstalig ziekenfonds. Want ook de ziekenfondsen worden in dit schema gekommunautariseerd.

Niet alleen voor wat betreft de financiering, ook voor wat betreft de uitkeringen en de normering terzake blijft het federale niveau bepaalde spelregels bepalen. In een federale staat is het immers normaal dat een aantal zaken nog op het federale vlak, in samenspraak met de gemeenschappen, geregeld wordt. Deze federale normering kan overigens op termijn vervangen worden door een Europese normering. Zo blijft het federale niveau in het VU-voorstel verantwoordelijk voor het bepalen van de voorwaarden waaraan moet worden voldaan om voor de verplichte ZIV in aanmerking te komen, stelt ze een lijst op van de minimale geneeskundige verstrekkingen, legt de minimum-uitkeringspercentages vast enz...

Voor alles wat niet onder de bevoegdheid van de federale overheid valt zijn dan de gemeenschappen verantwoordelijk. En dat is heel wat. Aldus kunnen de gemeenschappen een eigen beleid ontwikkelen inzake de ganse nomenklatuur (welke geneeskundige prestaties worden verzekerd?), het opmaken van een lijst met vergoedbare geneesmiddelen en hun tarief, het bepalen van de erelonen van de medici, het vastleggen van de terugbetalingstarieven, het bieden van eventueel bijkomende sociale bescherming enz...

Tot slot is voor de gemeenschappen een belangrijke taak weggelegd op het vlak van de organisatie van de ZIV. In het voorstel wordt het RIZIV opgesplitst ten voordele van eigen instituten van de gemeenschappen voor ZIV en wordt het ziekenfondswezen op kommunautaire basis geherstruktureerd.

De VU-blauwdruk voor de hervorming van het stelsel van de gezinsbijslagen berust op gelijkaardige principes. Ook hier vindt men de kommunautarizering terug met behoud van een federale minimumnormering. Tevens wordt er gepleit voor een éénheidsstelsel waarbij de gezinsbijslagen losgekoppeld worden van de eigenlijke SZ, die gebonden is aan het verrichten van arbeid, en voor een fiskalisering van de gezinsbijslagen. De gezinsbijslagen zouden betaald worden uit nationaal geïnde belastingsgelden en worden verdeeld over de gemeenschappen volgens analoge principes als bij de ZIV. Men kan zich echter wel de vraag stellen in hoeverre de recente denkpistes rond een verregaande fiskale autonomie van de gemeenschappen een dergelijke hervorming niet reeds heeft achterhaald. Want ook de niet sloganeske diskussies zijn in een stroomversnelling beland.

(f.d.)

— De VU-voorstellen rond de federalizering van de ZIV en van de gezinsbijslagen zijn, als onderdeel van het *Toekomstplan voor Vlaanderen,* gratis te verkrijgen bij het Vlaams Nationaal Studiecentrum, Barrikadenplein 12 te 1000 Brussel (02/219 49 30).

BEELDSPRAAK

NEDERLANDS VOOR MIGRANTEN/3

HET ACV ZORGT ERVOOR

SEDERT de overheid projekten en initiatieven voor migranten begon te subsidiëren, zagen ook de vakbonden wel brood in het integratiebeleid. ACV en ABVV hebben jaren geleden diensten opgezet voor gastarbeiders. Volkomen terecht en verdedigbaar. Vanuit hun betrokkenheid dienen de vakbonden wel geïnteresseerd te zijn voor de verbetering van de bestaans- en arbeidsvoorwaarden van de uitheemse arbeiders. En dat naast de sindikale eisen hierbij ook wordt gepoogd om de moeilijke sociale situatie van de gastarbeiders te verbeteren, is een logische en lovenswaardige evolutie.

SCHAKELKURSUS

Hoe dit in de praktijk in zijn werk gaat, wilden we eens nagaan in Mechelen. Daar organizeert het ACV via het lokaal integratiecentrum *Ibn Batoeta* (De zoon van Batoeta), Nederlandse taallessen. Die lessen vallen onder de *Kelchtermans*-projekten en bestaan uit een lessenpakket taalinitiatie Nederlands en maatschappijvorming. De bedoeling is Marokkaanse en Turkse werkloze mannen en vrouwen voor te bereiden op een beroepsopleiding van de VDAB en hun integratie in de Vlaamse samenleving te verbeteren. Daarom worden de Kelchtermans-projekten ook *schakelkursussen* genoemd.

Ondanks herhaaldelijke telefoontjes bleef de koördinatrice van het projekt, *Yvette Hoste*, onze boot afhouden. Uiteindelijk konden we halfweg september toch een afspraak voor een interview lospeuteren. *Het centrum was immers net verhuisd naar de Hanswijkstraat*, verontschuldigde mevr. Hoste zich, en ze wou alles eerst in zijn nieuwe plooi laten vallen vooraleer joernalisten te woord te staan. De afspraak werd echter enkele dagen voordien weer opgezegd omdat er problemen gerezen waren met de leslokalen: de lessen hoorden te beginnen, en om één of andere reden mocht men de klassen niet gebruiken. Een nieuwe afspraak zag mevr. Hoste niet zo direkt zitten, en dat konden we op dat moment wel begrijpen.

Toen we haar een week later terugbelden, zag de wereld er blijkbaar al wat rooskleuriger uit. We maakten een nieuwe afspraak voor begin oktober. Tot onze verbazing werd ook die afspraak afgezegd en ditmaal *definitief*. Yvette Hoste was *van hogerhand* opgedragen om de afspraak af te zeggen. Wie die hogerhand dan wel was, en waarom er met WIJ niet meer mocht gepraat worden, kon of wou mevrouw Hoste ons niet vertellen. Ze maakte ons wel zo nieuwsgierig dat we besloten het hierbij niet te laten.

Daarom spraken we met verschillende mensen die goed vertrouwd zijn met het reilen en zeilen bij Ibn Batoeta. Omdat ze anders voor nare gevolgen vreesden, vroegen ze ons hun naam niet te vermelden.

Ook vakbonden organizeren Nederlandse taallessen voor migranten. Daar is niks tegen, integendeel, het vloeit voort uit de belangenbehartiging voor de gastarbeider in zijn hoedanigheid van werknemer. We gingen in Mechelen na hoe het ACV er de Nederlandse lessen aanpakt. In tegenstelling tot het Gentse *Pluspunt* en *Ed Dayera* van Borgerhout, waar we zeer goed onthaald werden, konden we bij *Ibn Batoeta* in Mechelen niet rekenen op een teveel aan goede wil. We stelden er vast dat het ingerichte migrantenonderwijs enkele schaduwzijden vertoonde, die we niet, of in mindere mate bespeurden bij de onafhankelijke instellingen. Minder aangename gevolgen van de verzuiling?

DOLLE MINA'S

Bij Ibn Batoeta, dat nu zo'n vijf jaar aktief is, volgen een zeventigtal kursisten Nederlands. Er zijn zowel vrouwen- als mannengroepen. Volgens de lesgevers, gesubsidieerde kontraktuelen, levert het geslacht van de leerkracht eigenlijk geen problemen op. Niet bij de vrouwen die les volgden bij een man, niet bij de mannen die les volgen bij een vrouw. Dat is in de islamkultuur nochtans niet zo evident. *Het is wel zo dat de vrouwen die naar de Nederlandse les komen*, vertelt ons een leerkracht, *al zeer geëmancipeerd zijn. Je kan eigenlijk zeggen dat het de Dolle Mina's van de migrantenbevolking zijn. Maar anderzijds mag je niet vergeten dat een Turkse vrouw bvb. die Nederlandse les volgt, in de meeste gevallen gestuurd wordt door haar man, of van hem ekspliciet de toestemming heeft gekregen. Uit zichzelf zal een Turkse vrouw nooit Nederlands komen volgen.*

Toch wordt het integratie- en emancipatieproces door die Nederlandse taallessen nog verstevigd: *De vrouwen die niet naar de les komen, maken geen vooruitgang. Zij blijven in feite een opgesloten leven leiden. De sociale redzaamheid van de vrouwelijke kursisten daarentegen gaat met rasse schreden vooruit. Ze leren zelf gaan winkelen, ze leren Belgisch koken, ze hebben kontakt met andere vrouwen, ze beginnen hun situaties te vergelijken en krijgen steun van elkaar.*

En ook omgekeerd leveren Nederlandse lessen gegeven door een Vlaamse vrouw aan Marokkanen niet echt problemen op. Zegt een vrouwelijke leerkracht: *Ik denk dat ze nog meer last hadden van mijn veel jongere leeftijd dan van het feit dat ik vrouw ben. Een vrouw die hen de les spelt, is nieuw voor hen, dat merk je wel. Maar na verloop van tijd loopt dat wel los. Dan telt in de eerste plaats jouw titel: je bent hun leerkracht, zoiets als een dokter, iemand waarnaar ze opkijken.*

GESJOEMEL

In ruil voor hun aanwezigheid in de les kregen de kursisten vrijstelling van stempelkontrole. Vermits de dagelijkse stempelkontrole recent afgeschaft is, valt deze stimulans voor de migranten die Nederlands willen leren nu weg. Met deze vrijstelling voor stempelkontrole werd bij Ibn Batoeta zeer losjes omgesprongen.

Eigenlijk kon er op een bepaald moment gesproken worden van georganiseerd gesjoemel. Volgens onze gesprekspartners heeft de vakbond zijn migranten-leden twee, sommigen zelfs drie maanden vakantie gegeven: *de kursisten kregen juli en augustus,*

▷

sommigen zelfs ook juni of september, gewoon hun stempelgeld uitbetaald, terwijl ze in feite in Marokko zaten. Nochtans is de wettelijk voorziene vakantie voor stempelgerechtigden in België normaal slechts één maand. De kursisten moesten hun stempelkaart afgeven aan hun leerkracht, en zo werd er via het ACV voor gezorgd dat ze gedurende hun vakantie in het buitenland toch nog hun werkloosheidsvergoeding ontvingen. Ze moesten daarvoor zelfs telefoneren vanuit Marokko naar hun leerkracht om te zeggen dat ze veilig en wel waren aangekomen. Want als ze onderweg een ongeval zouden hebben of zo, zou het wel eens kunnen uitkomen dat ze niet in de klas zaten, en dus stempelgeld ontvingen terwijl ze er geen recht op hadden.

Toch wel een zware beschuldiging aan het adres van Ibn Batoeta. We besloten daarom mevr. Hoste nog eens op te bellen om haar deze aantijgingen te laten bevestigen of ontkennen. Tot onze verwondering vertelde men ons bij Ibn Batoeta dat mevrouw Hoste voor een week met vakantie was. En daarna zou ze geen koördinatrice meer zijn, maar gewoon personeelslid.

Misschien wou *Herman Herremans*, de voorzitter van het lokaal integratiecentrum en tevens arrondissementeel ACV-sekretaris van Mechelen, wel een woordje uitleg geven. We belden hem op. Herremans wou over het plotse verlof van mevr. Hoste om begrijpelijke redenen niets kwijt, aangezien het hier een strikt interne aangelegenheid betrof. Hij wou ons wel ontvangen voor een gesprek over Ibn Batoeta. In zijn kantoor vroegen we hem of het klopte dat er deze zomer bij het centrum aan de kursisten twee tot drie maanden vakantie werd gegeven, terwijl dat toch wettelijk niet in orde is.

Herman Herremans: N*een, dat is inkorrekte informatie. Het klopt wel dat wij de kursisten dezelfde vakantie gegeven hebben als de schoolvakantie.* Dus toch minimum één maand teveel? *Ja maar*, aldus Herremans, *dat zal vanaf dit jaar gekorrigeerd worden.*

VANGNET

Hoe het komt dat zo'n misbruiken gedoogd worden, ja dat men ze eigenlijk zelf organizeert, zo vroegen we ons af. Meerdere gesprekspartners noemden dit een van de nadelen van de verzuiling in de migrantenwerking. Het heeft er heel wat van weg dat de migrantenbevolking in de eerste plaats beschouwd wordt als een nieuwe kliëntenmarkt voor de bevriende zuilorganizaties: de migranten moeten een ziekenfonds hebben, ze sluiten hipotekaire leningen af, moeten voor alles en nog wat verzekerd worden, hebben spaargeld te beleggen, gaan op reis, enz. Voor dat alles en nog meer wil het ACV wel zorgen.

Zeker in de beginfaze mogen de nieuwe kliënten dus niet teveel voor het hoofd gestoten worden met die vervelende Belgische wetten die niet altijd zo goed begrepen worden in de islamkultuur. Wanneer de Marokkaanse stempelgerechtigde ACV-leden dan zo graag voor een paar maanden naar hun geboorteland met vakantie zouden gaan, waarom zou men daar dan een stokje voor steken als dat kan vermeden worden?

Die verzuiling heeft trouwens nog een ander gevolg, door één van onze gesprekspartners als volgt omschreven: *Sommige mensen moeten daar blijkbaar werk in vinden.* Anders gezegd, de zuil als vangnet: men zorgt in de mate van het mogelijke voor de verloren gelopen schapen die daarvoor voldoende steun kunnen vinden van bons zus of politikus zo, en geeft hen desnoods een plaatsje waarvoor ze eigenlijk niet zo goed gekwalificeerd zijn. Zoals het geval lijkt te zijn met de (gewezen) koördinatrice van Ibn Batoeta. *Ze heeft geen taalkundige vorming, geen pedagogische vorming en had geen ervaring in het werken met migranten*, vertelt men ons. En: *Het kan toch niet dat zij als volstrekte leek met een diploma verpleegkunde een ploeg regenten moet leiden en begeleiden die Nederlandse taallessen geven aan migranten.*

Herman Herremans is het met deze zienswijze gloeiend oneens: *Mevrouw Hoste beantwoordde door haar beroepservaring en ondervinding perfekt aan het profiel dat wij voor die koördinatietaak uitgetekend hadden. Dat was niet in de eerste plaats kontrole uitoefenen op de leerkrachten, maar wel onze aanpak koördineren, een team kunnen organizeren, leiden en motiveren. Onze aanpak bestaat trouwens niet alleen uit de taallessen Nederlands, maar heeft ook nog twee andere polen. Een eerste daarvan is de integratie bevorderen tussen migranten en Vlamingen, waarvoor er via Ibn Batoeta en organisaties uit de kristelijke zuil aktiviteiten opgezet worden.*

Hoeft het gezegd dat men daarvoor subsidies kan opstrijken? Maar laten we Herremans zijn verhaal afmaken, want het belangrijkste komt nog: *En een tweede pool is de algemene dienstverlening aan migranten. Eén voormiddag per week kan de migrantenbevolking met alle mogelijke problemen terecht bij iemand uit hun midden, hier op het ACV. Die helpt hen hun problemen op te lossen, verwijst hen door naar andere bevriende organisaties, of andere instanties.*

Herremans geeft toe dat de (gewezen) koördinatrice geen didaktisch of pedagogisch diploma heeft en geen ervaring had in het migrantenwerk.

Of hij daar bij de aanstelling van een nieuwe koördinator wél rekening zal mee houden? Herremans: *De nieuwe koördinator moet ook in het door ons gesteld profiel passen.*

Intussen is er naar verluidt een nieuwe koördinator gevonden. Uit goede bron konden we vernemen dat het om een al wat oudere man gaat, die voorheen tewerkgesteld was bij de KWB in Leuven...

(pdj)

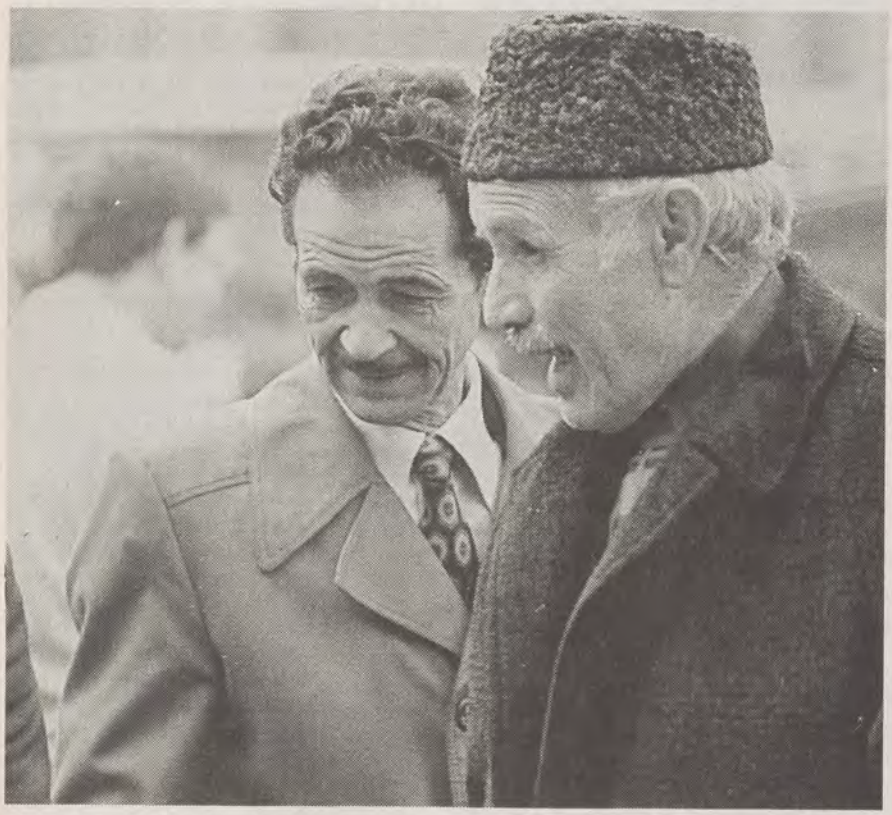

Voor het ACV lijkt de migrantenbevolking in de eerste plaats wel een kliëntenmarkt te vormen: voor de vakbond, de ziekenkas, de spaarkas, het reisburo,...

(foto archief)

41 MAANDEN VERNIEUWD BELEID

HET bewind van André Geens op het departement van Ontwikkelingssamenwerking werd o.m. gekenmerkt door diepgaande hervormingen en herstructureringen in twee sektoren, nl. de administratie en de niet-goevernementele organisaties (NGO's). De minister oordeelde dat het Algemeen Bestuur voor Ontwikkelingssamenwerking (ABOS) dringend een grote opruiming en een herstrukturering nodig had. Hij besliste dat voortaan in een vertikale struktuur wordt gewerkt, waarbij elk dossier van ontwerp tot uitvoering binnen één direktie-generaal wordt behandeld.

Touwtrekkerijen worden aldus uitgeschakeld en de omslachtige procedures worden tot een noodzakelijk minimum herleid. De Sekties Ontwikkelingssamenwerking in de ambassades in de ontwikkelingslanden krijgen meer slagkracht en beslissingsmacht: meer goed opgeleide mensen en meer middelen. Het beheer van de projekten op het terrein wordt zo efficiënter.

GELIJKWAARDIGHEID

Na studie en overleg met de betrokken ontwikkelingslanden kwam een *medebeheer* tot stand. De twee grootste partners voor de Belgische ontwikkelingssamenwerking, Rwanda en Burundi, zullen voortaan een veel grotere verantwoordelijkheid dragen in de projekten die met Belgisch geld worden uitgevoerd. Het gaat hier om een echte *samenwerking op voet van gelijkwaardigheid*, iets waar deze landen al lang op aandrongen.

Dezelfde filosofie wordt nu gevolgd met partners als Marokko, Tunesië en Indonesië.

A. Geens koncentreerde zijn aandacht op een aantal landen en breidde de lijst van partners niet meer uit. De samenwerking met verschillende landen werd omlaaggeschroefd of vervangen door regionale samenwerking. Dit laatste was o.m. het geval met de Afrikaanse Frontlijnstaten. *Voor het eerst* werd ook een inventaris opgemaakt van het in het verleden gevoerde beleid. Daaruit bleek dat België beloften voor bijna 18 miljard fr. nog steeds niet was nagekomen. Zaïre werd in dit overzicht dan nog buiten beschouwing gelaten. Ook de procedure voor het Ministerieel Komitee voor Buitenlandse Betrekkingen werd vereenvoudigd.

In mei 1989 legde A. Geens de regering een driejarenplan voor om tegen het einde van de legislatuur de besteding van 0,7 % van het BNP aan ontwikkelingssamenwerking te bekomen. Dat plan werd goedgekeurd op voorwaarde dat de budgettaire toestand de voorziene verhoging van het budget voor ontwikkelingssamenwerking zou toelaten. De vier partners van de VU in de regering-Martens VIII hadden daar echter keer op keer geen oren naar, ondanks het aandringen van de VU. Zij argumenteerden dat ABOS het geld toch niet opkreeg. A. Geens heeft dat probleem echter volledig opgelost: *de effectieve uitgaven van ABOS evolueerden van 15,56 miljard fr. in 1988 tot 20,33 miljard fr. in 1990*. Hiermee bewees hij dat een goed en streng opgevolgd beheer de

▷

,,Veldwerk'' was de hoeksteen van minister Geens' beleid. (foto's WIJ-archief)

Gedurende eenenveertig maanden vervulde *André Geens* de funktie van minister van Ontwikkelingssamenwerking. Hij was volgens een aanwezige deskundige de achttiende eksellentie die dit kabinet onder zijn hoede had. Maar het is belangrijk dat er enkele fundamentele, vernieuwende aksenten in zijn beleid werden gelegd. Het kontrast met zijn voorgangers komt hiermee tot uiting. De dialoog met de ontwikkelingslanden, met de administratie en met de mensen op het terrein was een hoeksteen van zijn beleid.

verhoging van de uitgaven voor ontwikkelingssamenwerking op een kwalitatief verantwoorde manier wel degelijk mogelijk maakt.

SCHULDVERLICHTING

De niet-goevernementele ontwikkelingssamenwerking werd eveneens aangepakt. Het vrijwilligersstatuut werd verbeterd, zodat van volwaardige NGO-koöperanten sprake kan zijn. De medefinanciering van de NGO-projekten werd geregeld. De beschikbare middelen hiervoor werden trouwens verdrievoudigd in de loop van de legislatuur. De medefinanciering van de edukatieve aktiviteiten van de NGO's in eigen land werd vastgelegd. Ook hiervoor werden de middelen verdubbeld. En voortaan zullen de koepels van de NGO's de erkende gesprekspartners zijn van de overheid. Sleutelwoorden van deze belangrijke vernieuwing zijn: *professionalisering, responsabilisering en lange termijnplanning.*

Voor 1991 werd door een herschikking van de middelen in het Fonds voor Ontwikkelingssamenwerking nog 500 miljoen fr. gevonden om hangende dossiers i.v.m. de medefinanciering af te werken.

Langdurige onderhandelingen leidden tot een akkoord met de Nationale Delcrederedienst (NDD) om jaarlijks 550 miljoen fr. te besteden aan schuldverlichtingsoperaties. De schuldverlichting moet de internationale financiële positie van de betrokken ontwikkelingslanden verbeteren.

Voor 1991 genieten Bolivië, Tanzania en Suriname reeds van een dergelijke operatie. Het gaat hierbij om een bedrag van 400 miljoen fr., te betalen aan de NDD, voor de overname van de schulden ten belope van 1,5 miljard fr. Voor Ecuador werd eveneens een schuldverlichting goedgekeurd. Een belangrijk element in het beleid van A. Geens zijn ook de tegenwaardefondsen, zoals die reeds gekreëerd zijn in Bolivië en in Guatemala.

RECHTTREKKING

A. Geens bracht tevens een aantal korrekties aan in de traditionele Belgische ontwikkelingssamenwerking. *Voor het eerst sinds 1963 (!) worden nu taaleksamens georganiseerd* voor het ambassadepersoneel op de Secties Ontwikkelingssamenwerking. *De taalpariteit (50/50) werd eindelijk bereikt voor de koöperanten in het kader „van lange duur".* Vroeger bedroeg de verhouding 70 F - 30 N. Deze rechttrekking ontlokte tijdens de perskonferentie trouwens nog een zure opmerking aan een franstalig joernalist...

Tenslotte werkte hij nog aan de verwezenlijking van een rotatiesisteem van de ambtenaren in de administratie. A. Geens vatte deze maatregelen samen met de bemerking dat *na 29 jaar Belgische ontwikkelingssamenwerking de Vlaamse ontwikkelingswerkers eindelijk krijgen wat hen wettelijk toekomt.*

In de loop van de voorbije 41 maanden nam André Geens nog tal van andere initiatieven, w.o. de oprichting van een milieucel, aktiviteiten t.v.v. de positie van de vrouw in de ontwikkelingslanden, een reflektienota over de mensenrechtenproblematiek, enz.

De woorden van lof die de Organisatie voor Ekonomische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) de minister toezwaaide waren dan ook terecht. Tenslotte bracht André Geens hulde aan zijn medewerkers, zonder wie hij al deze zaken niet had kunnen realiseren.

Frank Seberechts

Voorlopig blijven de para's nog wel even in Zaïre. (foto ap)

EEN BRIEF UIT ZAIRE

Familieleden van landgenoten die in Zaïre gebleven zijn kijken uit naar nieuws, dit bereikt hen echter met mondjesmaat en zeer laattijdig. Omdat de post (haast) niet meer werkt worden de brieven met reizigers meegebracht.

Deze week konden wij meelezen in een brief die een Vlaamse missionaris naar zijn familie schreef; de brief is gedateerd op 10 september, dus *voor* de rellen in Kinshasa uitbraken.

„Gans de congé ben ik in Yabwanza geweest om met een tiental werklui twee nieuwe klassen te bouwen die volgende week in gebruik moeten genomen worden. Ik ben benieuwd hoeveel studenten (klein seminarie) we zullen hebben want het internaatsgeld is wel vijf maal verdubbeld en is haast niet meer te betalen. De prijzen gaan met de dag de hoogte in, terwijl de salarissen maar met beetjes stijgen.

Vroeger was 1 Zaïre gelijk aan 100 Bfr., nu is 1Bfr. al meer dan 500 Zaïres waard. Men vraagt zich hoe de mensen het nog kunnen redden, vooral nu het schooljaar gaat beginnen (uitgesteld tot eind september). Voor een bic moet je al ongeveer één dag gaan werken, een pakje sigaretten (20) is twee tot drie dagen werken, kleren worden onbetaalbaar.

Het afgelopen schooljaar is er niet veel gestudeerd, dan eens vanwege stakingen, dan weer omdat de onderwijzers te laat uitbetaald werden. Zaterdag 14 september komen onze leerlingen van einde en verre binnen, sommigen van 300km ver. Alles samen zullen er een zeventigtal leerlingen zijn. Het kan dus toch nog behoorlijk druk worden. Maar het is lang niet zeker of eind september de scholen wel herbeginnen. Iedereen stelt zich dan ook de vraag wat zal er dit jaar nog van lesgeven terecht komt?"

Yabwanza is gelegen in de Evenaarsprovincie, de geboortestreek van president Mobutu...

INDONESIE, BLOK AAN ONS BEEN?

DE *Francophonie* is al lang geen droom meer. Wel meer dan veertig staten, waar het Frans officiële taal is of geweest is — men gaat daarin zeer ver — maken deel uit van een internationale organisatie die op weg schijnt naar een soort Frans Gemenebest.

De jongste tijd wordt eveneens aan een gelijkaardige Nederlandse organisatie gedacht, zelfs in officiële kringen. Omdat er niet veel kandidaten zijn wordt ook het volkrijke Indonesië (180 miljoen) hierin betrokken.

ANDERE NORMEN?

Zolang de Nederlanders het daar voor het zeggen hadden was Nederlands de voertaal in het onderwijs, zelfs op de lagere school.

Na vier jaren bittere strijd voor onafhankelijkheid kwam ,,Bahasa Indonesia'' in de plaats. Als volksnationalisten kunnen we dit alleen toejuichen. Al veroorloven we ons de bedenking dat de meeste onafhankelijk geworden koloniën van Groot-Brittannië, Frankrijk en Portugal, de taal van hun vroegere heersers als voertaal voor het hele openbare leven, ook voor het onderwijs, hebben overgenomen.

Voor deze gang van zaken vernamen we in het Westen alleen maar begrip. Gaat het echter over het Nederlands dan schijnen ineens andere normen te gelden. Ook *Namibië* immers heeft als officiële taal het Afrikaans (toch een dochtertaal van het Nederlands) verworpen. In de plaats van deze door iedereen aldaar gekende en door menigeen als moedertaal gesproken omgangstaal werd het onbekende en op geen enkele inlandse groep steunende Engels ingevoerd. Dit is nog sterker dan wat Indonesië heeft gedaan.

Kunnen wij er goed in komen dat een Maleise standaardtaal de plaats inneemt van de vreemde taal der kolonizatoren, iets anders is al de keuze van een tweede taal in het onderwijs.

AFLOPENDE ZAAK

Het ligt voor de hand dat Indonesië als tweede taal er een kiest die een brug slaat naar de toonaangevende wereld van de Westerse technologie. Het Nederlands lag voor de hand. Haatgevoelens hiertegenover zijn wel begrijpelijk doch niet méér dan tegenover de andere ex-koloniale talen.

Hoe dan ook, Indonesië heeft gekozen voor het Engels. Het Nederlands is er een aflopende zaak. Wie voor de laatste wereldoorlog geboren is kent het nog. Met de dood van die generatie zal er ook het Nederlands sterven.

Als soevereine staat heeft Indonesië het volste recht te bepalen dat als tweede taal in zijn onderwijs het Engels zal gelden.

Zoals het zijn recht is, in zijn ambassade te Brussel mensen te plaatsen die op een Nederlandse vraag in het Engels antwoorden en slechts na aandringen iemand ,,halen'' die Nederlands kent.

TOEVALLIG...

Goede manieren — in Indonesië veel belangrijker dan hier — vragen dat Indonesiërs in hun eigen land nooit in het Nederlands aangesproken worden . Wel kan in de loop van een gesprek als het ware toevallig op Nederlands overgeschakeld worden.

De Indonesiërs maken vanzelfsprekend hun eigen keuze. Engels is wereldtaal. Het is de taal van het westerse toerisme, dat daar ook vanuit Australië en de VSA naartoe komt. Het is ook de taal van de wereldvervlakking en van een supermogendheid. Nederlands biedt een even goed kontakt met de westerse wereld, zonder overrompelend te zijn. Een kleine, neutraler westerse kultuur is minder bedreigend.

Nogmaals, ze doen wat ze willen. Maar onzerzijds ware het onverstandig, een helemaal op de Angelsaksische wereld afgestemd Indonesië in een Nederlandse taalbond te betrekken.

Het kan moeilijk belangstelling hebben voor de versterking van het Nederlands in de wereld, als het daar in eigen land al niet van wil weten.

Het zou, binnen een internationaal geheel, de engelsgerichtheid van zovele Nederlanders alleen maar versterken.

Het zou er, hoe dan ook, een blok aan ons been zijn.

Karel Jansegers

Voor 11 en 12 oktober werd door de Vlaamse Raad een Internationaal Kollokwium rond het *Nederlands in de Wereld* samengeroepen. Delegaties uit Aruba, de Nederlandse Antillen, Suriname, Frans-Vlaandern, Zuid-Afrika en Namibië brachten er hun rapporten uit. Ook Indonesië stond op de agenda. Voorwaar een prachtig initiatief. Velen zullen zich echter afvragen wat *Indonesië* in het rijtje komt doen.
WIJ-medewerker *Karel Jansegers* bezocht onlangs de gewezen Nederlandse kolonie in de Oost en ging voor ons na hoe men er thans denkt over een relatie tot het Nederlands.

DE TAAL VAN ZIJN VIJANDEN

Hoezeer de Indonesiërs het Nederlands ook afgezworen hebben voor Indonesië, zij die de taal nu eenmaal ooit geleerd hebben, vinden het vanzelfsprekend ze in Nederland te spreken.

Zo deed ook een Indonesisch politikus en akademikus, die hiermee echter onvriendelijke reakties losmaakte bij zijn Nederlandse gesprekspartners.

,,Waarom spreek jij de taal van je vijanden?'', klonk het nijdig.

Waarop hij antwoordde: ,,Mijn vijanden zijn de Nederlandse kolonialisten en de politici die hen de hand boven het hoofd houden; niet de mensen die Nederlands spreken, niet het Nederlandse volk.''

Had hij dan toch Engels gesproken!

(k.j.)

HAITI: EILAND OP STELTEN

In de nacht van 30 september op 1 oktober pleegde een honderdtal militairen een staatsgreep in Haïti en zetten de demokratisch gekozen president *Jean Bertrand Aristide* aan de dijk. Aristide's regeerperiode bedroeg slechts 7 maanden. Het resultaat van de eerste echte demokratische verkiezingen sinds 1804 werd hiermee snel geneutraliseerd.

,,VERLOSSER''

Ondanks het feit dat Aristide en zijn regering dit jaar reeds twee pogingen tot staatsgreep dienden te weerstaan komt deze machtsovername van de militairen onverwacht.

Guido Vandecandelaere, provinciaal van Scheut (CICM) in Port-Au-Prince, zei ons aan de telefoon: ,,Deze nieuwe staatsgreep geschiedde geheel onverwacht, er waren geen zichtbare aanwijzingen, althans niet in Haïti''.

In zeven maanden tijd gebeuren er natuurlijk geen wonderen. Onder Aristide vond er een kleine zuivering binnen het leger plaats, maar de invloed van de macoutisten (genoemd naar de persoonlijke wreedaardige burgermilitie van vader en zoon-diktator Duvalier, de ,,Tonton Macoutes'') bleef ongewijzigd. Ook de macht van de grootgrondbezitters, oorzaak van vele sociale en ekonomische miserie, bleef onaangetast. Aristide liet echter niet na te benadrukken dat op halflange termijn een landhervorming en uitzuivering van de macoutisten in het leger en in de administratie onvermijdelijk zou zijn om het land vlot te trekken. In de zakenwereld botste hij op hevige tegenstand toen hij de minimumlonen verhoogde. Ondanks het feit dat drie kwart van de bevolking nog steeds onder de armoedegrens leefde in een toestand van honger en werkloosheid bleef Aristide voor de meerderheid van de Haïtianen de ,,verlosser''.

LINKSE REVOLUTIONAIR

Toen Aristide in augustus de VN toesprak kampeerden 5.000 aanhangers drie dagen lang naast de hoofdgevangenis om te vermijden dat de ex-leiders van de Macoutes en auteur van de vorige poging tot staatsgreep, *Roger Lafontant*, zou ontsnappen. Op internationaal vlak genoot Aristide het volste vertrouwen van het westen. Dat bewijst de 400 miljoen dollar steun die door de internationale donorgemeenschap (Kanada, Duitsland, Frankrijk, de VS) en de Wereldbank in juli j.l. aan Haïti werd toegezegd. Vooral de koerswijziging van de VS wekte verwondering. Bij zijn riante verkiezingsoverwinning in december 1990, Aristide kreeg 76 % van de stemmen achter zich, katalogeerde de VS hem nog steeds als een ,,linkse, revolutionaire priester''.

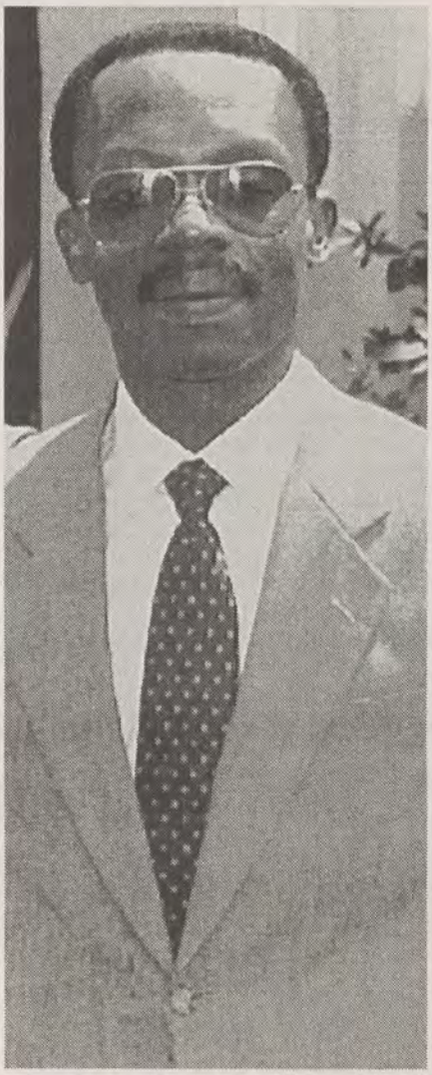

Aristide werd aan de dijk gezet. Hij was de eerste op demokratische wijze verkozen president van Haïti.
(foto ap)

Ingewijden zijn echter van oordeel dat de VS via de Dominikaanse Republiek de jongste maanden de regering-Aristide ernstig gedestabiliseerd heeft. Hoewel er voor de VS geen onmiddellijk ekonomische belangen in Haïti op het spel staan leefde de vrees dat de ,,Lavalas-stortvloed''-beweging die Aristide in Haïti op gang bracht, zou overslaan naar de korrupte Dominikaanse Republiek waar de VS wel belanghebbende partij is. Sinds enkele maanden voerde de Dominikaanse overheid een felle anti-Haïtiaanse kampanje die uitmondde in een massale deportatie van Haïtiaanse migranten uit de Dominikaanse republiek. Dit met de duidelijke bedoeling om het regime van Aristide politiek en ekonomisch te ontwrichten.

De 84-jarige, blinde, reaktionaire Dominikaanse president *Joaquin Balaguer* is al langer geïrriteerd vanwege de scherpe buitenlandse reakties op de moderne slavernij in de suikerrietplantages. Hij ontkent gewoon dat het bestaat. In zijn boek *Het eiland op zijn kop* (1989) staat er dat hij de Haïtianen ,,als een bedreiging'' beschouwt om ,,biologische redenen''. Zij komen uit een land met een primitieve mentaliteit, waar de mensen in een rudimentaire staat leven en zich ,,vegetatief'' voortplanten, waardoor zij de etnische fisionomie van de Dominikanen bedreigen. Balaguer is niet aan zijn proefstuk. In 1937 was hij minister van Buitenlandse Zaken toen diktator Trujillo tienduizenden Haïtianen liet afslachten. In augustus en september diende het straatarme Haïti 40.000 vluchtelingen te slikken. Daarenboven liet de Dominikaanse overheid, ondanks de zware militarisering van de grensstreek, ongehinderd toe dat 700 zwaarbewapende Tonton Macoutes onder aanvoering van ,,Duvalierist'' *William Regala*, Haïti binnentrokken. De Dominikaanse Republiek zelf, wil trouwens niets liever dat de militairen of één andere diktator terug aan de macht komt in Haïti. Dan kan er terug een kontrakt gesloten worden tussen beide landen om Haïtiaanse boeren als moderne slaven op de suikerrietplantages te werk te stellen. Praktijken die het Aristide-regime krachtig veroordeelde en zelfs internationaal aan de kaak stelde.

INTERIM-PRESIDENT

De grote vraag blijft nu hoe het verder moet. Aristide pendelt tussen Venezuela, Jamaïca en New York om politieke steun te vragen. Alle internationale hulp (VN, EG, Wereldbank en donorlanden) werd afgesneden en de OAS (Organisatie van Amerikaanse Staten) veroordeelde ongemeen krachtig deze staatsgreep. Meer nog landen als Argentinië en Venezuela, dat trouwens het vliegtuig stuurde om Aristide op te halen, willen zelfs troepen leveren voor een interventiemacht. Ondertussen blijft Haïti verlamd door de angst.

Leo De Boeck, programmamaker van ,,Vreemd volk?'' (BRTN) vertelde zondag op televisie dat het leger bijzonder driest optreedt en er met vrachtwagens op uit trekt om de lijken op te laden en ze vervolgens op een afgelegen stortplaats te dumpen. Maandag 6 oktober werd de senaat onder bedreiging verplicht een nieuwe interim-president te kiezen. Een krachtdadig optreden van de wereldgemeenschap lijkt hier op haar plaats.

Peter Desmet

MEST EN MINERALEN, EEN BALANS

BIJ het lezen van de open dialoog over *Mest en Mineralen* viel ons onmiddellijk op dat er haast nooit een relatie gezien werd tussen het gebruik van drijfmest en van chemische meststoffen. Toch zou men gaan denken: hoe meer drijfmest gebruikt wordt, hoe minder (tot geen) chemische meststoffen er nodig zijn.

Ergens wordt ook gesteld dat (uiterlijke) kwaliteit betaald wordt. Geen enkel woord over de innerlijke kwaliteit van de land- en tuinbouwsprodukten; kwaliteit die thans meer en meer door de verbruiker gewaardeerd wordt. Zuiver geteelde land- en tuinbouwgewassen, dus geteeld zonder chemisch spul en liefst ook zonder drijfmest, hebben een hoge innerlijke kwaliteit. Aan de universiteit van München kan men deze innerlijke kwaliteit wetenschappelijk en drievoudig vaststellen, hier te lande nog steeds niet...

Hier en daar wordt gejongleerd met uitdrukkingen als *„milieubewuste produktieve landbouw"*. Dit slaat toch zeker niet op de huidige manier van land- en tuinbouw bedrijven...

Ook wordt er gesproken over een „milieuvriendelijk uitspreiden van drijfmest. Het uitspreiden van drijfmest is nooit milieuvriendelijk; de uitdrukking milieuvriendelijker zou nog even mogen.

Op blz. 7 lezen wij dat *de moderne landbouw alle troeven in handen heeft om zelfs toonaangevend te zijn voor andere sektoren*... In dit geval stinkt eigen lof nog harder dan de drijfmest zelf.

Globaal gezien spuit en stuift de land- en tuinbouwer met wat hij wil, wanneer hij wil en in eender welke koncentratie. Geen enkele wet, koninklijk besluit noch reglement verbiedt hem dat. Die land- en tuinbouwers zijn voor de rest hardwerkende mensen die, geleidelijk aan, intussen als het ware van vader op zoon in dat zielige soort *moderne* bedrijfsvoering werden gekatapulteerd.

Laatst moesten wij in een naburige gemeente een lezing houden over „Landbouw en Milieu", ingericht door de plaatselijke Landelijke Gilde. Op de inrichter na, was er geen kat, laat staan een boer, aanwezig... Dit betekent dat al die mooi woorden, kwistig verstrooid t.o.v. de mensen van b.v. de zoetsappige „Bond Beter Leefmilieu" niet het klankbord zijn van de doorsnee Boer en Tuinder...

DIDIN

Het produkt *Didin*, dat, samen met andere, aan de landbouwers aanbevolen wordt is eigenlijk een soort *denitrifikatieremmer*. De Bodemkundige Dienst heeft die uitgeprobeerd en vastgesteld dat het neutrale produkten zijn die niet erg doelmatig zijn. Dan toch maar liefst onmiddellijk inwerken, want na twee dagen is de ammoniakfraktie in de mest voor de helft vervluchtigd.

Wij ontvingen pas in september het februarinummer van *Dorpsinfo*. De uitgave was praktisch integraal gevuld met het verslag van een open dialoog over mest en mineralen, van een studiedag te Oudenaarde op 1 maart 1990...
Toch waren er voldoende redenen om dit laattijdig verslag grondig te lezen en kritisch uit te diepen. Zelfs de mensen van de Belgische Boerenbond bleken die studiedag milieugezind te zijn. Het was in de tijd dat Herman van Veen schreef dat „het milieu op alle vlakken rendeert"...

De Bodemkundige Dienst ontleedt jaarlijks tot 60.000 grondstalen. De meststoffenfabrieken en alle andere dergelijke instanties onderzoeken samen tot 10.000 stalen per jaar. Wij willen hieraan toevoegen dat er een grondig verschil is tussen de ontledingen die gedaan worden door de meststoffenfabrieken en de ontledingen, uitgevoerd door labo's, verbonden aan onderwijsinrichtingen. De eerste reiken niet verder dan het nivo van het kommerciële dienstbetoon. Onze lezers weten dat wij met die uitslagen en vooral de adviezen niet zo hoog oplopen. De ontledingen uitgevoerd door labo's (voorbeeld LOVAP), verbonden aan het HIK e.a. onderwijsinstellingen zijn uiteraard ernstig en wars van kommercialisatie.

Het kan toch niet dat de innerlijke kwaliteit van groenten geen zorg zou zijn van de land- en tuinbouw...

Besluitend kunnen wij stellen dat het ons nog steeds verwondert dat zelfs „groene" verenigingen al te makkelijk berusten in het gegeven *drijfmest*. Tenslotte moet men streven naar kleine, gemengde bedrijven en zou er dan opnieuw échte stalmest, mét stro, kunnen geproduceerd worden. Schijnbaar utopisch, maar bepaalde zaken evolueren sneller dan men voorheen durfde vermoeden.

Voor wanneer beperking van het gebruik van chemische meststoffen tot de hoeveelheden, vermeld op de ontledingsbulletins van het Bodemkundig Instituut? Dit dan weer verminderd met de giften, reeds verstrekt langs de drijfmest om. In ons land wil men hieraan nog niet eens denken, in andere landen is dit reeds gereglementeerd...

De bodem en de innerlijke kwaliteit van de erop geteelde produkten kan er slechts op verbeteren. Later kan een geleidelijke beperking volgen, tot zelfs het volledig afschaffen van het gebruik van chemische hulpmiddelen.

Rik Dedapper

BOUWT STAATSSEKRETARIS DE KEERSMAEKER IN DE ONWETTELIJKHEID?

Op de grens tussen *Kobbegem* (Asse) en *Hamme* (Merchtem) ligt een uitgestrekt landbouwgebied zonder bebouwing, het is een van de weinige open landschappen die de Brabantse hoppestreek nog rijk is. Op die plaats stond ooit het Molenhuis, een woning en een ruïne van een windmolen. Het goed is eigendom van Paul De Keersmaeker, notoir inwoner van Kobbegem, nu deelgemeente van Asse.

De staatssekretaris van Landbouw heeft een aanvraag ingediend tot ,,verbouwing van de woning''. De aanvraag werd door het kollege van burgemeester en schepenen van Asse in zitting van 2 juli 1990 gunstig geadviseerd, Stedebouw bevestigde dit gunstig advies op 28 augustus '90.

Let wel, het gaat hier telkens om ,,een in het landschap geïntegreerde verbouwing van een bestaande te revaloriseren gebouw in een landschappelijk waardevol agrarisch gebied''. Tot daar geen vuiltje aan de lucht dus. Maar wat is de werkelijkheid?

De vroegere woning met stallingen werd volledig met de grond gelijkgemaakt en funderingen voor een totaal nieuw huis gegoten. Daarop moet een woning van zo'n 32 op 10 m., aangevuld met een garage met tuinberging van 5,75 op 11,3m, opgetrokken worden.

De aangevraagde en goedgekeurde verbouwing is... een totale nieuwbouw geworden. Volgens de letter van de wet gaat het dus om een bouwovertreding te meer daar de bestaande, vroegere woning niét was ingevallen of niét herleid was tot een ruïne.

Hiermee rekening houdend menen wij dat dhr. De Keersmaeker in de fout is gegaan.

VRAGEN

Wij willen t.o.v. de ministeriële bouwheer niet te chagrijnig doen, maar er moeten toch vragen gesteld worden of er voor hem geen wetten tellen die voor gewone lieden wel van toepassing zijn. Wij gunnen de staatssekretaris een woning in de landelijke omgeving van zijn geboortestreek, maar wordt aldus niet de deur opgenzet voor andere misbruiken? Aan de landelijke omgeving van Asse, op een boogscheut van het zich verder uitbreidende Brussel, wordt aldus beetje bij beetje steeds wat meer aan het het open landbouwgebied ontfutseld.

Bovendien stelt de volksmond zich terecht de vraag: waarom hij wel en wij niet?

Het zal natuurlijk niet op dat ene ,, in het landschap geïntegreerde verbouwing van een bestaande te revaloriseren gebouw'' aankomen, maar het is zeer de vraag of met deze vervangingsbouw de weg niet openligt om verder waardevol landgebied aan nieuwbouw op te offeren.

Bovendien stellen wij ons de vraag of van een politiek mandataris en zeker van een staatssekretaris voor Landbouw, niet wat meer zorg voor de wettelijkheid en de natuur verwacht worden?

(m.v.l.)

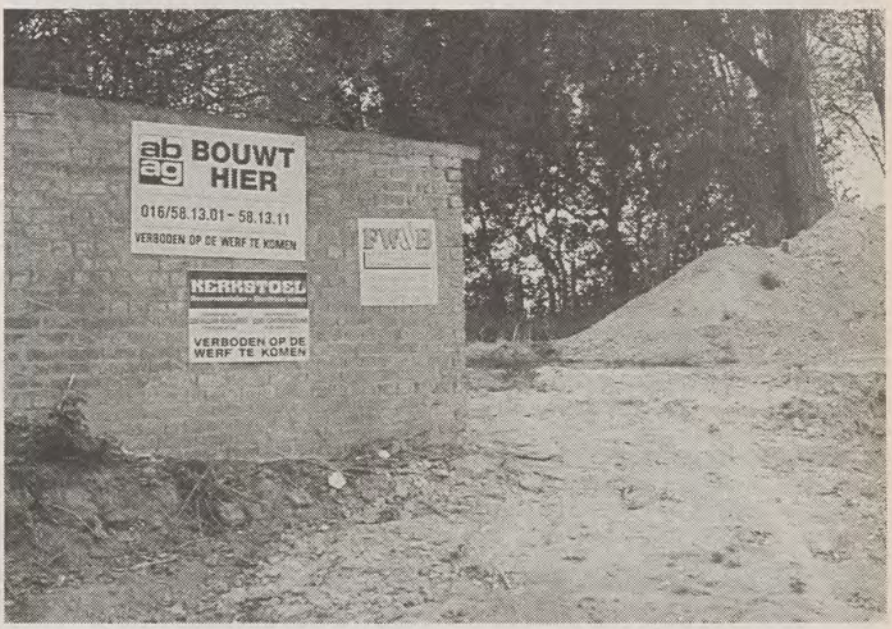

Hier stond ooit het Molenhuis, de bedoeling was het te verbouwen; nu wordt het volledige nieuwbouw... (foto WIJ)

PORTUGAL EN VLAANDEREN TUSSEN 1550 EN 1680

Door middel van een honderdtal representatieve kunststukken wordt in deze tentoonstelling gepoogd een weinig gekende tijdsperiode in de relatie tussen het afzijdig gelegen Portugal en onze kontreien te belichten.

Na de Gouden Eeuw in de 15de eeuw en de eerste decennia van de 16de, verzeilde Portugal vanaf 1550 in een duistere periode van aftakeling en verval. Dit werd nog versneld door de bezetting van de troon door Spaanse koningen: de drie Filipsen van het huis van Oostenrijk van 1580 tot 1640. Toch wijzen eerlijkheidshalve moderne historici erop dat het precies onder dit Spaanse bewind was, dat het net van ekonomische verbindingen, met inbegrip van de kolonisering en ontginning van Brazilië, een enorme uitbreiding kende.

Sebastiaan van Portugal (1554-1578) door Christovio de Morais.

OOK WAPENS

De Portugese schepen voerden in Vlaanderen grote hoeveelheden suiker en specerijen (afkomstig van het eiland Madeira en de koloniale gebieden in het Oosten) in. Daarbij kwam ook nog zout, trouwens een noodzakelijk produkt voor de uitgebreide Vlaamse haringindustrie, maar verder ook nog zuidvruchten, wijn en verfstoffen. Anderzijds betrok Portugal vanuit Vlaanderen vooral tekstielprodukten, klokken, wapens (ook toen was ons land dus reeds wapenleverancier!), maar vooral ontzettende hoeveelheden tapijten, schilderijen, gravures en boeken met prachtige verluchtingen. De kontrole op deze groeiende handelstransakties werd op een efficiënte en erg modern aandoende wijze behartigd door machtige kooplieden, georganiseerd in een Portugese ,,natie'' te Brugge en te Antwerpen een een Vlaamse ,,natie'' in Lissabon.

Deze handelskontakten veroorzaakten weldra de uitwijking van Vlamingen, die bij voorbeeld gingen werken in de suikerrietplantages van Madeira of een aktieve bijdrage leverden tot de kolonisering van de Azoren-eilandengroep, de Vlaamse eilanden (zie WIJ van 20 sept. j.l.).

Buiten dit landbouwtalent van de Vlamingen, werd door de Portugezen toch vooral hun handigheid en kunstvaardigheid gewaardeerd, vooral die van de schilders, musici en tegelfabrikanten. Zo heeft de Vlaamse kunst inderdaad een rechtstreekse invloed kunnen uitoefenen op de Portugese schilderen bouwkunst.

De indikator van deze tendens is zeer goed waar te nemen in de ontwikkeling van het ,,hoofse portret''. De geslaagde aanvang daarvan in Portugal is rechtstreeks te danken aan Vlaamse schilders, met als meest illuster voorbeeld *Antonio Moro*, die in de periode 1551-52 enkele schitterende portretten schilderde van de Portugese koningen (nu te Madrid en helaas niet aanwezig op deze tentoonstelling!). Konkreet werden deze schilderijen de aanzet tot een gewaardeerde en rijke portrettraditie.

Toch moeten we opmerken dat er op dat moment in Portugal geen sprake is van een echt ,,hofleven''. Dit was zeker zo vanaf het vertrek van aartshertog Albert in 1593. Ook het door Filips II (van het verenigde Spaanse Rijk met inbegrip van Portugal, in Portugal zelfs Filips I genoemd) ingezette kunstmecenaat kende geen vervolg. De adel had zich op het platteland of in de koloniën teruggetrokken. De kunstmarkt had dus niet zo veel te bieden. De overheersende beleidsrol werd gespeeld door de overeind gebleven Kerk. Karakteristiek voor de periode is ook het optreden van de schilder en schrijver *Francisco de Holanda*.

Op het arstistieke vlak zat men duidelijk in een overgangsfaze. De idealen van de Renaissance hadden blijkbaar afgedaan. In Portugal werd nu ten volle opgekeken naar de maniëristische kunsttaal van de Vlaamse kunstenaars. Gekombineerd met het traditionele Portugese puritisme zal dit aanleiding geven tot een uitstekende en voldragen mengstijl.

▷

OOK VOORDEEL VOOR VLAANDEREN

Ook Vlaanderen had baat bij de openstelling van een grotere wereld, tot stand gebracht door de Portugese ontdekkingsreizen. Zo werden bij ons de nieuwe scheepvaartkaarten gedrukt. De kroniek van deze ontdekkingen verscheen bij ons in vertaling. De nieuwe wereld gaf bij voorbeeld ook het sein tot het uitgeven van rijkelijk geïllustreerde botanische verhandelingen over deze uitheemse flora. De belangrijkste Portugese humanisten verbleven te Antwerpen en Leuven, terwijl verscheidene van onze Vlaamse geleerden en humanisten privé-onderricht verschaften aan Portugese prinsen.

Anderzijds gaven uitgeweken Portugese kristenen de nodige nieuwe impulsen aan de Joodse kultuur in de Nederlanden. Met andere woorden: het toen nogal fanatiek ingestelde Portugal, zeker op geloofsgebied, verdreef andersdenkenden, die dan een gastvrij onderkomen konden vinden in de Nederlanden. Zeker te Antwerpen, in haar Gouden Eeuw (16de).

Wellicht om ,,bewuste'' redenen wordt dit aspekt van de toenmalige Portugese samenleving niet belicht in het kader van Europalia! Inderdaad, dit zou wel eens een schoonheidsfoutje kunnen geweest zijn op het prestige-imago, dat het gastland onder Europalia-dekmanten telkens aan de rest van Europa wil tonen. Maar de historische waarheid heeft ook haar rechten!

VIJF LUIKEN

In deze tentoonstelling werd de klemtoon gelegd op de periode, waarin de invloed van de Vlaamse kunst in Portugal herleeft, na een kortstondige inspiratie van de Italiaans-Renaissancistische kunst halverwege de 16de eeuw, tot het verval van de Portugees-Vlaamse betrekkingen in de 17de eeuw, toen Holland op maritiem gebied de toon begon aan te geven.

De tentoonstelling wil de balans opmaken van twee eeuwen Vlaamse artistieke aanwezigheid in Portugal. Er wordt niet alleen een beeld geschetst van de Vlaamse invloeden in de artistieke produktie van het moederland Portugal, maar ook van de simbiose met andere niet-Europese kulturen, met name die in Brazilië en Indië.

Het eerste deel, onder de titel *Het beeld van de Macht* stelt de staatsieportretten voor van de Portugese koninklijke familie, geproduceerd in ,,het atelier'' van de Vlaamse portretschilder bij uitstek, *Antonio Moro* (1519-1576). Er zijn ook portretten te zien van Portugese hovelingen, die duidelijk door het werk van Moro beïnvloed zijn.

Het tweede luik *Het Geloof en de Zintuigen* vestigt dan vooral de aandacht op de invloed van de in Portugal zelf levende Vlaamse kunstenaars op de Portugese kunst. Daarbij komt natuurlijk de verspreiding van nieuwe dekoratieve motieven, zoals de grotesken en siersmeedwerk (,,rolwerk'') via gravures vanuit Antwerpen sterk aan bod. Onder de tentoongestelde objekten bevinden zich goudsmeedwerk, azulejos en schilderijen van Vlaamse schilders of van Portugese kunstenaars, die in Vlaanderen hun opleiding hebben gekregen. Een hoogtepunt wordt gevormd door het zilverwerk van de kerk van Ribeirra Braba op Madeira, een waardevolle verzameling van het eind van de 16de eeuw.

H. Maagd met roos (16de eeuw) door Francisco Campos.

De Kosmopolitische Blik toont als derde luik kunstwerken, die door mecenassen, die in Vlaanderen leefden en werkten, rechtstreeks waren besteld en naar Portugal werden overgebracht. Een prachtig voorbeeld hiervan is de verzameling van *Damiao de Gois*. Verder worden er tekeningen en schilderijen uit Vlaanderen getoond, waaruit een duidelijke voorkeur voor het eksotische blijkt. Natuurlijk wordt ook de figuur van Francisco de Holanda, levend in de tweede helft van de 16de eeuw, belicht. Hij deed zich immers erg opmerken door originele tekeningen en vele architektonische projekten.

In het vierde deel *Lissabon, Haven van Europa* gaat het over de betrekkingen tussen Lissabon en Brussel. Bijzondere aandacht gaat naar het stukje parallelle geschiedenis van de twee steden aan het begin van de 17de eeuw. Toen eisten beide de aandacht op van de Habsburgers waarbij, elk voor zich, hen ervan trachtte te overtuigen dat zij wel degelijk alle noodzakelijke troeven in handen hadden om de hoofdstad van het grote rijk te kunnen worden. Geen van beide heeft het echter zo ver kunnen brengen. Lissabon heeft zich moeten beperken tot zijn Portugese overzeese gebiedsdelen. Brussel is een belangrijk Europees centrum en... zich nog steeds beijverend om ,,hoofdstad'' van Europa te worden!

Dit luik van de ekspositie wordt geïllustreerd aan de hand van kaarten, boeken en schilderijen, waaruit Lissabon als potentiële zeehoofdstad van het hele Spaanse imperium naar voren komt.

In het laatste en vijfde gedeelte van de tentoonstelling komt *De Nationale Heroplevíng* in de 17de eeuw aan bod. De versieringen bevatten nog steeds eksotische en nationaal geïnspireerde elementen, maar de nieuwe inspiratiebronnen zijn ontegensprekelijk Holland en Engeland.

Daarvan getuigen onder meer de Vlaamse kartografie op Portugese instignatie (*Mercator, Ortelius*), gravures en azulejos, voorbeelden van dekoratieve schilderkunst, faience, enz. Vermeldenswaard is daarbij zeker de ontwikkeling van de groteske naar de grove, de zogenaamde ,,bruteske'' schilderkunst. Ten slotte laten de plannen van vestingen in Brazilië en kaarten van de metropool ten tijde van de restauratie (1640) toe om te konstateren dat Portugal aansluiting aan het vinden is bij de Baroktraditie, die reeds in de rest van Europa volop furore maakte.

AANBEVOLEN

De tentoonstelling *Portugal en Vlaanderen* heeft het grote voordeel van zeer beperkt en overzichtelijk te zijn. Inhoudelijk is het onbetwistbaar een pareltje uit het ruime aanbod van Europalia-Portugal. De opstelling is schitterend te noemen en laat een goede observatie van ieder geëksposeerd kunstobjekt toe.

Bovendien vind ik het meegenomen dat een dergelijke prestige-tentoonstelling, precies onder de historische verantwoorde titel ,,Vlaanderen en Portugal'' plaatsvindt in het hartje van Brussel. Het zal ongetwijfeld een bijdrage leveren tot de juistere, historische achtergronden in verband met Vlaanderen bij anderstalige landgenoten.

Laten we er dan als bewuste Vlamingen zeker bij zijn en deze interessante tentoonstelling gaan bezoeken. Over het getoonde kunnen ,,WIJ'' alleszins fier zijn! Aanbevolen.

Dirk Stappaerts

— *Portugal en Vlaanderen. Europa in het verschiet* (1550-1680) gaat door in de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België, Museum voor Oude Kunst te Brussel, Regentschapstraat 3 te 1000 Brussel (aan het Koningsplein, halverwege tussen Koninklijk Paleis en Justitiepaleis, dagelijks open van 10 tot 12u., en van 13 tot 17u. (maandag en 1 november gesloten). Inkom: 150 / 120 / 60 fr. Schitterende katalogus beschikbaar. In het Mercatorfonds verschijnt n.a.v. deze tentoonstelling het prachtig boek ,,Portugal en Vlaanderen'' o.l.v. prof. dr. J. Everaert: 4.250 fr., 320 blz., 350 ill. waarvan 300 in kleur.

DE MOEDERS VAN ERNEST CLAES

HET Ernest Claesgenootschap ontvangt telkens ruime respons op de jaarlijkse gekommentarieerde (her)uitgave van werk van Claes. Tijdens de jongste akademische zitting te Averbode hield Rudolf van de Perre een lezing over *Het kersttema in het werk van Ernest Claes* (het jaarboek voor 1992) en maakte prof. em. dr. August Keersmaekers enkele kanttekeningen bij een heruitgave — de zoveelste — van *De Witte* door de Wereldbibliotheek te Amsterdam.

Patrick Lateur stelde het nieuwe boek *Moeders* voor, een fraai ogende uitgave, die enkele van Claes' beste verhalen bevat.

MOEDERS

In zijn uitvoerige en sterk gedokumenteerde inleiding *De Moeders van Claes*, citeert Patrick Lateur een uitspraak van Ernest Claes zelf, die als synthese kan gelden van het moederbeeld in zijn werk: *„Het moederthema is geen verouderde romantiek omdat de moederliefde en de moedersmart eeuwig is, omdat de moederliefde boven alle andere liefdes staat, omdat het iets is als de goddelijke adel van het mensdom".*

Uit een indringende benadering van de moedernovellen afzonderlijk en van de beeldvorming van Claes' moeder in zijn overig werk, blijkt hoe zeer de moederfiguur bij de Zichemse schrijver uitgegroeid is tot een tipebeeld. Dit is mede bepaald door zijn eigen ervaringen, door de maatschappelijke kontekst van de eerste helft van onze eeuw en door de oorlog die de achtergrond vormt van de meeste verhalen en teksten, waarin de Moeder een rol speelt. Dat ze zo vaak naamloos blijft, verhoogt alleen maar haar universele draagwijdte.

De moeders bij Claes vormen bij uitstek het beeld van de „mater dolorosa", die van alle tijden is en tegen de achtergrond van de huidige situatie in de wereld nog steeds aktueel is. „Claes' moeders zijn bovendien klagende en aanklagende moeders", schrijft Lateur, „verstilde monumenten van aanklacht tegen oorlog en onrecht". Dat Claes' eigen moeder, *Trees Lemmens*, model stond voor een aantal van zijn moederfiguren, is niet verwonderlijk.

Op een fijnzinnige en heldere wijze heeft Lateur dit alles overtuigend aangetoond in zijn essay. De uitgebreide reeks annotaties geven aan zijn inleiding niet alleen een wetenschappelijk karakter, maar zijn haast even belangrijk als de tekst zelf, omdat ze het resultaat zijn van heelwat waardevol archiefonderzoek, dat de verdere Claesstudie voorzeker zal ten goede komen.

BEGENADIGD SCHRIJVERSCHAP

In het tweede deel *De Moeder en de Oorlog* zijn vier novellen integraal opgenomen: *Van een Schamel Moedertje, De Moeder, De Moeder en de Drie Soldaten* en *De Oude Moeder*. Wie deze verhalen vandaag (her)leest, zal ongetwijfeld getroffen worden door de vaak schrijnende levensechtheid en de ontroeringskracht, die alleen maar een begenadigd schrijver weet op te wekken. De „edle Einfalt, stille Grösse", waarover Goethe sprak, zonder franjes, zonder (literaire) teorieën, maar met een direktheid die geen enkel ontvankelijk lezer onverschillig laat. Zijn er striemender aanklachten tegen oorlog en onrecht te vinden dan uitgerekend deze novellen? Zij hebben geen slogantaal nodig, omdat hier de taal van het hart spreekt.

Op de jaarvergadering van het Ernest Claesgenootschap te Averbode op 7 september j.l. waren er opvallend veel aanwezigen: 360 mensen woonden de akademische zitting bij, waaronder heelwat leden die nog tot de „jongere" generaties behoren. Dat is hoopgevend. De aflossing lijkt dus verzekerd en Ernest Claes blijft de lezer boeien, omdat hij door zijn autenticiteit telkens weer aktueel is, al zal elke nieuwe generatie hem vanuit haar tijdskader en daardoor ook op een andere wijze benaderen.

Het derde deel van het boek brengt onder de titel *De Moeders van Claes* een keuze van teksten uit zijn werk, waarin zijn moeder ter sprake komt, in kronologische orde samengesteld en telkens van een korte inleiding voorzien. Het interessante aan deze keuze is, dat op die wijze een aantal onbekende of vergeten teksten nog eens onder de aandacht worden gebracht. Zo is er o.m. de lyrische schets *Aan mijn moeder* (de ouverture van *Oorlogsnovellen*), herinneringen uit *Van en Over mijn Dorpje* (verschenen in *Het Nieuws van den Dag voor Nederlandsch-Indië*), maar ook de fragmenten uit de meer bekende werken van Claes bevestigen het moederbeeld, zoals dat door Patrick Lateur werd uitgetekend.

Ernest Claes, telkens opnieuw aktueel...

((foto P. v.d. Abeele)

Dat het geheel van het boek uiteindelijk *Moeders* genoemd werd, suggereert andermaal de veralgemenende waarde van Claes' moederfiguren en refereert tevens aan de afzonderlijke moeders, die op hun beurt simbool zijn van de vele gelijkaardige moeders, waar nooit over geschreven (werd) wordt.

Moeders is de waardevolle koploper van een aangekondigde reeks jaarboeken, die in de eerstkomende jaren tematisch zullen samengesteld worden. Het boek werd geïllustreerd met enkele dokumentaire foto's en een aantal tekeningen van Paul Contryn en Danny Juchtmans. Het strekt het Genootschap én Ernest Claes tot eer.

(r.v.d.p.)

HET AKTIVISTISCH AVONTUUR

Onder deze titel verschijnt op 15 oktober a.s. een boek van de Gentse joernalist *Daniël Vanacker*. De auteur — bekend om zijn nauwgezetheid bij het opsporen en verwerken van bronnen — wijdde zijn aandacht aan de zogenaamde „eerste kollaboratie" van de Vlaamse beweging tijdens de wereldoorlog 1914-1918.

TOT IN POLEN

Vanacker raadpleegde vele kranten uit die periode, bekeek de dagboeken van hoofdrolspelers als Leo Picard, Paul Fredericq, Willem De Vreese en Josué De Decker. Hij doorworstelde tientallen dossiers in het Gentse stadsarchief (het best bewaarde in de Nederlanden!), het archief van de Gentse Rijksuniversiteit en het *Archief en Museum voor het Vlaams Cultuurleven* te Antwerpen. Hij raadpleegde bronnen van het Duitse ministerie van Buitenlandse Zaken, en ging het curriculum vitae van de Duitse oorlogsburgemeester van Gent in het Poolse Poznan halen. Het boek is bovendien de eerste studie waarin het archief van de *Raad van Vlaanderen* (tot nu toe onontgonnen!) is verwerkt.

De auteur ziet zich als een politiek verslaggever, met dit voordeel dat hij, dank zij de kennis van de bronnen, niet alleen de feiten registreert, maar ook de achtergronden kan doorzien.

Als Gentenaar heeft hij grote aandacht voor het Aktivisme te Gent, al behandelt hij het gegeven in zijn algemeenheid.

JONG VLAANDEREN

Reeds in oktober 1914 besloot een kleine groep Gentse flaminganten van de oorlog gebruik te maken om te realiseren wat in vredestijd niet gelukt was. Deze groep, *Jong Vlaanderen*, uitte zich in een nieuw dagblad *De Vlaamsche Post* en de bekendste figuur was de Gentse dominee Domela Nieuwenhuis. Vlug zouden gematigder Vlaamsgezinden volgen. Eind 1915 kondigde de bezetter de vervlaamsing van de Gentse universiteit aan. De Vlaamse Hogeschool ging in oktober 1916 open. Begin 1917 kwam een overkoepelende organisatie van aktivisten in de Raad van Vlaanderen tot stand. De volgende maanden begonnen de Duitsers de bestuurlijke scheiding door te voeren. In Oost-Vlaanderen richtten radikale aktivisten een Gouwraad op, die mettertijd de provincieraad moest vervangen. Eind 1917 riepen ze de zelfstandigheid van Vlaanderen uit.

De aktivisten beseften dat ze hun basis moesten verbreden en ze trokken naar het gewone volk om hun ideeën te verspreiden. Te Gent nam Jan Wannyn, de direkteur van de *English Club*, de leiding van de operatie. Hij bouwde een *Nationalistische Bond* uit, die duizenden leden telde en wist via volksmeetings in de arbeiderswijken voet aan wal te krijgen. Met de steun van de Duitsers slaagde hij erin het Gentse schepenkollege door zijn aanhangers te vervangen. Hij richtte de Vlaams-Nationale partij op. Al veegde de Duitse nederlaag haast alle realisaties van het aktivisme van de kaart, toch bleven de ideeën voortleven.

H. De Bleecker-Ingelaere

— Het Aktivistisch Avontuur. Daniël Vanacker. 2.180 frank. Intekenprijs tot 15 oktober 1991: 1.780 fr. + 110 fr. verzendingskosten. Uitg. Stichting Mens en Kultuur, Groot-Brittanniëlaan 43 te Gent. Tel. 091/23.70.65 of fax 091/23.97.38. KB: 448-0722171-17. GB: 290-0028881-93.

NOBELPRIJS NADINE GORDIMER

De recente winnaar van de Nobelprijs voor Literatuur *Nadine Gordimer* is nu niet direkt de best verkochte en meest vertaalde auteur ter wereld. Onterecht, want wat ze schrijft blijft aan je kleven als een tweede huid. En over huid heeft Gordimer het meermaals, want ze is Zuidafrikaanse, én blanke én lid van het ANC. Gordimer schrijft over het drama dat zich sinds het einde van de veertiger jaren in Zuid-Afrika voltrekt, toen de blanke minderheid de apartheid in het leven riep.

In haar diverse romans heeft Gordimer een aantal antwoorden geformuleerd over de toekomst van Zuid-Afrika. Met een bijna klinisch woordgebruik snijdt ze in de etterbuilen van haar vaderland, heeft ze het over de angsten van de gewone mensen. Hieronder belichten wij enkele van haar werken.

In *Milieubeheer* (Arbeiderspers) heeft ze het over een reaktionair landeigenaar die uit zijn eigen net niet meer raakt en in *Burger's dochters* maken we kennis met een blanke huisvrouw die wordt meegesleept in een zwarte revolutie die nog goed afloopt ook.

SPELING DER NATUUR

In *Speling der natuur* (Bakker/voor Vlaanderen: Kluwer), een fresko van Zuid-Afrika van verleden naar een (on)voorspelbare toekomst, is weer haar gevoel voor detail aanwezig. Ze voert de tiener Hillela Capran ten tonele, die zich blijkbaar steeds in nesten weet te werken. Hillela wordt letterlijk verweesd door het uiteengaan van haar ouders en geen van haar tante's kan het kind aan. Tante Olga, die antiek verzamelt weet haar niet te boeien en tante Pauline, een voorvechtster voor de rechten van de zwarten, hoeft haar ook al niks te vertellen en als Pauline haar dan nog in bed vindt met haar zoon Sasha, is ook haar geduld op.

Hillela verlaat haar school en voegt zich bij de zwervers van Johannesburg. Ze leert een oppositievoerend joernalist kennen en zal met hem, gedurende de zomer van 1963 wanneer hun huisje wordt bestormd door de politie, naar het buitenland verdwijnen.

DAR ES SALAAM

De liefde van de reporter is voorbij wanneer ze in Dar es Salaam verblijven. Deze stad is een belangrijke schakel in het ANC-netwerk. Hillela, die een mooi smoeltje meekreeg en een aantrekkelijk lichaam, mengt zich tussen de komplotterende uitwijkelingen, wit en zwart, en weldra willen de mannen haar niet enkel bezitten, ze willen haar eveneens tot een politiek instrument maken. Al vlug blijkt echter dat Hillela niet zo'n brein is en velen laten haar vallen. Maar Hillela heeft de gave zich aan te passen en is vlug van aannemen en heeft geen skrupules wat het gebruik van haar charmes betreft, ze volgt haar instinkt. Niks is bij haar gepland, haar leven is enkel een antwoord op wat rond haar gebeurt.

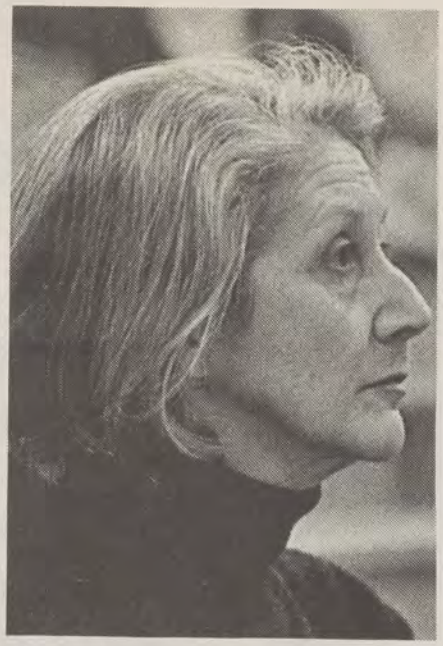

Nadine Gordimer, schrijfster én blanke én lid van het ANC.
(foto P. v.d. Abeele)

METAFOOR

Wat Gordimer her en der al liet blijken in de loop van het verhaal, gebeurt ook, Hillela wordt een beroemde vrouw. Ze wordt de echtgenote en later de weduwe van een belangrijke zwarte revolutionair, die wordt vermoord door de Zuidafrikaanse geheime politie. Ze zal hertrouwen met een andere zwarte, die president wordt van een ongenoemd bevrijd land, en aanzitten met de groten der aarde.

Nadine Gordimer heeft Hillela als een metafoor gebruikt voor haar land, dat volgens haar enkel maar liefde nodig heeft, zodat het op een nieuwe toekomst kan hopen. Dit boek dat in het Engels voor het eerst in 1987 verscheen is nog steeds erg aktueel en een aanrader voor de betere lezer.

Momos

ADVERTENTIE

Deze week in Knack Magazine

Martens IX na Martens IX

Martens IX diende zijn ontslag in, maar moet van de koning nog even doorbijten. Intussen bezorgde de machtsgreep van de PS de Vlaamse meerderheidspartijen hoofdpijn. Knack peilde de woede in de CVP- en SP-kringen en sprak met Hugo Schiltz na zijn afscheid. Deze week in Knack.

Zaïre in de afgrond
Na de plunderingen van de voorbije weken, zit Zaïre ekonomisch en politiek volledig in het moeras. De kans op snel herstel is vrijwel uitgesloten. Een reportage, deze week in Knack.

Konrad over Joegoslavië
Wie niet beneveld is door politieke dweperij, geeft de wapens terug. György Konrad over Joegoslavië, en een portret van deze Hongaarse auteur, deze week in Knack.

De mens en de aap
Als de mens wil overleven, moet hij dringend een pakt met de natuur sluiten. De konklusie van twee interessante boeken over de evolutie. Een boeiend dokument, deze week in Knack.

En verder:
- Sikhs in Haspengouw
- De toestand in Bulgarije
- De Vikings in Amerika
- Sport: Luc Nilis
- Interview met Terry Gilliam

OP BEZOEK IN LEBRECHT

Net als *Tarma* zal je vergeefse pogingen doen om *Lebrecht* in een atlas op te zoeken. Lebrecht is immers een fiktieve stad. Het prachtig boek *Lebrecht, geschiedenis van een hanzestad in Noordwest-Europa*, na Tarma het tweede deel in de serie Steden in Beeld, geeft een wonderlijk overzicht van de ontwikkeling van een Noordwesteuropese stad.

Met paginagrote zwartwit-tekeningen van de hand van *Francesco Corni* wordt telkens een ontwikkelingsfaze voorgesteld. In Lebrecht vind je sporen van steden als Antwerpen, Rotterdam, Amsterdam, Hamburg, Kiel, Lübeck, Rostock, Gdansk en vele andere. De tekst bekleedt een ondergeschikte positie in het boek, maar geeft uitstekend uitleg bij hetgeen vizueel het oog streelt.

HARING

Drieduizend jaar voor Kristus vestigden zich in de monding van de rivier *Leb* de eerste volksstammen die er menhirs oprichtten en hun doden begroeven in hunebedden. Een sprong naar de achtste eeuw brengt drakekoppen voor de kust: daar zijn de vikings! Verder zien we hoe de stad zich ontwikkelt tot een echte koopmansstad, hoe ze haar welstand opbouwt dankzij de haringvangst, hoe ze een katedraal bouwt, haar strijd op de zee langzaam wint en met hoogten en laagten (de godsdienstoorlog waabij de stad de zijde van de protestanten kiest) rond 1650 in de gouden eeuw het toppunt van welvaart bereikt.

Haar haven wordt verder uitgebouwd, er wordt landbouwgrond gewonnen op de zee, de stad wordt verder versterkt, er komt een beursgebouw. Aan het begin van de 19de eeuw neemt de tekstielindustrie een hoge vlucht, en met de stoommachine komen er fabrieken en een stedelijk proletariaat. Aan het begin van de twintigste eeuw is Lebrecht één van de grootste havencentra van het Noordwest-Europa, maar de tweede wereldoorlog maakt de stad met de grond gelijk. De wederopbouw zorgt in een mum van tijd weer voor welvaart.

Hoewel Lebrecht ons eerder bestemd lijkt voor kinderen vanaf een jaar of twaalf (achteraan geeft een woordenlijst uitleg over de gebruikte ingewikkelder woorden), durven we er om wedden dat ook volwassenen met welbehagen dit boek ter hand zullen nemen. Op de tekeningen raak je niet uitgekeken.

(pdj)

— Lebrecht. Geschiedenis van een hanzestad in Noordwest-Europa. Uitg. Gottmer, Haarlem, 1991. 63 blz, 690 frank.

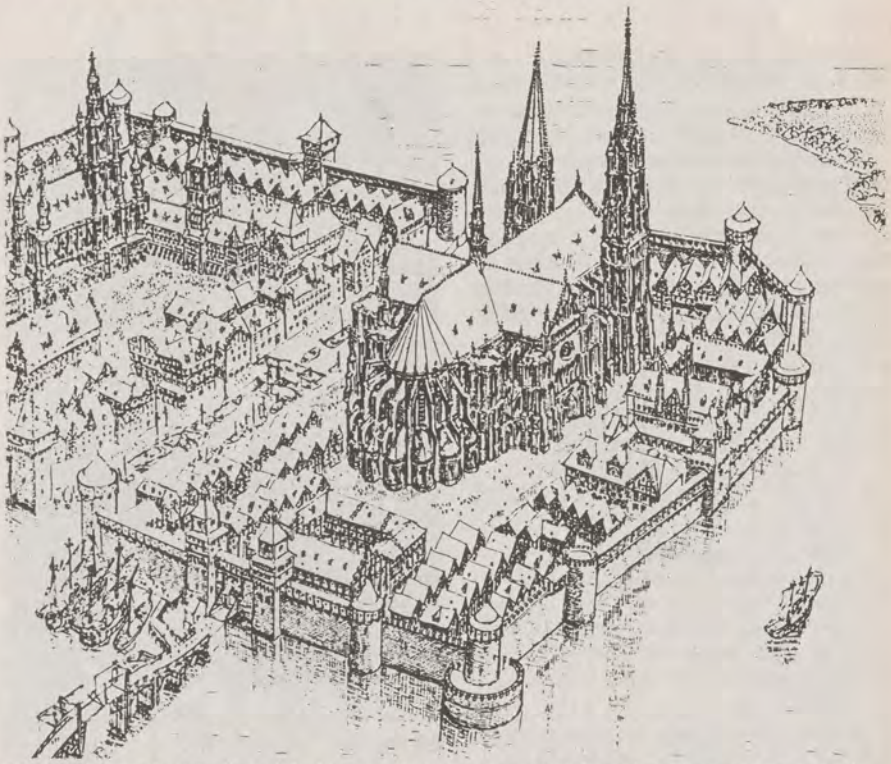

De fiktieve stad Lebrecht, het prototype van de Noordwesteuropese stad.

LEVE DE DRUILOREN

Privé-detektive Manuel Montano is op zoek naar *De bron van de nacht*. De bron van de nacht is ook de titel van een album dat vijf verhalen bundelt met in de hoofdrol speurneus Montano. Die geheimzinnige bron is zowat de rode draad in de eigenzinnige verhalen, getekend door Luna naar een scenario van Prado, Spanjaarden naar wij vermoeden. In ieder geval brengt de detektieve, in feite een zielige stumper, niet veel terecht van z'n onderzoek naar de fameuze bron van de nacht. Als een volwaardige anti-held komt hij van de ene onverkwikkelijke zaak in de andere terecht. Aanvankelijk getipt over „de bron" sukkelt hij steeds op een zijspoor om zijn avontuur dan steevast op een anti-klimaks tre laten uitdraaien.

De originaliteit van de scenario's en de vlotte maar uiterst gedetailleerde tekenstijl zullen vast en zeker hebben bijgedragen tot de jurybeslissing van het prestigieuze stripfestival van Angouléme (Frankrijk) om dit albium de prijs voor het beste buitenlandse stripverhaal toe te kennen.

Een prijzenswaardig boek, grappig en een tikkeletje bizar, fijn om lezen. Alhoewel de auteurs er hun eigen kreatie op wijzen dat ze *„... niet zo'n tobberige detektieve à la Bogart"* willen, blijft Montano het hele album door sip kijken en sjokt hij gelaten van het ene avontuur in het andere. Underdogs doen het, vooral als detektive nog altijd bijzonder goed bij de stripliefhebber.

Montano, een aandoenlijke kniesoor.

(ts)

— De bron van de nacht. Prado en Luna. Uitg. Casterman, 199164 blz., 425 fr.

TIEN JAAR JAN DE WILDE OP CD VERZAMELD

Sedert enige tijd hoor je weer de liedjes uit **Jan De Wilde** z'n gouden kleinkunstjaren, het eeuwig frisse *Joke* blijft natuurlijk het meest in het oor springen. De verklaring voor deze „revival" van De Wildes prille werk is de uitgave bij Phonogram (Philips) van een verzamel—CD, na het hernemen van het oeuvre van Boudewijn de Groot, Vermandere en Ferre Gringnard.

Naar onze smaak hebben de uitgevers een goede keuze gemaakt uit het werk van Jan De Wilde, niet minder dan twintig titels zijn weerhouden, allemaal eigen komposities en teksten van Jan. Tweemaal zes titels komen uit zijn eerste twee, en voor kleinkunstfans nog steeds beste elpees uit '70 en '72. Het pittige *Ik kan het ma*, *Hein en Tante Odile* en *Loebeke*, drie liedjes waarin De Wilde typetjes neerpoot, worden gevolgd door het hippiemeisje *Joke* en *Een vrolijk lentelied*, dit laatste destijds met sukses overgenomen door Rum en Hans de Booy. Dan volgen *Jan de Griezel*, met een duidelijk hoorbare Kris de Bruyne in de intro, het sfeervolle *Rustig lied* en de aangrijpende *Ballade van Walter de „Goudvis"* die Erik Van Neyghen op zijn beurt zo mooi coverde. In '74 verscheen de langspeler *De Knikkerterrorist* waarop Jan, muzikaal door Dylans The Band beïnvloed, meer cynische wegen bewandelde en z'n ludieke humor van voorheen wat liet varen. Uit *De Knikkerterrorist* zijn *Rolstoel*, het wat vrolijke *Morgen is het feest* en een ode aan Brugge opgenomen. Met *Mexico of zo* (inspiratiebron voor Clouseau?) zijn we in '80 beland. Joke is slechts nog herinnering want ze koos voor een zonnebruin burgerleventje, nummers als *Zevenlager* en *Lieve Loemoemba* illustreren dit, maar ronden de verzamelplaat toch leuk af.

De verzamel—CD van Jan De Wilde is een aanrader voor elke kleinkunstliefhebber in het algemeen, en voor ieder fan van de bard uit Aaigem in het bijzonder. Het is ook een beetje een tijdsdokument dat een bewogen periode uit de geschiedenis van het betere Nederlandstalig lied voor de vergetelheid behoedt. Toch één kleine onvolmaaktheid: voor één keer missen we écht het tekst—inlegblaadje.

SD

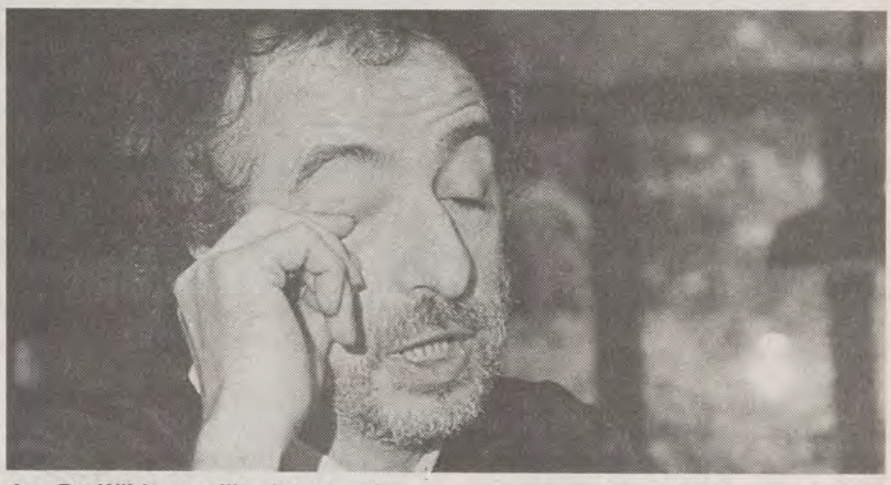

Jan De Wilde verslijt niet gauw! (foto Ronald Szommer)

CLOUSEAU IN 'T ENGELS

De gewiekste knapen van **Clouseau** blijven niet op hun krent zitten. Hun kakelverse Live-CD is nog maar net met hoes en al verslonden door Vlaanderens jeugd of een Engelstalig produkt van de firma Clouseau & Zo wordt door de platenboer te grabbel gegooid.

Close Encounters, zo heet de Engelse Clouseauschijf die, alhoewel geolied, toch wat vlakker (of is dat „internationaler") klinkt dan wat Clouseau er in onze moederspraak van bakte. De inbreng van Soulsister Jan Leyers zal hieraan zeker niet vreemd zijn. Het is wel even wennen wanneer onze jongens het hebben over *„She's after me"* in de plaats van *„Ze is van mij"* of over *„Gif it up"* wat Engels is voor *„Geef het op"*. Of de Tommy's en andere Engelssprekenden door de knieën zullen gaan voor de boys from Sint-Genesius-Rode valt nog af te wachten, maar het wondertrio ziet het in ieder geval wel zitten. Misschien wordt deze CD inderdaad wel de rode loper voor een internationale doorbraak.

Toch dreigt juist het verschijnen van *Close Encounters* voor heel wat leed en hartverscheurende tafereeltjes te zorgen in tal van Vlaamse gezinnen. U moet namelijk weten dat voornoemde plaat voor Vlaanderen slechts in „beperkte" oplage werd geperst, want alle promotiekannonnen zijn op de Angelsaksiche wereld gericht. Groot was dan ook de verslagenheid bij heelwat deerntjes en puistige knapen met overslaande stem toen ze merkten dat ze voor een leeggeplunderde platenbak stonden. Clouseau in English completely uitgeput na amper 14 dagen! Arme slonsjes koesteren zelfmoordplannen, wrokkige kereltjes zinnen op wraakakties, ouders weten geen raad met hun spruiten, ze zijn de wanhoop nabij want eigenlijk hadden ze de plaat ook zelf wel gewild.

Soldaat-Milicien en kabinetsmedewerker van kultuurminister Dewael Koen Wauters breekt dus weer harten. Maar een goede man met een fijne neus en zijn instelling gaan trachten de tranen op te dweilen. Jari Demeulemeester, animator van de Ancienne Belgique wist Clouseau te klissen voor een ekslusief Engelstalig optreden in zijn tempel van vertier! 24 oktober a.s. is the big day. De toegangskaartjes zullen op een drafje de deur uit zijn, het zal dus een bevoorrecht bataljon fans zijn dat voor éénmaal in het Engels mag gillen, krijsen en snotteren. Gezien de te verwachten volkstoeloop aan de voorverkoopspunten delen we u nu in strikt vertrouwen het ogenblik mee waarop de ticketrush zal starten: *dinsdag 8 oktober om 10 uur 's morgens* (de verkoopspunten worden u telefonisch meegedeeld op het nummer 02/512.58.13.

Het ware niet slecht dat Artsen Zonder Grenzen bij de verkoopspunten opvangcentra en tentenkampen voorziet. Willy Kuijpers van zijn kant zal voor dekens en winterkledij zorgen en instaan voor de soepbedeling.

Tot so long!

(ts)

SPORT VOOR ECHTE EN NIEUWE MANNEN

RUGBY, deze op het eerste gezicht rauwe sport, bleef lange tijd het monopolie van de eilanden. Engeland, Wales (waar de sport onnoemelijk populair is), Schotland en Ierland waar in het rugby geen scheiding bestaat tussen het noorden en de republiek.

Er bestaat inderdaad maar één Ierse nationale ploeg. Dit feit op zichzelf wil al veel zeggen.

SPRINGBOKS

De splendid isolation werd intussen doorbroken. De betere rugbyploegen zijn vandaag gehuisvest aan de andere kant van de wereld. In Nieuw-Zeeland en Australië. In Zuid-Afrika ook. De *Springboks* uit het land van Botha en De Clerck waren in de jaren zeventig wereldnieuws. Omdat ploegen uit Nieuw-Zeeland, Australië en Europa in Zuid-Afrika met de beruchte springbokken in de clinch gingen en zo de apartheidsboycot doorkruisten bleven de Afrikaanse landen weg op de Olimpische Spelen in Montreal.

Zuid-Afrika, dat sindsdien ook van het internationale rugbytoneel werd verbannen, heeft zijn aureool van 's werelds beste anders nooit uit handen moeten of willen geven. Dezer dagen lopen ze er in Groot-Brittannië en Zuid-Frankrijk (waar eveneens om de wereldtitel wordt gespeeld) nog wel niet bij maar de verwachting staat voorop dat Zuid-Afrika bij wijze van sportief eerherstel de derde wereldkampioenschappen zal mogen inrichten.

Zuid-Afrika, de *All Blacks* van Nieuw-Zeeland dus en de *Wallabies* uit Australië. Maar ook... de Fransen tellen volop mee. Een historische worp met de dobbelsteen: alleen zo kan verklaard worden dat de warmbloeden van de Languedoc zich met hart en ziel aan deze sport hebben verknecht. Het rugby zou Frankrijk vanuit Bordeaux hebben veroverd...

DOKTERS, ADVOKATEN EN HUISVADERS...

Vanzelfsprekend kan men in België niet bij echte kenners te rade gaan. Daarvoor leidt het rugby in onze kontreien een te marginaal bestaan. Alhoewel ene Danny Roelands, Luikenaar en *financial manager* bij een multinational, als scheidsrechter naar de wereldbeker werd afgevaardigd. Maar de man weet zelf niet of hij daar gelukkig moet mee zijn omdat het rugby stoelt op heilige tradities die nu door de oprukkende kommercialisering ernstig worden bedreigd.

In de *News Review* van de Sunday Times wijdde ene Bryan Appleyard een forumbijdrage aan het wereldkampioenschap dat naar het voorbeeld van ,,de grote broer'' (?), waarmee de voetbalsport wordt bedoeld, een volle maand moet (of mag) duren. Er valt een en ander uit te leren al was het maar omdat de benadering zo verschillend is van die van de klassieke sportjoernalist.

De openingswedstrijd, op Twickenham door All Blacks tegen de Engelsen (de twee grote favorieten stonden meteen tegenover elkaar) gewonnen, was de eerste ,,rugbymatch'' in het leven van Appleyard. Wij citeren in vrije vertaling.

Rugby, een sport voor echte mannen... (foto afp)

Vorige week begon in Groot-Brittannië het tweede wereldkampioenschap rugby. Over deze ,,elitaire'' (jawel) sport bestaan veel misverstanden. Rugby werd geboren in de eerste helft van de negentiende eeuw op het kollege van het Engelse stadje... Rugby.

VERPLICHT VAK...

,,Onder de menigte Barbers en Burberrys, heren in chique kostuums, kravattes en zelfs een paar hoofdsjaaltjes van Hermes. Het stadion is eerder clean en architekturaal dan groot en indrukwekkend. Is dit Engeland? Ja, want het Engelse rugby is uniek. In de meeste landen waar rugby wordt gespeeld geniet deze sport niet de minste populariteit maar bij ons kan zij terugvallen op roots die in de public schools hun oorsprong vinden (In veel kolleges is rugby een ,,verplicht vak''). Rugby spelen of kijken is eleganter en aanvaardbaarder dan wat van doen hebben met... voetbal. Zelfs de lager (het bier) en de scheldzangen werden opgenomen en verteerd in de middle and upper-middle class die het grootste gedeelte van de spelers en het publiek leveren...''

Appleyard slaag nog andere nagels met koppen.

,,Rugby is geritualiseerd en gedisciplineerd geweld. Buiten het rugbystadion zijn die bonkige kerels New Men. *Nieuwe mannen*.

Zij zijn dokters, advokaten, verantwoordelijke huisvadres. Binnen het stadion kunnen (mogen) ze tekeer gaan als ,,echte mannen''. Rijst de vraag of dit delikate en bijna ontroerend evenwicht van gesocialiseerde agressie de wereldbeker zal kunnen overleven.'' ▷

HET EINDE?

Een vraag die in een breder verband moet worden gesitueerd. De toekomst van het rugby heet op de helling te staan. Rugby was en is in Europa tot vandaag een amateursport. Met het spelletje wordt niets verdiend. Natuurlijk, topspelers verwerven roem en populariteit die zij buiten het stadion te gelde kunnen maken maar binnen de rechthoek vallen (nog) geen bankbiljetten te rapen. De televisie heeft zich evenwel van de sport meester gemaakt. Of tenminste: zij is daarmee begonnen.

De eerste wereldbeker leverde voor vier jaar drie miljoen pound televisierechten en sponsorgelden op. De tweede is vandaag goed voor twintig miljoen pound. Daarmee is het verhaal verteld en de onvermijdelijke trieste afloop voorspeld. Ondanks iedereen, spelers, bestuurders en supporters zich van het gevaar bewust zijn („Geld en professionalisme nemen het hart, de liefde en de vreugde weg uit de sport. Alles wat waarde heeft in het spel wordt erdoor vernietigd.") dringen professionalisering en kommercialisering onweerstaanbaar op.

De Nieuw-Zeelanders en de Australiërs zijn eigenlijk al profs en de Welshmen liggen er van wakker. Omdat ze al hun betere spelers verliezen aan het *Jeu à treize*. Het rugby met dertien dat professioneel wordt beoefend en nagenoeg elke zaterdagmiddag te zien is in Grandstand van de BBC...

Indien de evolutie niet kan worden afgeremd of omgebogen vreest men het ergste. Hoelang zal het publiek zich dan nog kunnen identificeren met het spel, met de sport?

BERGLOPEN

Wij citeren opnieuw: „Professioneel voetbal en tennis worden gespeeld „out there". Voetbal wordt gespeeld door afstandelijke en versteende vedetten die vanuit stalen hokken worden gadegeslagen door het publiek. Rugby wordt door spelers en publiek „samen" gespeeld. De supporter kan uren diskussiëren over wat hij in die situatie zou hebben gedaan.

Rugbysterren mogen nooit op vakuümklowns of nietsnutten van het slag van Gascoigne of Agassi gelijken. We moeten de marketingspecialisten proberen buiten houden."

Die taal liegt er niet om natuurlijk. U zult wel willen begrijpen dat wij in de komende weken nog wel eens zullen terugkomen op een evenement dat door *Sportnet* ruim de huiskamer wordt binnengestraald.

Gewoon voor de lol nog: de legendarische Colin Meads, een vroegere ster van de All Blacks, trainde zich met berglopen. Niets speciaal? Toch wel. U moet weten dat hij bij zijn klimpartijen onder elke arm een volwassen schaap meedroeg. Sport kan nog tot de verbeelding spreken nietwaar.

Flandrien

Eric Van Lancker: sistematisch onderschat. (foto VUM)

ERIC TROOST IN BANGE DAGEN

Eric Van Lancker is onze en ook Peter Posts wielertroost in bange dagen. De Tiegemnaar won vorige zondag in Kanada zijn tweede wereldbekerwedstrijd van het seizoen. Hij zegevierde in de GP van Amerika nadat hij eerder ook al de Wincanton Classic in Engeland had gewonnen.

Van Lancker is eigenlijk een geval apart. Volgende lente wordt hij éénendertig maar eigenlijk wacht de Westvlaming nog altijd op internationale erkenning. Hij heeft nochtans meerder prestaties neergezet die de frontpagina's van de sportkranten haalden: winst in de Gold Race, eerste in Luik-Bastenaken-Luik en nu dit seizoen een zeldzame dubbelslag in de wereldbeker. Het kan tellen. Zeker wanneer men weet dat het per definitie om lastige koersen ging waarin het kaf van het koren werd gescheiden.

En toch. Eddy Merckx aarzelde lang om Van Lancker mee te nemen naar het wereldkampioenschap en zeker niet enkel omdat hij voor een buitenlandse formatie rijdt. Voor een topkoers vindt men zijn naam maar zelden in de lijst van favorieten. Sistematische onderschatting van de ene en overdreven bescheidenheid aan de andere kant? Vermoedelijk.

Vast staat dat Van Lancker inmiddels de Panasonicploeg van Peter Post mee recht houdt. Samen met Fondriest, die de algemene rangschikking van de wereldbeker aanvoert.

De organisatoren van de GP in Montreal waren anders niet gelukkig. Ze hadden voor de vierde editie van hun wedstrijd geld noch moeite gespaard — al de deelnemers werden gratis overgevlogen en het verblijf in Kanada kostte ze ook al geen cent — maar desondanks vonden meerder topformaties dat ze, hun eerdere beloften ten spijt, afwezig mochten blijven. De mundialisering van de wielersport schijnt vooral een (teoretische) bekommernis van bestuurders. Renners en ploegleiders liggen er niet wakker van. Die hebben momenteel andere zorgen om het hoofd. De strijd om gegarandeerde werkgelegenheid in het peloton dreigt bitter te worden.

Iedereen zoekt sponsors en ko-sponsors. De geldbronnen drogen op. En nochtans: ook in Kanada had men er voor gezorgd dat de koers vier uur lang op televisie kwam... Dit schijnt voorlopig het enige kriterium om belang en waarde van een wedstrijd af te wegen...

HERSENBREKER

OPGAVE 104

HORIZONTAAL

5. 't Lijkt enigszins op een scheldwoord, maar daar trekken lekkerbekken zich niets van aan (9)
7. Hij schrijft recepten voor een ploeg (10)
8. Genegenheid in de wei (12)
11. Meisje dat nooit voorop loopt (4)
14. Het gevolg is dat een deel van een sierlijk kleed de grond raakt (7)
16. Minstens de helft van zo'n gesprek is dwaas gebabbel (10)
19. Deze letters sluiten aan op het begin (2)
20. 'n Dier brengt die klinkers voort (2)
21. Opnieuw (3, 4)
24. Portretteren zonder verf te gebruiken (5)
26. Vergoeding in geld wegens geld (5)
27. Gesteenten die schrijfmateriaal opleveren (10)
29. Mode (2)
30. Veel zin om mee te doen (5)
32. Voorste deel van een stoet (3)
34. Is te bereiken in het Duitstalig deel van het land (5)
35. Zo'n klap is niet het zwaarste gehalte (3)
36. Een Italiaan zal bevestigen dat zij de zevende is in het rijtje (2)

VERTIKAAL

1. Stevige val tijdens een hartelijke begroeting (4)
2. Zolang de leeuw het kan (7)
3. Twee meisjes en toch maar één (9)
4. Plek op Zaventem waar men het gaan en komen van mensen en voertuigen hinderlijk kan onderbreken (13)
6. Weggestuurd naar een groene streek (9)
8. In dit lichaamsdeel kan een brok zitten (4)
9. Daar moeten we nog een half jaar op wachten (8)
10. Met een sleutel beginnen (6)
12. Hij heeft alles met schepen te maken, maar is meestal niet aan boord (5)
13. Overblijfsel waar elk wiel om draait (2)
15. Iets van twee mensen die elkaar graag zien (3)
17. Pas aan zee komt dit dier boven (4)
18. Geef je deze bloem misschien aan je oom? (8)
22. Hoogbegaafd legeronderdeel (5)
23. Voormalig Afrikaans keizerrijk (7)
25. Mond houden! (2)
28. Vruchtendrank (3)
31. Valt in de hitte van het dak (3)
33. Doodmoe (2)

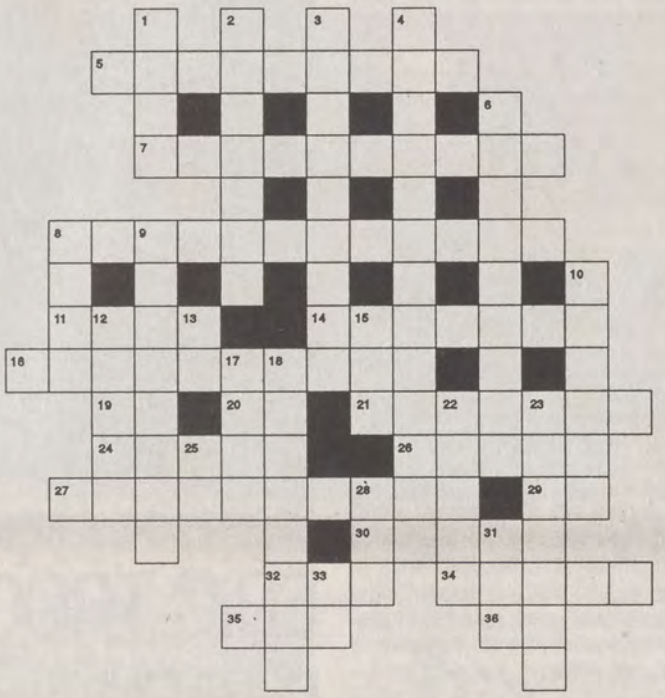

OPLOSSING OPGAVE 102

Horizontaal: 1. bevordering; 6. paardemiddel; 7. onweer; 8. evenwel; 10. droesem; 11. orgie; 12. rijtoer; 13. armoe; 14. gokt.

Vertikaal: 1. blauwvoet; 2. onder de arm; 3. dempen; 4. reddeloos; 5. nieuwsgierig; 7. ouder; 9. leerboek.

Wij verwachten uw gele briefkaart met de oplossing van opgave 104 ten laatste op dinsdag 22 oktober op de redaktie: Barrikadenplein 12, 1000 Brussel.

William Van Daele uit de Koekelberglaan 82 in 1080 Brussel heeft geluk. Zijn gele briefkaart met de korrekte oplossing van opgave 102 werd uit de juiste inzendingen geloot. William ontvangt eerstdaags een boekenpakket.

SATERDAG

AHASVERUS
„Fasten seatbelts!",
hoorde Ashaverus.
Voor de volgende CVP-buiklanding?

★

Frankie moest zijn
Tobbackes houden

★

Kikt de Vorst,
zo kwaakt Van Rom-Puyd

★

Wapenmisterkomitees:
Spit-technologie

★

Stuurt Bush de Vredesbeweging
met VAKAntie?

★

Misschien kan nu eens
het rampenplan voor
België uitgeprobeerd worden?

★

GEORGE, THELMA EN LOUISE

De Internationale Vrouwendag komt er aan en dus kan het ook geen toeval zijn dat er de volgende weken in de bios enkele films over strijdende vrouwen getoond worden.

Eerst hebben we **Impromptu** van *James Lapine*, die reeds één jaar geleden zijn eerste Newyorkse persvisie kende. Het is de elfendertigste versie van het beroemde verhaal dat George Sand en Chopin beleefden. Vooreerst moet worden gezegd dat de akteurs werden geput uit de recente suksesvolle E.M. Foster-verfilmingen en zoals een Amerikaans kritikus het schreef zullen de liefhebbers van *A Room with a view* en *Dangerous Liaisons* wel dit Chopin-ijsje lusten.

CHOPIN, LISZT EN SAND

Alles begint op het prachtige landgoed van de graaf (*Anton Rodgers*) en de gravin d'Antan (de getalenteerde *Emma Thompson*, echtgenote Kenneth Branagh), waar Chopin (*Hugh Grant*), Liszt (*Julian Sands*), schilder Delacroix (*Ralf Brown*) en George Sand (de gewoonweg verbluffende *Judy Davis*) die zichzelf uitnodigde, hun vakantie doorbrengen. Mevrouw Liszt (*Bernadette Peters*) en het liefje van Sand, Felicien Mallefille (*Georges Corraface*) zijn er om wat roet in het eten te strooien. Leg in deze korf dan ook nog Alfred de Musset (*Mandy Patinkin*) in wie Sand blijkbaar nogal wat interesse had, en je hebt een stomend resultaat.

Wat allemaal goed begint, met de nodige humor doorspekt, wordt echter jammer genoeg niet volgehouden en wat aan het eind van de film als dramatisch zou moeten worden ervaren, heeft niet die emotionele draagkracht die Impromptu tot een goeie film maakt.

THELMA EN LOUISE

Als je de loopbaan van regisseur *Ridley Scott* overziet, merk je een konstante. De maker van o.a. *Alien, Blade Runnder* en *Black Rain* heeft het steeds over een vreemde indringer, een wezen of ding vreemd aan de aarde, het land of de mens. En als je hierbij terugdenkt aan het personage van Harrison Ford die aan het eind van Blade Runner zegt: ,,Ik word liever een doder dan een slachtoffer'', heb je het tema van zijn nieuwste: **Thelma & Louise**.

Dit is een film die zich *op weg* (een term die verwijst naar de titel van de wereldbestseller van Jack Kerouac: *On the road*, en naar welke deze on the roadfilms zijn genoemd) afspeelt. Huisvrouw Thelma (*Geena Davis*-,sinds haar Oscar voor *The accidental tourist*

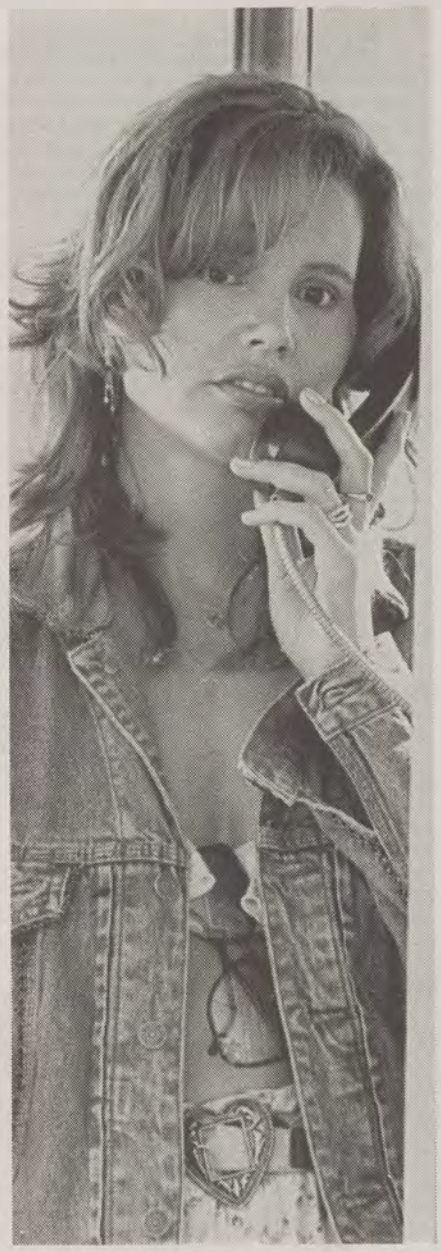

Geena Davis nooit beter dan in Thelma en Louisa.

nooit meer zo sterk) verlaat op een dag haar overspelige echtgenoot, om een korte vakantietrip te maken, samen met haar vriendin, de dienster Louise (zelden een zo sterke *Susan Sarandon* gezien), die het ook niet meer ziet zitten met haar vriend. Ze stappen op een bepaald ogenblik af aan een baancafé, waar op live gebrachte country & westernmuziek wordt gedanst. De mooie Thelma wordt al vlug benaderd door de versierder van dienst, Harlen (*Timothy Carhart* in een geslaagde walgelijke rol), die haar de hele avond over de dansvloer laat tollen.

ZELFVERDEDIGING?

Harlan blijkt echter niet zo'n attentvolle knaap, wanneer Thelma hem haar lichaam weigert. Hij slaat en overweldigt haar. In het midden van de verkrachting daagt Louise op, de revolver van Thelma in haar hand. Harlan laat zijn prooi los en wanneer Louise hem zegt dat hij om vergiffenis moet vragen, kan hij enkel een schunnige opmerking plaatsen. Die kost hem zijn leven, ze schiet hem overhoop. Louise had hem niet moeten doden, ze hadden gewoon kunnen weggaan, maar wat haar bezielde vernemen we later in de film. Thelma dringt aan dat ze naar de politie zouden gaan, maar ,,Wie zal ons geloven? We leven nu eenmaal niet in dat soort wereld''. Ze vluchten. En dan gaat het van kwaad naar erger. Maar hoe dieper ze in de puree raken, hoe meer plezier ze echter hebben. Alle remmen zijn los, de opstand der verdrukten. De film komt na een langzaam begin in een stoomversnelling vol aktie en humor terecht die je meesleept naar een grootse finale, die volledig wordt beheerst door *Geena Davis* en *Susan Sarandon*.

KLASSIEKER

Ridley Scott heeft geen film gemaakt over de verhouding tussen mannen en vrouwen, alhoewel hij nu en dan een verdomd aardig statement neerzet. De voortdurend schunnige gebaren die mannen naar vrouwen plegen te maken die, even zovele beledigingen van hun vrouw zijn zijn, worden voortdurend op de korrel genomen; de machotipes die deze film bevolken kan men iedere vrijdag- en zaterdagavond in alle disko's ter wereld aantreffen.

Scott heeft een film gemaakt over vrijheid, over mensen die eens verlost van hun ketens de volledige vrijheid genieten, vrijheid die soms tot uitspattingen leidt, maar die echter moeten worden teruggebracht tot hun verdrukkers, zoals in die scene waarin Thelma een agent onder schot heeft die voor zijn leven pleit (door te zeggen dat ie vrouw en kinderen heeft), waarop zij antwoordt: ,,Oh ja, wees dan maar goed voor haar, want mijn man was niet lief voor me en zie wat er van mij is geworden''.

Deze film zal binnen enkele jaren worden opgenomen in de rij van klassiekers, maar daarvoor is ie nu nog te fris en roept nog te veel kontroversen op. Zien!

Willem Sneer

ZATERDAG 12 OKTOBER

TV 1

10.30 **Supermachten,** Rusland en de SU; 11.05 **De werkzoekers,** VDAB-serie; 11.30 **Ekologisch tuinieren;** 12.00 **Babel,** voor migranten; 15.30 **Spion tegen wil en dank,** film; 17.05 **Space 1999,** serie; 17.55 **Nieuws;** 18.00 **Tik tak;** 18.05 **Schoolslag,** spel; 18.40 **Vlaanderen Vakantieland,** toeristisch progr.; 19.20 **Joker- en lottotrekking;** 19.30 **Nieuws.**
20.00 **Kwislijn**
20.05 **FC De Kampioenen**, Vlaamse serie
20.40 **Voorlopig afscheid,** 3-delige TV-film
22.25 **Kunstzaken**
22.30 **Sport op zaterdag**
23.00 **Vandaag**
23.20 **De stiefvader,** film

TV 2

20.00 **Europese jazznacht,** koncert

VTM

15.30 **Hanna Barbera,** tekenfilms; 16.20 **Clip Club,** verzoekklips; 16.35 **Doogie Howser M.D.,** gezinsserie; 17.00 **Super 50;** 18.00 **Nieuws;** 18.05 **De juiste prijs**, spelprogr.; 19.00 **Nieuws.**
19.30 **Familieraad,** spelprogr.
20.00 **Blanco,** spelprogr.
20.30 **Shoot to kill,** film
22.30 **Nieuws**
22.45 **VTM Sport**
23.00 **Crimes of passion,** film
00.45 **Nieuws**

Ned. 1

13.00 **Nieuws;** 15.35 **Een andere wijze,** homeopatie; 16.00 **Nieuws;** 16.05 **Hollands dekor,** literaire wandeling; 16.15 **Heb ik iets gemist?,** terugblik; 17.00 **The Thunderbirds,** poppenserie; 17.48 **Over sommige geheimen moet je praten,** kindermishandeling; 18.00 **Boggle,** woordspel; 18.30 **Sportpanorama;** 19.00 **Preview,** filmmag.; 19.30 **Growing pains,** serie.
20.00 **Nieuws**
20.25 **Beverly Hills Cop II,** film
22.40 **Karel,** praatshow
23.25 **How are the kids?,** kortfilm
23.35 **The magnificent seven,** film
01.30 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws;** 15.15 **Met Witteman,** diskussieprogr.; 16.00 **Nieuws;** 16.08 **Museumschatten;** 16.17 **Bobbie en Onyx,** tekenfilmserie; 16.31 **Groentjes,** natuurprogr.; 16.39 **Hier is Aubrey,** tekenfilm; 16.44 **De avonturen van Teddy Ruxpin,** tekenfilmserie; 17.07 **Star Runner**, serie; 17.31 **Man over de vloer,** serie; 18.00 **Nieuws;** 18.18 **Kassa!,** konsumenteninfo; 18.57 **Lingo,** woordspel; 19.30 **Twaalf steden, dertien ongelukken,** gedramatiseerd verhaal.
19.57 **Flying Doctors,** serie
20.48 **Zeg 'ns aaa,** komische reeks
21.17 **Sonja op Zaterdag,** praatprogr.
22.14 **Achter het nieuws,** aktualiteiten
22.47 **Per sekonde wijzer,** kwis
23.25 **Cabarestafette,** kabaret
00.18 **Natuurmoment**
00.23 **Nieuws**

Ned. 3

08.55 **Nieuws;** 18.00 **Nieuws**; 18.15 **Sesamstraat;** 18.30 **Jeugdjoernaal extra;** 18.45 **Het klokhuis;** 19.00 **Tussen eten en afwas,** jongeren en ouders.
19.30 **Oeveverdedigers,** dok.
20.00 **Nieuws**
20.25 **Kenmerk,** aktualiteiten
20.55 **Grote gevoelens,** reportage

ZONDAG 13 OKTOBER

TV 1

09.00 **Samson;** 10.05 **Château Van Hove,** kulinair mag.; 11.00 **De zevende dag,** praatkaffee; 12.45 **Sportmiddag;** 13.15 **Huizen kijken,** info; 13.30 **Trouwe Jan,** jeugdfilm; 15.00 **1 voor iedereen,** familieprogr.; 17.15 **Bassie en Adriaan en de schatkaart,** jeugdserie; 17.55 **Nieuws;** 18.00 **Tik tak;** 18.05 **Plons;** 18.10 **Kinderen voor kinderen festival;** 19.00 **De Cosby show,** komische serie; 19.30 **Nieuws**; 19.45 **Sportweekend.**
20.30 **De bossen van Vlaanderen,** Vlaamse serie
21.35 **De Pré historie,** 1969
22.05 **I.Q.,** kwis
22.30 **Vandaag**
22.55 **Memphis,** kultureel mag.

TV 2

15.00 **Parijs-Tours,** wielrennen

VTM

12.00 **Super 50;** 13.00 **Nieuws;** 13.30 **Murphy Brown,** serie; 14.00 **Love Boat,** serie; 14.45 **Clip Club;** 15.00 **Footloose,** film; 16.45 **The Bubbles,** jeugdserie; 17.00 **De kinderakademie;** 17.50 **VTM-Sport;** 18.00 **Nieuws;** 18.05 **Mimi,** praatprogr.; 19.00 **Nieuws.**
19.30 **Familieraad,** spelprogr.
20.00 **Walters verjaardagsshow**
21.30 **Ramona,** serie
22.00 **Nieuws**
22.20 **De sportshow**
23.25 **Wild, wild world of animals,** dok. serie

Ned. 1

11.00 **Omroepparochie;** 13.00 **Nieuws;** 14.30 **Een andere wijze,** homeopatie; 15.32 **Ja en amen — dwars door de bijbel;** 16.00 **Nieuws;** 16.07 **Beroemde chansonniers,** Juliette Gréco; 17.00 **KRO Kresj;** 17.35 **Cirkusfestival Monte Carlo;** 18.00 **Boggle,** woordspel; 18.25 **Cut the Crap,** jeugdmag.; 19.00 **Perfect strangers,** serie; 19.25 **Waku Waku,** spelshow
20.00 **Nieuws**
20.12 **Vreemde praktijken,** serie
20.40 **Ook dat nog,** absurditeiten
21.25 **Brandpunt,** aktualiteiten
22.10 **Inspector Morse,** serie
23.00 **Eeuwigh gaat voor oogenblick,** interview

Ned. 2

09.00 **Dag mr. de Koekepeer;** 09.25 **Koekoek;** 09.30 **De bontjas;** 09.45 **Het futiliteitenmuseum,** water; 10.00 **Hoe zit dat en waarom,** dok.; 10.15 **De Grote Laura & Lena Fhijnbeenshow;** 10.30 **Een zon van mij,** klips; 10.35 **Mevrouw Ten Kate en het beest in de mens,** serie; 11.00 **Reiziger in muziek;** 12.00 **Voetbal plus;** 12.45 **De Vara Matinee,** klassiek; 14.00 **VPRO's EldorAdo,** terugblik; 18.00 **Nieuws;** 18.05 **Paul Haenen vijf over zes,** kult.-humor. progr.; 18.40 **Buren,** ruzies; 19.00 **The wonder years,** komische serie; 19.25 **Onrust!,** mag.; 20.00 **Nieuws.**
20.10 **Keek op de week,** satire
20.32 **Die Kinder,** serie
21.25 **Belevenissen,** aktualiteiten
21.50 **We zijn weer thuis,** dramaserie
22.20 **Diogenes,** aktuamag.

Ned. 3

08.55 **Nieuws;** 10.00 **Jaouaz,** kinderprogr.; 10.30 **Aktual,** voor Turken; 11.00 **Het zal je kind maar wezen;** 11.30 **Omrop Fryslân;** 12.00 **Het Capitool;** 12.45 **Socutera;** 13.00 **Logistiek;** 13.30 **Effektief vergaderen;** 14.00 **Elisabeth Schwarzkopf,** portret; 15.00 **Studio sport;** 17.45 **Kerkdienst;** 18.30 **Sesamstraat;** 18.45 **Studio sport;** 20.00 **Nieuws.**

MAANDAG 14 OKTOBER

TV 1

14.30 **Raar bos,** schooltelevisie; 15.00 **Engels,** schooltelevisie; 17.30 **Mooi en meedogenloos,** serie; 17.55 **Nieuws;** 18.00 **Tik tak;** 18.05 **Alfred Judokus Kwak;** 18.30 **Duupje;** 18.35 **Kinderen van de Vuurberg,** jeugdserie; 19.03 **Buren,** serie; 19.25 **Mededelingen;** 19.30 **Nieuws.**
20.00 **Kwislijn**
20.05 **Zeg 'ns AAA,** serie
20.30 **TV1-Denksportkampioen,** voorronde
21.20 **Hercule Poirot,** serie
22.00 **Op de koop toe,** konsumenteninfo
22.35 **Vandaag**
23.00 **Uitzending door derden**

TV 2

18.55 **Nieuws**
19.00 **Schooltelevisie**
19.30 **Grensstad,** westernserie
20.00 **Uitzending door derden**
21.00 **Het land van herkomst: Turkije,** dok.
21.30 **Nieuws**
22.05 **Prinsen in ballingschap,** TV-film

VTM

15.30 **Dallas,** serie; 16.20 **Santa Barbara**, serie; 16.40 **Clip Club**; 17.00 **Webster,** serie; 17.30 **Home and away,** serie; 18.00 **Nieuws;** 18.05 **Cijfers en letters;** 18.30 **Waagstuk,** spel; 19.00 **Nieuws;** 19.30 **Rad van Fortuin.**
20.00 **Videodinges,** gekke klips
20.30 **MacGyver,** serie
21.30 **De vraag van 1.000.000,** kwis
22.00 **Nieuws**
22.30 **Vroemtuigen,** motormag.
23.00 **Highway to heaven,** serie
23.50 **Nieuws**

Ned. 1

13.00 **Nieuws;** 16.00 **Nieuws;** 16.05 **Kanaal 1,** middagmag.; 17.02 **Winnie de Pooh,** animatieserie; 17.29 **Ereprijs 17,** kinderervaringen; 17.58 **Boggle,** woordspel; 18.26 **NCRV Sport op 1**; 18.54 **Natuurlijk genezen,** homeopatie; 19.24 **Prettig geregeld,** serie; 20.00 **Nieuws.**
20.26 **De zomer van '45**, dramaserie
21.35 **Hier en nu,** aktualiteiten
22.11 **De Stoel,** praatshow
22.50 **Spirituals met Jessye Norman en Kathleen Battle**
23.24 **Cheers,** serie
23.51 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws;** 15.30 **The big valley**, serie; 16.15 **Santa Barbara,** serie; 17.00 **Voyager,** dok. serie; 17.50 **Bouli,** tekenfilm; 18.00 **Nieuws;** 18.20 **Ha die dieren,** mag.; 18.40 **Countdown,** pop; 19.15 **Over mijn lijf!**; 19.50 **Married with children,** serie.
20.20 **Spaceballs,** film
22.05 **Nieuwslijn,** aktualiteiten
22.30 **Bodylijn,** lichaamsverzorging
23.00 **RUR,** praatshow
23.40 **Erotica,** mag.
00.10 **Nieuws**

Ned. 3

08.55 **Nieuws;** 16.40 **Indonesië,** teleac; 17.25 **Kalligraferen,** teleac; 18.00 **Nieuws;** 18.15 **Sesamstraat**; 18.30 **Jeugdjoernaal;** 18.45 **Het klokhuis;** 19.00 **Russisch,** teleac; 19.45 **Extra;** 19.49 **Graven voor de farao,** teleac; 20.00 **Nieuws.**
20.25 **Ischa,** praatprogr.
21.00 **Het familiebedrijf,** info
21.25 **Kulturelel antropologie**, dok.
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio sport journaal**

DINSDAG 15 OKTOBER

TV 1

14.30 **Relationele opvoeding,** schooltelevisie; 15.00 **De Franse revolutie,** schooltelevisie; 17.30 **Mooi en meedogenloos;** 17.55 **Nieuws;** 18.00 **Tik tak;** 18.05 **Plons;** 18.10 **Liegebeest;** 18.20 **Het station,** kindermag.; 18.35 **Elly en Jools,** jeugdserie; 19.03 **Buren,** serie; 19.25 **Mededelingen;** 19.30 **Nieuws.**
20.00 **Kwislijn**
20.10 **De drie wijzen,** kwis
20.45 **Zeker weten?,** praatshow
22.05 **Vreemd volk?,** dok.
22.35 **Kunst-zaken**
22.40 **Vandaag**
23.05 **Supermachten,** Rusland en de SU

TV 2

18.55 **Nieuws;** 19.00 **Schooltelevisie;** 19.30 **Grensstad,** westernserie.
20.00 **Uitzending door derden**
20.30 **Belgisch accent,** architektuur
21.15 **Sterren,** tekenfilm
21.30 **Nieuws**
22.00 **Shangai surprise,** film

VTM

15.30 **Dallas,** serie; 16.20 **Santa Barbara,** serie; 16.40 **Clip club,** verzoekklips; 17.00 **Webster,** serie; 17.30 **Home and away,** serie; 18.00 **Nieuws;** 18.05 **Cijfers en letters;** 18.30 **Waagstuk,** kwis; 19.00 **Nieuws;** 19.30 **Rad van fortuin.**
20.00 **Luc,** praatshow
21.00 **The flying doctors,** serie
22.00 **Nieuws**
22.30 **Telefacts,** nieuwsmag.
23.15 **Soap,** serie

Ned. 1

10.00 **Vrouw zijn,** magazine; 10.50 **TV-Fruitmand,** muziek op verzoek; 11.15 **From crackhouse to faith house,** dok.; 13.00 **Nieuws;** 16.00 **Nieuws;** 16.08 **Het kleine huis op de prairie,** serie; 17.00 **Kinderkrant;** 17.30 **Tijdsein 1,** aktualiteiten; 18.10 **Broers voor het leven,** jeugdserie; 18.35 **Blackout,** woordspel; 19.00 **Op weg naar Avonlea,** dramaserie; 19.50 **Even voor achten,** portret.
20.00 **Nieuws**
20.25 **Overleven in de natuur,** natuurserie
21.20 **Tijdsein II,** aktua
21.54 **EO Familie- en Ontmoetingsdag '91**
22.45 **Antenne: Cuba, het verhaal dat niemand wilde horen,** dok.
23.35 **Eenzendeling in eigen land,** portret
00.00 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws;** 17.05 **De Bobobobs,** tekenfilmserie; 17.31 **Grote Meneer Kaktus Show;** 18.00 **Nieuws;** 18.16 **Daar komen de schutters,** komische serie; 18.49 **Lingo,** woordspel; 19.15 **Kinderen voor kinderen festival '91.**
20.11 **Laat maar zitten,** serie
20.37 **Gewoon Toon,** gesprekken
21.32 **In voor- en tegenspoed,** serie
22.00 **Achter het nieuws,** aktualiteiten
22.35 **Wings,** komische reeks
23.03 **Impact: Partij in de war,** dok.
23.48 **Museumschatten**
00.01 **Nieuws**

Ned. 3

08.55 **Nieuws;** 16.15 **Teleac;** 17.25 **Zelf kosmetika maken,** info; 18.00 **Nieuws;** 18.15 **Sesamstraat;** 18.30 **Jeugdjoernaal;** 18.45 **Het klokhuis;** 19.00 **Welkom in Friesland,** dok.; 19.30 **Het gezicht van Nederland,** Boskoop; 19.45 **Vogels kijken,** dok.; 20.00 **Nieuws.**

WOENSDAG 16 OKTOBER

TV 1

15.55 **Schoolslag,** spel; 16.30 **Samson;** 17.30 **Mooi en meedogenloos,** serie; 17.55 **Nieuws;** 18.00 **Tik tak;** 18.05 **Plons;** 18.10 **De wasbeertjes,** tekenfilmserie; 18.35 **Duupje;** 18.40 **De woudlopers,** serie; 19.03 **Buren,** serie; 19.25 **Mededelingen;** 19.30 **Nieuws.**
20.00 **Kwislijn**
20.05 **Tatort,** serie
21.45 **Edgard Briggs, geheimagent,** serie
22.10 **Over m'n lijf — Mond vol tanden,** info
22.45 **Vandaag**
23.10 **Over leven,** serie

TV 2

18.55 **Nieuws;** 19.00 **De Werkzoekers,** info; 19.30 **Grensstad,** westernserie.
20.00 **Sportavond**
21.30 **Nieuws**

VTM

15.30 **Dallas,** serie; 16.15 **Clip Club,** verzoekklips; 16.30 **Kinderklub,** kinderprogr.; 17.00 **Schuif af,** kinderprogr.; 18.00 **Nieuws;** 18.05 **Cijfers en letters;** 18.30 **Waagstuk,** spel; 19.00 **Nieuws.**
19.30 **Rad van fortuin**
20.00 **Drie mannen onder één dak,** serie
20.30 **Dierenplezier,** spelprogr.
21.10 **Twin peaks,** serie
22.00 **Nieuws**
22.30 **Hill Street Blues,** serie
23.20 **VTM-Sport**
23.55 **Nieuws**

Ned. 1

13.00 **Nieuws;** 16.00 **Nieuws;** 16.07 **Professor Poopsnagle,** jeugdserie; 16.15 **Disneyclub,** tekenfilmmagazine; 17.45 **Giro/Bankloterij;** 18.00 **Boggle,** woordspel; 18.30 **Natuur in eigen land,** dok.; 19.00 **Woensdagavond met Van Willigenburg,** praatshow; 20.00 **Nieuws.**
20.27 **Heaven can wait,** film
22.05 **Megabrein,** kwis
22.50 **Brandpunt politiek café,** interviews en diskussies
23.30 **Man en paard,** schaken
23.25 **Mancuso FBI,** serie
00.25 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws;** 14.15 **A yank at Oxford,** film; 16.00 **Nieuws;** 16.08 **Bekijk het maar,** kinderprogramma; 17.12 **Santa Barbara,** serie; 18.00 **Nieuws;** 18.20 **Popformule plus;** 19.00 **America's funniest home video's,** gekke video's; 19.26 **Tros Kieskeurig,** konsumentenmag.
20.00 **Onze Ouwe,** serie
21.05 **Top Cops,** dramaserie
21.54 **De TV-dokter**
21.55 **Nederland eksporteert,** gevarieerd progr.
22.54 **Joaquin Rodrigo's Concierto di Aranjuez',** koncert
23.29 **Nieuws**

Ned. 3

08.55 **Nieuws;** 18.00 **Nieuws;** 18.15 **Sesamstraat;** 18.30 **Jeugdjoernaal;** 18.45 **Het Klokhuis;** 19.00 **Maniac Mansion,** jeugdserie; 19.21 **Van gewest tot gewest;** 19.54 **Politieke partijen;** 20.00 **Nieuws.**
20.25 **Studio sport**
21.49 **Stichting Socutera**
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio sport joernaal**
22.30 **NOS laat**
23.15 **Nieuws**

DONDERDAG 17 OKTOBER

TV 1

14.30 **Raar bos,** schooltelevisie; 15.00 **Engels,** schooltelevisie; 17.30 **Mooi en meedogenloos,** serie; 17.55 **Nieuws;** 18.00 **Tik tak;** 18.05 **Plons;** 18.10 **Prikballon,** kleutermag.; 18.25 **Duupje;** 18.30 **De mysterieuze Steden van Goud,** tekenfilmserie; 18.55 **Kom op tegen kanker-joernaal;** 19.03 **Buren,** serie; 19.25 **Mededelingen;** 19.30 **Nieuws.**
20.00 **Kwislijn**
20.05 **Schwarzwaldklinik,** serie
20.50 **Het huis van wantrouwen,** sportpraatshow
21.30 **Panorama,** aktualiteiten
22.25 **Kunstzaken**
22.30 **Vandaag**
22.55 **Uitzending door derden**
23.10 **Huizen kijken,** info

TV 2

18.55 **Nieuws;** 19.00 **Schooltelevisie;** 19.30 **Grensstad,** westernserie.
20.00 **Uitzending door derden**
20.30 **Moviola,** filmmag.
21.30 **Nieuws**
22.00 **Walvissen in augustus,** film

VTM

15.30 **Dallas,** serie; 16.20 **Santa Barbara,** serie; 16.40 **Clip Club,** verzoekklips; 17.00 **Webster,** serie; 17.30 **Home and away,** serie; 18.00 **Nieuws;** 18.05 **Cijfers en letters;** 18.30 **Waagstuk,** kwis; 19.00 **Nieuws;** 19.30 **Rad van fortuin.**
20.00 **Tien om te zien,** show
21.00 **Dynasty,** serie
22.00 **Nieuws**
22.30 **Star,** filmmag.
23.15 **Miami Vice,** politieserie
00.00 **Nieuws**

Ned. 1

13.00 **Nieuws;** 16.00 **Nieuws;** 16.10 **Avro Service Salon;** 17.00 **Studio Trappelzak,** kleutermag.; 17.30 **Kom op voor je recht,** serie; 18.00 **Boggle,** woordspel; 18.30 **Wordt vervolgd,** tekenfilmmag.; 19.00 **Alle dieren tellen mee,** dierenmag.; 19.30 **Ferris Bueller,** komische reeks; 20.00 **Nieuws.**
20.25 **Villa Borghese,** dramaserie
20.58 **Medialand,** satire
21.28 **Avro Televizier,** aktualiteiten
22.00 **L.A. Law,** advokatenserie
22.50 **Opium Special,** kunstmag.
23.40 **Hollands decor,** literaire wandeling
23.53 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws;** 15.30 **After shool special: Geen grotere gave,** jongerenprogr.; 16.15 **Santa Barbara,** serie; 17.05 **Sledge Hammer,** serie; 17.35 **Starstreet,** animatieserie; 17.50 **Bouli,** tekenfilmserie; 18.00 **Nieuws;** 18.20 **B.O.O.S.,** kinderinfo; 18.50 **Top 40;** 19.20 **Veronica sport.**
19.50 **Nederland Muziekland,** show
20.40 **in de Vlaamsche Pot,** komische reeks
21.10 **Take off,** dramaserie
21.35 **Married with children,** serie
22.05 **Nieuwslijn**
22.30 **Jaloezieën,** TV-bewerking toneel
23.00 **Stop de persen,** mediamag.
23.25 **The royal reporters,** ironisch progr.
23.50 **Nieuws**

Ned. 3

09.00 **Nieuws;** 18.00 **Nieuws;** 18.15 **Sesamstraat;** 18.30 **Jeugdjoernaal;** 18.45 **Het klokhuis;** 19.00 **Binnenland,** aktualiteiten; 19.30 **Monopolie,** gezinsserie; 20.00 **Nieuws.**
20.25 **Music Hall,** dramaserie
21.21 **De Connaisseur,** kunstkwis

VRIJDAG 18 OKTOBER

TV 1

14.30 **Relationele opvoeding,** schooltelevisie; 15.00 **De Franse revolutie,** schooltelevisie; 17.30 **Mooi en meedogenloos,** serie; 17.55 **Nieuws;** 18.00 **Tik tak;** 18.05 **Postbus X,** serie; 18.30 **TV 1 — top 30**; 19.03 **Buren,** serie; 19.25 **Mededelingen;** 19.30 **Nieuws.**
20.00 **Kwislijn**
20.05 **Sledge Hammer,** serie
20.30 **Baraka,** spelshow
21.35 **Geheim van de Sahara,** serie
22.30 **Kunstzaken**
22.35 **Vandaag**
23.00 **Tijd is geld,** info
23.10 **Een jaar in Viëtnam,** serie

TV 2

18.55 **Nieuws;** 19.00 **Schooltelevisie;** 19.30 **Grensstad,** westernserie.
20.00 **Vlaanderen vakantieland,** toer. info
20.35 **Kijk uit!,** verkeerstips
20.40 **Herover de aarde,** dok.
21.30 **Nieuws**
22.00 **Première film & video,** filmmag.
22.30 **Binnenskamers — Mozart,** koncert

VTM

15.30 **Dallas,** serie; 16.20 **Santa Barbara,** serie; 16.40 **Clip Club,** verzoekklips; 17.00 **Webster,** serie; 17.30 **Home and away,** serie; 18.00 **Nieuws;** 18.05 **Cijfers en letters;** 18.30 **Waagstuk,** kwis; 19.00 **Nieuws;** 19.30 **Rad van fortuin.**
20.00 **Wies Andersen Show,** kwis
21.00 **Blind witness,** TV-film
22.50 **Nieuws**
23.20 **Carson's law,** serie
00.10 **Nieuws**

Ned. 1

13.00 **Nieuws;** 16.00 **Nieuws;** 16.05 **Zicht op zee,** dok.; 16.31 **Natuurlijk genezen,** homeopatie; 16.56 **Pink Panther,** tekenfilm; 17.08 **Tekenfilmfestival;** 17.30 **Woef,** komische serie; 18.02 **Boggle,** woordspel; 18.31 **Ja, natuurlijk extra,** natuurdok.; 18.58 **Dinges,** spelprogr.
19.28 **Ha, die pa,** komische reeks
20.00 **Nieuws**
20.26 **BZN Special,** koncert
21.17 **Rondom Tien,** diskussieprogr.
22.03 **Jessica fletcher,** serie
22.51 **Dokument,** dok.
23.16 **Miniatuur**
23.21 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws;** 14.30 **De notekraker,** ballet; 16.00 **Nieuws;** 16.05 **Kijk TV,** populaire wetenschappen; 16.33 **Derrick,** politieserie; 17.33 **De wereld op een postzegel,** kursus; 17.50 **Het enge huis,** kortfilm; 18.00 **Nieuws;** 18.20 **The Teenage Hero Turtles,** tekenfilmserie; 18.46 **Te land, ter zee en in de lucht,** amusement; 19.30 **Ministars,** kinderen zingen.
20.00 **Bananasplit,** verborgen kamera
20.48 **Tros-Kompas TV-Ster**
20.55 **solo voor een kind,** finale muziekkonkoers
22.45 **Hollywood Boulevard,** filmmag.
23.25 **Purple Rain,** muziekfilm
01.20 **Nieuws**

Ned. 3

08.55 **Nieuws**; 18.00 **Nieuws;** 18.15 **Sesamstraat**; 18.30 **Jeugdjoernaal;** 18.45 **Het klokhuis;** 19.00 **Wat doe jij nou?,** kwis; 19.30 **Monopolie,** serie; 19.54 **Politieke partijen**; 20.00 **Nieuws.**
20.25 **Het orkest,** reeks over klassieke muziek
20.56 **De bezetting,** dok. over WO II

Prince is de centrale figuur in Purple Rain, een seksistisch verhaal over groezelige karakters. Vrijdag 18 oktober op Ned. 2.

ZATERDAG 12 OKTOBER
DE STIEFVADER

Amerik. horrorfilm uit 1987 met Jill Schoelen, Terry O'Quinn en Shelley Hack. Jerry Blake is een ogenschijnlijk brave huisvader, maar hij vermoordt zijn vrouw en dochter. Een jaar later hertrouwt hij met de knappe Susan, de moeder van een tienerdochter... **(TV1, om 23u.20)**

ZONDAG 13 OKTOBER
FOOTLOOSE

Een konservatieve dominee (John Lithgow- kan niet verdragen dat een tiener uit de stad moderne muziek propageert in zijn provincieplaatsje. De hippe Kevin Bacon is de dansense scholier in deze Amerikaanse muzikale film van Herbert Ross uit 1983. **(VTM, om 15u.)**

MAANDAG 14 OKTOBER
SPACEBALLS

Amerik. satirische SF-film van en met Mel Brooks uit 1987. De tirannieke president Skroob van de planeet Spaceball wil de atmosfeer van de planeet Druïda leegzuigen. Zijn plannen worden gedwarsboomd door de ,,ruimtecowboy'' Lone Starr (Bill Pullman) en diens helper Barf (John Candy). **(Ned. 2, om 20u.20)**

DINSDAG 15 OKTOBER
SHANGHAI SURPRISE

Een Amerikaanse zendelinge doet in 1937 in China een beroep op een avonturier om een gestolen lading opium op te sporen. Het goedje is bedoeld voor medisch gebruik (?). amerik. avonturenfilm uit 1986 met Madonna en Sean Penn, toen nog een echtpaar. **(TV2, om 22u.)**

WOENSDAG 16 OKTOBER
DE HEMEL KAN WACHTEN

Honkbalvedette Joe Pendleton wordt doodgereden en belandt in de hemel. Hij vindt dat hij te jong is en dat hij op een onrechtvaardige manier van het leven werd beroofd. Amerik. film uit 1978 met Warren Beatty en Julie Christie. **(Ned. 1, om 20u.27)**

DONDERDAG 17 OKTOBER
THE WHALES OF AUGUST

Amerik. film uit 1987 naar een toneelstuk van David Berry, over twee bejaarde zusters die hun zomers aan de kust doorbrengen en mijmeren over het verleden. Met Bette Davis, Lillian Gish en Vincent Price. De muziek is van Alan Price. **(TV2, om 22u.)**

VRIJDAG 18 OKTOBER
PURPLE RAIN

The Kid, zanger van de rockgroep The Revolution, wil zijn sukses uitsluitend aan zichzelf te danken hebben en zweert bij een nieuwe, futuristische soort rockmuziek. Amrik. film van Albert Magnoli uit 1984 met Prince en Apollonia. **(Ned. 2, om 23u.25)**

OP DE BARRIKADE

■ Er was een tijd dat goed-menende Vlamingen bij ons thuis (en ook elders) de verkiezingsraad gaven om slechts *voor de Kamer* Vlaamse Concentratie en later Volksunie, te stemmen. Voor de Senaat moesten mijn ouders CVP kiezen — zo schreef „'t Pallieterke" — maar, bij mijn weten, deden ze 't nooit!

■ Er was een tijd dat bij het sluiten van een eerste SP-VU-koalitie nà de gemeenteraadsverkiezingen zelfs een Vlaamsgezinde pastoor me vroeg: *„Hoe is 't mogelijk... een koalitie met de socialisten???"*.

Die drie vraagtekens werden *nooit* gezet naar de daar aan voorafgaandelijke gemeentelijke koalities tussen CVP en SP + CVP en PVV!

Deze twee anekdootjes bewijzen hoe destijds het Belgisch-politieke denken en de drie kleurpartijen de volksnationale partij als een toevalligheidsverschijnsel beschouwden. De Volksunie mocht hoogstens een drukkingsrol in de Kamer spelen. En een gemeentelijke opdracht zat er voor haar helemaal niet in.

Gaandeweg bouwde de Volksunie, via een 400-tal *afdelingen* en ons *weekblad*, zich uit als de Vlaams-Nationale *programmapartij*. Kijk maar naar de Vlaamse Raad. Het jongste officiële werkverslag liegt er niet om: de VU Vlaamse Vrije Demokraten werd de meest dinamische en kreatieve kracht van ons Vlaams Parlement-in-wording. Intussen legden we in heel de Europese Gemeenschap „geuzenkontakten" bij alle volkeren-zonder-staat. Daaruit groeiden de *Europese Vrije Alliantie* en de federalistisch-nationalistische *Regenboogfraktie* in het Europese Parlement.

Dit hele gebouw, levend in de Vlaamse ontvoogdingsbeweging, wordt omgeven door duizenden militanten, wààr ze ook aktief mogen zijn: de FVV-sekretaresse, de VVVG-penningmeester, de VUJO-voorzitter tot en met de VTB-afgevaardigde, de FVK-verantwoordelijke of de Wielewaal'er... Daartussen staan, leven, werken en kommuniceren 'n kleine *1000 Vlaams-Nationale mandatarissen*. De ene (ik weet 't wel!) meer bewust dan de andere. Allen zijn zij de vertalers van dat programma, van dat onfhankelijk-vrij te willen zijn, van dat stukje *méér-demokratie*.

Het Vlaams-Nationalisme is niet alleen een *rechtvaardigheidsleer*, die de mandatarissen moet bezielen maar ook verwezenlijken! Woorden zijn nu eenmaal geen oorden. De beste praters zijn daarom de beste mandaathouders niet. Mijn heel beroepsleven lang al krijg ik telefoontjes tussen de soep-en-de-patatten van hoe *men-het-moet-doen* om ons aller Vlaanderen te redden! *„Kreten en gefluister"*, noem ik dat soort gesprekken. In Vlaanderen leven heelwat van die *praatpalen*. Je kent ze ook wel in je omgeving. Maar over hen wil ik 't niet hebben.

Wél over de goeie, de *snuffelpalen* die achter de problemen aanzitten, ze omhoog woelen tijdens de provincieraadszittingen, in de gemeenteraad, bij het OCMW. Vlaanderen konkreet mét dossiers vooruithelpen!

■ Daarvoor heb je iets *grondwettelijks* nodig, 'n basis dus. En bovendien zijn de kameraadschap en de inspiratie van *de andere* daarbij onmisbaar. Die basis ontdekken, die trouw beleven... doe je niet alleen. Voor een droge wettekst of een reglement kan je beter in een biblioteek terecht, waar je heelwat informatie bij de hand hebt. Maar voor die diepgang organiseren we de *mandatarissendag* van de VU! Dit jaar handelt de ontmoetingsdag over *„Gemeentelijke Autonomie en Demokratie"*, waar de Vereniging van Vlaamse Mandatarissen haar *Manifest* ter bespreking voorlegt. Dit jaar gaat deze ontmoetingsdag door in Zele, op zaterdag 26 oktober. Na de gebruikelijke koffie, worden we in een gastvrij gemeentehuis door Jozef de Bruyne, burgemeester van Zele, welkom geheten; wordt het manifest toegelicht door de VVM-voorzitter Geert Bourgeois en wordt er in sektievergaderingen over nagedacht en „gedebateerd". Jaak Gabriëls houdt de slottoespraak waarna de konklusies worden geformuleerd. Iedereen die de *Vlaamse basisdemokratie* mee wil verwezenlijken mag deze dag niet vergeten! Vlug inschrijven dus bij Greet Sels op het Barrikadenplein!

Bovendien wordt er nog een *fotosessie* georganiseerd, naar de komende verkiezingskampanje toe. Zodat we er allemaal opperbest uitzien die dag!

Willy Kuijpers
Algemeen Sekretaris

'T WAS MOOI

Gewezen burgemeester van Gistel en Provincieraadslid Maurits Zwaenepoel, provincieraadslid Kris Lambert en Jaak Vandenmeulebroucke die er 10 jaar Europees mandaat heeft opzitten werden vorige week door meer dan 1.000 vrienden en simpatisanten in de bloemetjes gezet omwille van hun jarenlange inzet. Het bonte internationale gezelschap waaronder tal van leden van de EVA en de Regenboogfraktie in het Europees Parlement deelde het entoesiasme van de feestelijke huldiging. Gezien de politieke toestand waren de toespraken van Vic Anciaux, Jaak Gabriëls en Hugo Schiltz sterk begeesterend. Johan Verminnen zorgde voor een sfeervol optreden. Na afloop van het officiële gedeelte liepen de vaten leeg en de feestgangers vol. *Zakdoek* deed er nog een schepje bovenop (zie foto).

(foto's J.J. Soenen)

MASSALE VU-MOBILISATIE

ZATERDAG 12 OKTOBER 1991 LEUVEN
UNIVERSITEITSGEBOUWEN, MARIA THERESIAKOLLEGE

PROGRAMMA

9u30-10u30
VU-Partijraad
(voor alle leden van de Partijraad)

10u30-12u30
Biezonder Partijkongres
(voor alle leden van de partijraad en de arrondissementele besturen)

14u30-17u

KRACHT-MEETING

„De echte waarheid over de jongste politieke krisis, de bocht van de Vlaamse socialisten, het stilzwijgen van de CVP, het Waals diktaat ..."

met toespraken van
Willy Kuijpers, algemeen sekretaris
Hugo Schiltz, ex-vice eerste minister
André Geens, ex-minister.

Jaak Gabriëls, algemeen voorzitter

muzikale omlijsting: volksmuziekgroep Jan Smed

U bent er samen met vrienden en kollega's hartelijk welkom

ANDERE DATA OM TE ONTHOUDEN:

— **12 oktober:** fotosessies voor kandidaten van 9 tot 18 u.

Antwerpen:
Gerald Dauphin, Mechelsesteenweg 109 te Antwerpen.

Brabant:
VU-sekretariaat, Barrikadenplein 12 van 9 tot 12u.

Kongresgebouw, Dinastie C, Keizerslaan, Brussel van 13u.30 tot 18u.

Limburg:
Koen Brandts, Molse Kiesel 162 te Lommel.

Oost-Vlaanderen:
Christine Buysse, Vaderlandstraat 39 te Gent.

West-Vlaanderen:
Peter De Tavernier, Guido Gezellestraat 4 te Wingene.

Wie deze kans heeft gemist heeft krijgt een tweede op zaterdag 26 oktober a.s. tijdens de VU-mandatarissendag te Zele.

Info: Alg.VU-sekretariaat bij Nico Moyaert 02/219.49.30

— **26 oktober:** VVM-mandatarissendag. Vanaf 9 u. in het gemeentehuis te Zele.

— **27 oktober:** VU-Doe-Dag te Kruibeke.

ENKELE PRAKTIKA:

■ Het geheel vindt plaats in de universiteitslokalen van de K.U. Leuven. Voor de Partijraad kan u terecht in de Kleine Aula, het Biezonder Partijkongres vindt plaats in MT 24 van het Maria Theresiakollege, de namiddagzitting in de Grote Aula van hetzelfde gebouwenkompleks. Alle lokalen liggen in hartje Leuven, op het Hogeschoolplein (zie plannetje)

■ Het gebeuren is biezonder makkelijk te bereiken met het openbaar vervoer. Vanaf het Leuvens station is het nauwelijks een kwartiertje wandelen.

■ Komt u met de wagen, dan volgt u de VU-wegwijzers. Op zaterdag is het wel even zoeken naar parkeerplaatsen. We geven graag enkele tips: u vindt deze ekstra parkeerplaatsen met begeleidend nummer aangeduid op bijhorend plannetje. (18) Boerenbond - St. Barbarastraat; (19) Boerenbond - Schapenstraat; (20) K.U.Leuven - Tiensestraat 115; (21) K.U. Leuven - Erasmusplein; (22) K.U. Leuven - Parkstraat; (23) OCMW-Leuven - Parkstraat.

■ Maak er een familieuitstap van. Leuven biedt ruime kans tot winkelen, een historische rondleiding. Bovendien snuift u ogenblikkelijk de sfeer van Leuvens grootste studentenstad.

HET PARTIJBESTUUR DEELT MEE

Na afloop van het partijbestuur deelde VU-voorzitter Gabriëls het volgende mee ten behoeve van de pers:

Na een eerste spontane en heftige reaktie op de Waalse chantage in het wapendossier blijken de leiders van CVP en SP al terug in hun plooi van unitaire eenheid de eenzijdige solidariteit te vallen. Aan Waalse zijde laat een unaniem blok van PS en PSC duidelijk verstaan dat de nationale staat hen enkel nog interesseert voor die domeinen waar de kassa voor Wallonië rinkelt. Het is voor de VU zonder meer duidelijk dat de traditionele machtskernen zoals het VBO, de Boerenbond, de vakbonden en ziekenfondsen al volop in de tegenaanval zijn gegaan. Zij hebben zich in de „Belgische" macht gevestigd en zullen ook alles in het werk stellen om hun greep op de centen van de staat te behouden.

De VU wil een duidelijk alternatief aanreiken voor het gebrek aan Vlaamse doortastendheid. Vlaanderen heeft geen sterke CVP nodig, wel een partij die principes en het Vlaams belang laten doorwegen in de politiek. Hoe belangrijk dit is bewijst de evolutie in het wapendosier. Waar er in Vlaanderen toch een grote afkeer bestaat tegen het opnieuw herbewapenen van het Midden-Oosten keurde de federale regering, met medeplichtigheid van CVP en SP, vorig week reeds voor 13,5 miljard aan nieuwe wapenleveringen goed zonder dat ook maar enige toetsing aan de nieuwe wapenwet geschiedde.

De VU wil tevens het antwoord bieden op een politiek van gesjoemel en arrangementen die sommige partijen voeren om de macht te kunnen blijven behouden. Ook hiervan kunnen recente voorbeelden worden aangehaald. Zo wordt de samenwerking tussen Sabena en Air France op een sluikse wijze voorbereid zonder dat de gemeenschap hier via haar politieke vertegenwoordiging wordt ingelicht. De financiële struktuur die aan deze samenwerking gekoppeld is wijst sterk in de richting van een zoveelste PS-maneuver (NIM, OMOB, GKB). Voor de VU is dit onaanvaardbaar. Het schaadt de belangen van de gewone Sabena-werknemer en van Vlaanderen. De VU zal dan ook alles in het werk stellen om deze samenwerking te verhinderen en roept de verantwoordelijken in de Vlaamse sociaal-ekonomische en politieke wereld op mede dit verzet te bundelen.

FRANS-VLAANDEREN BETOOGT

De jongste tijd heeft de Frans-Vlaamse Beweging de wind in de zeilen. De tijd van de angst om voor zijn Vlaamse overtuiging uit te komen ebt weg.

Op zaterdag 19 oktober komen de militanten van de Vlaams Federale Partij (VFP) voor de derde maal op straat om te betogen voor meer Vlaamse rechten. De betoging start om 16u. in de Boulevard Jean Baptiste Lebas (quartier St-Sauveur) in de omgeving van het Rijselse stadhuis. Men verzamelt reeds vanaf 15u. Het platform van de betoging omvat vijf konkrete eisen:

— autonomie voor Frans-Vlaanderen;

— werk in Frans-Vlaanderen;

— Nederlands in de school en op TV;

— Tweetalige wegbewijzering;

— Bescherming en bevordering van het Vlaamse kulturele erfgoed.

De betoging verloopt enkel achter de Leeuwevlag en de VFP-vlaggen. Andere partij- en/of bewegingsvlaggen en kentekens worden *niet* toegelaten. De stoet trekt door het centrum van de stad. Wie er vorig jaar bij was zal er dit jaar ook willen bij zijn om te genieten van het feit dat honderden betogers op het centrale place du Général de Gaulle uit volle borst de Vlaamse Leeuw zingen.

Verdere inlichtingen: Vlaams Federale Partij, Postbus 58 te F-59155 Faches Thumesnil, tel. 00.33.20.88.06.69, fax. 00.33.20.53.75.27.

VERKIEZINGEN

De VFP blijft niet stilzitten bij deze betoging. Op maandag 11 november houdt de partij een kongres in het hotel van waaruit de Vlaamse zender *Radio Uylenspieghel* vanop de Kasselberg uitzendt. Aanvang om 16u.

In maart 1992 zijn er in heel Frankrijk kantonnale verkiezingen. De militanten van de VFP zullen in zes kantons met een kandidaat opkomen. De VFP kan alle steun en verkiezingstips goed gebruiken. Neem hiervoor kontakt op met Bruno Lobert, sekretaris VFP, 45 rue Carnot, F-59155 Faches-Thumesnil, tel. 00.33.20.53.62.92.

Luc Van den Weygaert

VU-DOE-DAG: 27 OKTOBER!

Nu de verkiezingsdag officieel vastligt (24 november '91) werd de VU-Doe-dag verschoven naar zondag 27 oktober (en niet 3 nov.!).
De niet-te-missen opwarmingsoefening voor alle kampanjemedewerkers en kandidaten gaat door in het historische kasteel van Wissekerke. We spreken af op het domein van het kasteel dat gelegen is op het grondgebied van het Wase dorp Bazel-Kruibeke. Even de kalender bijwerken!

WEST-VLAANDEREN

OKTOBER

11 IZEGEM: Vlaams Huis, vanaf 20u. achtste kaarting. Ook op 13/10 vanaf 10u. Org.: Kaartersklub De Vlaamse Vrienden.

11 BRUGGE: Vlaams Ontmoetingscentrum De Gulden Spoor, 't Zand 22 om 20u.: dr. Arnoldis Smits over de grote vredes-aktivist Dom Modest Van Assche. Iedereen welkom.

17 KORTRIJK: Eerste vergadering van het tweede werkjaar van de Hendrik Brugmanskring. Om 20u. in Kredietbank, Leiestraat 21. Spreker: prof. dr. R. VAn Caeneghem. Na voordracht drink aangeboden door KB.

17 IZEGEM: Bar auditorium Akademie Muziek & Woord, Kruisstraat, 20u.: André Geens en prof. van Meerhaeghe: Ontwikkelingshulp ja, ontwikkelingshulp neenN. Toegang 50 fr., abo's gratis. Org.: VSVK.

18 WEVELGEM. Tweede tekstielkaarting in Trefpunt De Handboog, Kortrijkstraat 155, vanaf 18u. Ook op 19/10 vanaf 17u. en op 20/10 vanaf 9u. en vanaf 17u. Inleg 30 fr. Tombola voor niet-kaarters. Org.: VU-Wevelgem.

20 KORTRIJK: Herfstfietstocht gesponsord door simpatisanten ter spijzing van verkiezingskas. Vertrek om 14u. aan trefcentrum West-Flandira. Nietfietsers: sponsoren of deelnemen aan geleide wandeling. Fietstocht: 30 km langs kanaal Kortrijk-Bossuit. Na aankomst gezellig samenzijn in trefcentrum. Info bij VU-Groot-Krotrijk.

20 ZWEVEGEM: VU-ledenfeest met middagmaal en gastspreker Walter Luyten over „Vlaamse Beweging: een blijvende opdracht". Inschrijvingen en info: Erwin Bossuyt, Ommegangstraat 45 en Erik Maes.

21 IZEGEM: Bovenzaal Oud Stadhuis om 15u.: voorrdracht over evolutieleer door R. Baert. Org.: VVVG-Izegem.

23 KORTRIJK: Om 20u. VUJO-avond met gastspreker Walter Luyten over „Litouwen: een volk werd vrij, wat nu?". Lokaal Oude Dekenij, naast St.Maartenskerk. Info: Sanders, 25.87.63.

30 LOPPEM: Omtrent Hugo De Ridder. Hij vertelt over zijn boeken, kontakten en ontmoetingen in de parochiezaal van Loppem op 20u. Inkom 120 fr., vvk 100 fr. Org.: Vzw Trefpunt.

HOTEL - RESTAURANT

San Martino

Berg 17 - B 3790 St. Martens-Voeren
Tel. 041/81.09.08 - 041/81.09.29

Gastronomie in een groene oase

Diverse forel spec. en streekgerechten
Marktverse produkten

Groepsarrangementen

Prachtig uitzicht op de Voervallei
Gezellige taverne, groot terras, openluchtzwembad, kinderspeeltuin, petanquebanen en grote parking.

Voor uw groepsreizen naar de Voerstreek met geleid bezoek aan de forellenkwekerij kontakteer ons. Speciale groepsmenu's.

KOKSIJDE ROUWT OM BURGEMEESTER JOS LEYE

Koksijde — De bloemenbadplaats van de Westkust heeft droevige dagen achter de rug. Zij zal nog lange tijd treuren om het heengaan van een uitzonderlijk man: *Jos Leye*, burgemeester-buiten-de-raad die in een brede visie van verdraagzaamheid, pluralisme en vooruitstrevendheid alles in het werk heeft gesteld om vrede te brengen in het politiek onrustige Koksijde. Jos Leye (64) overleed op dinsdag 24 september en werd op zaterdag 28 september naar zijn laatste rustplaats begeleid.

LERAAR

Tot op het eind van zijn leven heeft Jos Leye bewezen een ambitieus man te zijn die geen uitdaging uit de weg ging. Als oudste zoon van een 10-kinderen tellend gezin uit Veurne, startte hij op 19-jarige leeftijd een leraarsloopbaan in het Vrij Technisch Instituut te Veurne, waar hij de basis legde voor de afdeling Elektriciteit.

In 1977 werd Jos Leye mede-zaakvoerder van het Brugse studiebureau Vincke-Leye, gespecialiseerd in de uitrusting met nutsvoorzieningen (elektriciteit, sanitair, verwarming) en grote (openbare) gebouwen zoals ziekenhuizen, administratieve centra enz. Hij voerde de know-how van het studiebureau ook uit naar het buitenland, o.m. Kameroen en Irak.

Toen hij amper zes maanden met pensioen was, aanvaardde hij de opdracht om burgemeesterbuiten-de-raad van Koksijde te worden. Na de verkiezingen van 1988 kwam Koksijde in een politieke patstelling terecht. Na over- (en weer-) loopmaneuvers van raadsleden uit CVP en PVV, kon meer dan een jaar lang geen meerderheid gevonden worden om een burgemeester in eigen rangen voor te dragen. Het benoemen van een burgemeester-buiten-de-raad bleek de enige oplossing.

Jos Leye aanvaardde de opdracht en startte zijn ambtstermijn op 1 februari 1990. Het recente politieke verleden van de gemeente interesseerde hem veel minder dan het snel en efficiënt werken aan dossiers ten bate van de Koksijdse gemeenschap. Al had hij het niet gemakkelijk, toch slaagde hij er met een aantal mensen in om over de partijpolitieke grenzen heen samen te werken ter voorbereiding van belangrijke projekten.

Bovenal liet Jos Leye zich leiden door het devies van de Orde van den Prince: *vriendschap* en *verdraagzaamheid*. Er ging geen gemeenteraad voorbij, of hij predikte deze waarden. Niet alleen omwille van die waarden zelf, maar ook om aldus de vooruitgang van dossiers te vergemakkelijken.

Vlaams en kristelijk was Jos Leye een Grootnederlander in de geest van Oranje. Zijn bekommernis voor de kulturele ontwikkeling van zijn leefgemeenschap waren een perfekt spiegelbeeld van zijn zucht naar hoogwaardige techniek uit zijn vroeger beroepsleven.

Er moet tenslotte gezegd worden dat Jos Leye met visionaire kracht gewezen heeft op de reële gevaren die de Vlaamse kust bedreigen. In vele spreekbeurten, zowel tot politici als tot toeristen zelf, benadrukte hij dat er eind moet komen aan de ongebreidelde bouwdruk aan de kust en tegelijk aan de verkwanseling van waardevolle stukken natuur. Wij moeten er voor zorgen dat onze kust, tegelijk onze broodwinning, over 50 jaar nog even aantrekkelijk is als nu; zo zei hij vaak.

Zowel door zijn Vlaamse overtuiging als door deze ruimtelijke visie op Koksijde, was Jos Leye een ideale politieke bondgenoot van volksvertegenwoordiger Jan Loones, die in hem een echte Prince-vriend verliest.

De Westhoek heeft ontegensprekelijk een groot man verloren. Alhoewel hij in binnen- en buitenland aktief was, bleef hij diep geworteld in zijn eigen streek. Het kan niet anders of die Westhoek zal zijn nagedachtenis blijvend eren. **(JHV)**

EEN BOOTREIS OM OVER TE DOEN

„Mien huus is van oenger in terre
Vanboven èwittend, t'is fien
E'luide da'j ziet wuven van verre
't Zoed angers geèn huus uut'n westhoek zien"

Aan deze gevoelsvolle verzen van wijlen priester Joris Declercq, pastoor van Haringe, dachten wij op zondag 25 augustus '91.

Ja, het was een prachtig idee van de VU-afdeling Stene, om varend door Vlaanderen naar de IJzerbedevaart te trekken.

De inscheping had plaats aan de IJzermonding te Nieuwpoort in de *Jean Bart*. De simpatieke schipper en schipperin zorgden voor een hartelijk onthaal. We voelden ons onmiddellijk thuis aan boord. De schipper deed zijn best om een woordje uitleg te geven over de vaarroute. Eigenlijk is er heel veel te zien als je houdt van die mooie polders van Bachten de Kupe. Er is het vlakke weiland met zijn bonte koeien, de knotwilgen en de witte polderhoeven die een bekoorlijke toets aan het landschap geven. Hier is nog geen overdreven villabouw aan de oevers. Alles ademt rust en natuur, her en der een kievit of een troep veldleeuweriken die de koeien gezelschap houden. Eenden zwemmen heen en weer langs de oevers van de kronkelende stroom. Kerktorentjes van kleine boeredorpjes sieren de vlakte: St.-Joris, Mannekensvere, Schore en Stuivekenskerke. Die lieve Westhoek toch!

Als Kaaskerke nadert is er eerst de dodengang met zijn treurig verleden, maar dan rijst de IJzertoren hoopvol op.

Op Vlaanderens hoogdag was hij getooid met vlaggen en wimpels, een grote fierheid straalde hij uit. Als we aanmeerden, zagen we dat we niet alleen per boot gekomen waren. De IJzer lag te pronken met mooie yachts uit het welvarende Vlaanderen van 1991. Wat is ons volk er materieel op vooruitgegaan sinds 1914!

De kleurrijke menigte haastte zich naar de bedevaartweide want het was intussen als 10u.30.

Om 17u. ging het dan stroomafwaarts terug naar Nieuwpoort. De terugtocht was nog heerlijker. We konden nu allemaal op het dek zitten, het zachte zeebrieje deed deugd.

Er was een jarige aan boord en die werd op een hartelijk applaus getrakteerd. Er heerste een echte kameraadschap in de groep. Mooi was die bootreis... men zegge het voort.

Doen we dit volgend jaar nog eens over?

Greet De Visscher

ANTWERPEN

ANTWERPEN

OKTOBER

11 SCHOTEN: Noten in Schoten. Koortreffen m.m.v. 7 Schotense koren en met samenzang o.l.v. Gust Teugels. In zaal Forum, om 20u. Inkom 50 fr. Org.: FVV-Schoten (645.86.50 — 645.40.61).
12 HULSHOUT: Mosselbal in zaal Centrum te Houtvenne (Hulshout). Org.: VU-Houtvenne.
12 NIJLEN: Jaarlijkse mosselfeesten. In zaal Kempenland, van 16 tot 22u. Ook op 13/10 van 13 tot 20u. 275 fr. p.p., ook koude schotel mogelijk. Iedereen welkom. Org. Vlaamse Kring Kempenland.
13 BRASSCHAAT: Herfstwandeling in 't Peerdsbos. Nadien pannekoeken. Afspraak om 14u. aan Hemelhoeve-parking (t.o. voetbalstadion), nadien bijeenkomst (16u.30) in Polyvalente ruimte I van Hemelhoeve. Niet-wandelaars dan ook welkom. Deelname: 50 fr., kinderen gratis. Org.: VU-Brasschaat.
13 BERLAAR: Revue met zang, humor en dans van de Zingende Heikneuters om 19u. Prijs: 220 fr., en 60+ 200 fr. Alg. leiding: Frans Hendrickx, St.Rumoldusstraat 13, tel. 015/24.17.82.
14 HEIDE: Om 20u. in De Raaf, Withoeflei: Mireille Cottenjé komt spreken over haar „Reiservaringen". Org.: FVV-Kalmthout.
15 OUD-TURNHOUT: Voordracht door senator Rob Geeraerts in lokaal Heischuur te Oosthoven, over „Zware metalen in Vlaanderen". Om 20u. Toegang vrij. Org.: VU-Oud-Turnhout (014/41.77.47).
15 MORTSEL: voordracht „De belevenissen en ervaringen van een toneelakteur". Org.: VVVG-Mortsel (03/449.68.48).
16 KAPELLEN: Anton Van Wilderode spreekt over zijn werk. Met diareportarge van 2x40min. door Rom Duprez. Om 20u. in CC Oude Pastorie (zolder), Dorpstraat. Inkom: FVV-DF 100 fr., niet-leden 150 fr.: Org.: FVV-Kapellen.
17 GEEL: Debat J.P. Van Rossem en Hugo Coveliers omtrent „De politiek: een bende?". In auditorium v.h. Hoger Instituut der Kempen, Kleinhoefstraat te Geel. Aanvang: 20u. Org.: Vlaamse Aktiegroep Geel (014/58.04.42).
17 BERCHEM: Bezoek aan poppenschouwburg Van Campen. Org.: VVVG-Berchem (03/321.75.95).
18 HEIST O/D BERG: Vanaf 19u. Eet-, Praat- en Dansavond in Parochiezaal Heist-statie. Kaarten aan 250 fr. (jongeren 150 fr.) via bestuursleden Dieltiens (22.35.08), Van Esbroeck (24.65.98), Croonen (24.63.73) en Van Dijck (24.80.86).
19 EDEGEM: Speciale kaartavond. Org. VNSE.

19 MEERHOUT: Vlaams Bal in zaal Centrum te Meerhout-Gestel.
19 MARIEKERKE: Leven, werk en strijd voor de Vlaamse ontvoogding van Filip De Pillecyn, worden uitvoerig toegelicht door J.P. Bertin, A. De Decker, T. Van Eeckhout (Rollierkring St.Amands) met behulp van dia's. Om 19u.30 in Vissershof (vlakbij kerk Mariekerke). Toegang gratis. Org.: VVVG-Kl. Brabant i.s.m. Vlaamse Kring De Bron.

21 DEURNE: Bonte namiddag Operettemuziek, in CC Rix, de Grijspeertstraat 86. Org.: VVVG-Deurne i.s.m. Seniorenraad (03/321.75.95).

24 ZWIJNDRECHT: Studiebezoek aan Politiecentrum Oudaan. Org.: VVVG-Zwijndrecht (03/252.92.78).
24 DEURNE: Natuurwandeling te Zoersel. Org.: VVVG-Deurne (03/322.07.73).

25 ANTWERPEN: Eetmaal-met-dans, in feestzaal De Nieuwe Spiegel, Kioskplaats te Hoboken. Breugeltafel met ruime keuze. Deelname: 400 fr., kaarten bij bestuursleden. Aperitief aangeboden door mandatarissen van organiserende VU-Antwerpen-Stad en VU-Hoboken.

25 MECHELEN: Kwis Vlaanderen + Europa. Inschrijven: 015/41.92.69, St. Lambertuslaan 88 2872 Mechelen-Muizen. Org.: VZW Uilenspiegel.
26 BERLAAR: Heikantse bierfeesten om 20u. in zaal Familia (ook zondag vanaf 15u.). Kaarten via Paul Peeters, Aarschotsebaan 72, tel. 24.12.28.
26 SINT-AMANDS: Eetmaal en feestzitting „15 jaar VU-St.Amands", in zaal De IJzer. Feestrede door Jaak Gabriëls. Om 19u. Inschrijven tot 19.10 aan 750 fr.p.p. bij bestuursleden. (via tel. 33.55.14, 33.29.82, 33.42.78 en 33.51.51) of Frans De Leeuw (052/33.43.61).
26 MERKSEM: Kaartavond in Vlanac, Bredabaan 360. Aanvang 20u. Deelname 100 fr.p.p. Inschrijving ter plaatse.
26 EDEGEM: Volksuniebal in Elzenhof, Kerkplein. Kaarten bij bestuursleden
31 KAPELLEN: Naar toneelstuk „Jaloezieën" van Haye van der Heyden, door toneelgezelschap Y.Lex. Het Klokhuis, Parochiaanstraat 4a te Antwerpen. Inkom 350 fr. vooraf te betalen bij inschrijving, tot 22/10, bij Ina budding (664.46.62).

BURGEMEESTER COOLS SPEELT CAVALIER SEUL

Met verbazing en ontstemming heeft de gemeenteraadsfraktie van de VU Vlaamse Vrije Demokraten van Antwerpen het relaas van de perskonferenties vernomen gegeven door de burgemeesters Bob Cools, Jean-Claude Van Cauwenberghe en Charles Picqué om de gemeenschappelijke ABC-as (Antwerpen-Brussel-Charleroi) nieuw leven in te blazen. Zij hebben er als gemeenteraadsleden moeite mee, niet enkel wat betreft de grond van de zaak, maar vooral om de houding van de Antwerpse burgemeester.

MACHTSAFWENDING

Een politieke verklaring, in dit geval een politieke overeenkomst, namens de stad Antwerpen is geen persoonlijke aangelegenheid, ook niet van een burgemeester. Als het gaat om beleidsbeslissingen te treffen dan valt dit onder de bevoegdheid van de ganse gekozen gemeenteraad.

De VU-raadsleden: „Dat in Antwerpen zulke bevoegdheden meer en meer door een kollege en nu al door een burgemeester overgenomen worden, tipeert de feitelijke machtsafwending. Dit is echter slechts mogelijk doordat de meerderheidsfrakties zulks ondergaan en achteraf goedkeuren.

Wij vragen ons trouwens af, in voorkomend geval, *wie* er over inhoud en ondertekening van deze ABC-protokollen eigenlijke geraadpleegd is: meerderheidsfraktie?, fraktieleiders van de meerderheid?, het kollege zelf? Wij stellen ons daarom vragen over de geldigheid en opportuniteit van dit naar ons gevoelen louter persoonlijk engagement."

Ten gronde wil de fraktie van de VU Vlaamse Vrije Demokraten slechts volgende punten aanstippen:

1. Waarom nu juist een overeenkomst sluiten met Charleroi en Brussel en niet met Gent, Brugge en Hasselt?

2. Waarom nu juist zulke grote aandacht schenken aan een spoorverbinding Antwerpen-Brussel-Charleroi terwijl toch de ganse SP nu ook al de prioriteit terecht legt op de Vlaamse Oost-West-as en ijvert zowel voor een spoorverbinding onder de Schelde als van de IJzeren Rijn?

3. In Brussel kan men wellicht nog wat leren van de zogenaamde Antwerpse samenlevingsaanpak, maar de Antwerpenaars ter plekke twijfelen sterk aan enig resultaat. Daarbij vernemen zij plots dat er een nieuw tipe bemiddellaar ingesteld wordt. Het is

▷

ADVERTENTIE

OPENBAAR CENTRUM VOOR MAATSCHAPPELIJK WELZIJN VAN ANTWERPEN

GENEESKUNDIG PERSONEEL

Volgende bedieningen worden openverklaard, tegen 1.1.1992:

ALGEMEEN ZIEKENHUIS MIDDELHEIM

Dienst voor Inwendige Geneeskundige (Prof. Dr. Mahler)
— 1 plaats van stafspecialist (groep A-3) voltijds (cardiologie);

Dienst voor Neus-, Keel- en Oorziekten (Dr. Muls)
— 1 plaats van geneesheer-diensthoofd (groep A-1) voltijds;
— 1 plaats van specialist (groep B) voltijds;

ALGEMEEN ZIEKENHUIS STUIVENBERG

Dienst voor Algemene Heelkunde (Prof. Dr. Hubens)
— 1 plaats van specialist (groep B) voltijds (orthopedie);

ALGEMEEN ZIEKENHUIS SINT-ELISABETH

Dienst voor Algemene Heelkunde (Dr. W. Van Vooren)
— 1 plaats van specialist (groep B) 1/4-tijds (orthopedie);

ALGEMEEN KINDERZIEKENHUIS ANTWERPEN

Dienst voor Kinderspychiatrie (Dr. Cools)
— 1 plaats van stafspecialist (groep A-3) voltijds;

BEDRIJFSGENEESKUNDIGE DIENST (Dr. H. Baré)
— 1 plaats van arbeidsgeneesheer (groep A-3) halftijds.

De kandidaturen dienen op het Secretariaat, Lge Gasthuisstraat 39, te Antwerpen toegekomen te zijn, **uiterlijk op 21.10.1991.**

Inschrijvingsformulier en volledige voorwaarden te bekomen op de 7e Directie/Personeelszaken, Lange Gasthuisstraat 39, Antwerpen (tel. 03/22.35.711).

Het inschrijvingsrecht bedraagt 400 fr.

(vervolg van blz. 45)

de vraag of de ganse Antwerpser raad deze uit de lucht vallende beleidsoptie helemaal zou bijtreden zonder de normaal voorziene gedachtenwisseling.

CAVALIER SEUL

Als de burgemeester te Antwerpen in eigen stad uitsluitend Frans zou gesproken hebben, zal hij dit wel gemotiveerd hebben uit gastvrijheid. Eens in de hoofdstad echter was hij de lessen van zijn illustere voorganger Lode Craeybeckx glad vergeten en liet aldus als Antwerpenaar Brussel los.

Wij citeren Guido Fonteyn in De Standaard, kommentaar is overbodig:

„Burgemeester Bob Cools bestond het echter in zijn toespraak in Brussel bijna uitsluitend in het Frans te houden — dit benepen Frans uit de nonnenkloosters van vroeger — tot verbijstering van niet alleen de Vlaamse aanwezigen, maar ook van vele franstaligen die in Brussel al jaren Nederlands leren en daar in hun kontakten met de regionale Vlamingen geregeld gebruik van maken. Brussel is officieel tweetalig, en de regionale politici en hun kabinetten gedragen zich meer en meer naar deze regel. Wie het niet doet, krijgt overigens snel een knauw, want alle Vlamingen in Brussel zijn op dit punt zeer oplettend zoals de tweetalige Brusselaar zelf. *Aan burgemeester Bob Cools is het belang van de hele staatshervorming voorbijgegaan, evenals de wijziging van de machtsverhoudingen in Brussel zelf. Van samenwerkingsfederalisme is op zijn wijze geen sprake. Hij bracht door zijn houding de A-B-C-as zelf in gevaar.* (einde citaat)"

Met zulke fratsen zet de Antwerpse burgemeester als „cavalier seul" de ganse stad Antwerpen, de ganse gemeenteraad voor schut.

OVER DE MEDIA

De Vlaamse Kulturele Koepel organiseert een kollokwium over de omroepen onder de titel „Omroepen in diskussie", een ander mediadebat, zonder politici en omroepdirekteurs, maar mét kommunikatiewetenschappers, mediajoernalisten én kijkers.

Over: lokale radio, regionale televisie, kommerciële en publieke omroepen. Programmavoorzitter: prof. Guido Fauconnier (KUL). De studiedag gaat door op zaterdag 26 oktober in Provinciehuis, Kon. Elisabethlei 22 te Antwerpen.

Dezelfde koepel raadt de lezing aan van „Verkeken Kansen", een artikel van Achiel Selleslach, koördinator bij de Regionale Televisie Leuven (RTVL) over „De voorgeschiedenis van de regionale televisie in Vlaanderen"; Het verschijnt in *Kanaal 8*, het blad van de Vlaamse Kulturele Koepel.

Info: VCK, Chanislaan 20 bus 1, 2000 Antwerpen. Tel. 03/216.37.24.

(meegedeeld)

BRABANT

OKTOBER

12 KAMPENHOUT: 3de Witloof-festijn in zaal De Beiaard, van 18 tot 21u. Ook op 13/10 van 11 tot 17 uur. Org.: VU-Groot-Kampenhout.

18 BRUSSEL: Mosselfestijn in Hof van Engeland, bij Guido Dosogne, Lakensestraat 158. Ook op 19 en 20 oktober. Telkens vanaf 12u. Tel.: 02/218.01.27.

19 LEUVEN: Een etentje in Sint-Geertrui. Menu aan 350 fr., kindermenu 150 fr. Vanaf 20u. in zaal Geertruihof, St.Geertrui-abdij, Half Maartstraat te Leuven. Ook op 20/10 van 12 tot 15u. Inschrijving en org.: VU-Heverlee, Kessel-Lo, Leuven, Wijgmaan en Wilsele (016/25.68.59).

25 AFFLIGEM: Het plaatselijk Davidsfonds richt een Litouwse avond in. Gastspreker Walter Luyten. Info: 03/482.11.93.

26 BUIZINGEN: Pensenkermis van VU-Buizingen in de Don Boscokelder, Alsembergsestwg. Spijskaart: pensen, varkensrib, biefstuk, koninginnehapje. Vanaf 17u. Ook op 27/10 vanaf 11u.30.

27 AARSCHOT: Vanaf 14u. in de Parochiezaal van Langdorp-Centrum: jaarlijkse pannekoeken- en smoutebollenfeest. Org.: VU-Aarschot.

LIMBURG

UILENSPIEGEL-AVOND TE OPOETEREN

Op 26 oktober a.s. heeft in de Oase te Dorne-Opoeteren de 14de Uilenspiegelavond plaats. Het wordt weer een heel gezellige avond met heel wat ingrediënten op „zijn Vlaams":

19u.: Eucharistieviering voor vrede in de nieuwe kerk van Dorne.

20u.: Feestavond in de Oase met een lekker stukske eten aan een schappelijke prijs. We bekijken een diareportage over de voorbije aktiviteiten van het IJzerbedevaartkomitee. Er wordt een serieus stukje gezongen!

We houden een reuze tombola om de kas te spekken om zo de prijs naar de IJzerbedevaart te kunnen drukken! Hoogtepunt van de avond wordt weer de uitreiking van het Uilenspiegeleremerk!

Voor slechts 250 fr. per persoon kan je erbij zijn. De IJzerbedevaartwerkgroep Gewest Maaseik verwacht u!

Info: Wilfried Rosiers, Wijklaan 21 te Neeroeteren (86.35.38).

ADVERTENTIE

GEMEENTE OVERIJSE

Het GEMEENTEBESTUUR VAN OVERIJSE werft een

BIBLIOTHECARIS

aan in vast verband.

Aanwervingsvoorwaarden:

1. **maximum leeftijd:**

— maximum 50 jaar op de uiterste datum voor het indienen der kandidaturen.

2. **Diplomavereisten:**

— houder zijn van een akte van bekwaamheid tot het houden van een openbare bibliotheek;

— houder zijn van een einddiploma uitgereikt door een erkende instelling voor bilbiotheekwetenschappen;

— houder zijn van een einddiploma van ten minste vier jaar universitaire studies of tenminste 4 jaar ervaring hebben als leidend personeelslid in een erkende openbare bibliotheek;

— De kandidaten moeten het bewijs leveren dat de vereiste studies gedaan zijn in het Nederlands, zoals bepaald in het KB dd. 13 september 1979, betreffende de voorwaarden tot erkenning van de Nederlandstalige Openbare Bibliotheken door de Staat (hfst.II — art. 4 par.f.).

Nadere inlichtingen omtrent aanwervingsvoorwaarden en examenprogramma kunnen bekomen worden op de rekendienst-personeelsdienst van het gemeentebestuur van Overijse, tel. 02/687.60.40.

De kandidaturen dienen aangetekend gestuurd naar het Kollege van Burgemeester en Schepenen van en te 3090 OVERIJSE. De kandidatenlijst wordt afgesloten op 31 oktober 1991.

ZOEKERTJE

— **GEZOCHT** — Onthaalhostes met ervaring zoekt werk. Kennis van Nl., Fr., Eng. en D. Inlichtingen: kabinet staatssekretaris Vic Anciaux, tel. 646.33.50, toestel 22.

ADVERTENTIE

Cafetaria - Brusselse wafels
Tea-Room - Buffet

Boterstraat 42-44 — 1000 Brussel
Tel. 02/511.26.12

N.V. ZAKENKANTOOR HERMAN STEENHOUDT

1 STATIONSPLEIN, 9500 GERAARDSBERGEN
Tel. (054) 41 30 44

Woonkrediet steeds iets beter!

OOST-VLAANDEREN

OKTOBER

13 GIJZEGEM: Steakfestijn van VU-Gijzegem. Van 11u.30 tot 15u. in feestzaal De Uil, Stationsstraat 62. Steakmenu 300 fr., kindermenu 170 fr. Aperitief aangeboden door Mieke Blommaert-De Schepper.

17 AALTER: Senator Luyten spreekt over zijn reizen naar de Baltische staten. Met dia's. In het Kultureel Centrum, Stationsstraat 47, om 20u. Org.: Goossenaertskring (091/74.59.38).

18 RUPELMONDE: Proeven van geestrijke dranken, aangeboden door distileerderij ,,Leukenheide''. Met boterhammen (met kaas of kop), koffie en ajuinsoep. Om 19u.30 in Gasthof Scheldeland, Gelaagstraat 33. Deelname: 200 fr. Inschrijven: De Roeck-Van der Meiren C., Kalverstraat 49. Org.: A.Verbruggenkring-Rupelmonde.

19 SINT-GILLIS: Volksuniebal in aanwezigheid van minister Johan Sauwens. In zaal Kat, Kring 58, om 20u.30. Inkom 100 fr.

19 DENDERLEEUW: Groot jaarlijks eetfestijn in zaal Breughel, Dorp, Denderleeuw. Kabeljauw met Normandische saus of steak (verschillende sausen). Vanaf 18u. Ook op 20/10 van 11u.30 tot 15u. Org.: VU-Denderleeuw-Welle-Iddergem.

19 MOORSEL: Steakfestijn van VU-arr. Aalst. In Feestzaal De Snip, Beugemstraat 9 te Moorsel, vanaf 18u. OOk op 20/10 van 11u.30 tot 15u. Steakmenu: 300 fr. Kindermenu vol-au-vent 200 fr.

19 KALKEN: Om 21u. Groot Volksunie-Herfstbal met diskobar Ambiance. Zaal Koninklijke Harmonie, Koffiestraat, Kalken. Org.: VU-Kalken-Laarne.

19 MARIAKERKE: Noors Buffet. In Parochiehuis De Kring, Brugsesteenweg 674 (naast Mariakerke brug), aanvang 19u. Inschrijven noodzakelijk voor 14/10: 400 fr. storten op 068-2012795-72 van Vl. Kultuurcentrum Mariakerke met vermelding Noors buffet. Ook tel. Johan Beke (26.22.67) of tijdens kantooruren (23.01.36).

24 MELLE: Hugo Coveliers praat over ,,Lotgevallen van de rijkswacht en de Bende van Nijvel''. Om 20u. in zaal Flormanic, Gemeenteplein te Melle. Inkom gratis. Org.: VU-Melle.

25 DESTELBERGEN: Mossel- en visfestijn in zaal Berghine, Dendermondsestwg, Destelbergen-centrum, vanaf 19u.30. Deelname: 400 fr. Inschrijven bij Wim Raman (29.16.42). Org.: VU-Destelbergen.

27 ZOTTEGEM: Wandeling Munkboshoeve. Verzameling om 14u.30 aan Moriaan te Velzeke. Org.: VU-Zottegem.

JETJE CLAESSENS BIJ VU-VROUWEN

Op woensdag 16 oktober organiseert het FVV te Gent een ontmoeting met Jetje Claessens.

Deze ontmoeting vindt plaats om 14u.30 in zaal Van Eyck, Lange Kruisstraat te Gent.

Vooraf inschrijven is noodzakelijk. U kan dit telefonisch doen bij Nora Tommelein (02/252.17.00).

JORIS DE BACKER OVERLEDEN TE SINT-NIKLAAS

Te Sint-Niklaas overleed op 30 september op 75-jarige leeftijd gewezen VU-afdelingsvoorzitter Joris De Backer. Hij was een graaggeziene figuur in Vlaams-nationale middens. Onder massale belangstelling werd hij zaterdag 5 oktober ten grave gedragen.

De jongste jaren had hij bewust zijn eersterangsrol in het verenigingsleven losgelaten om de verjonging en vernieuwing een kans te geen. ,,Joris heeft zich nooit krampachtig vastgeklampt aan het leven en aan zijn bestuursfunkties'', aldus voorzitter Lionel Vandenberghe van het IJzerbedevaartkomitee in zijn rouwtoespraak. ,,Hij wist dat wie in zijn herfst is en zijn levenswerk verdergezet wil zien, kans moet geven aan de lente. Joris had niet de pretentie zichzelf onvervangbaar te achten. Hij gaf de fakkel door. Hij slaagde erin nieuwe mensen te entoesiasmeren en te engageren: jongeren, volwassenen en jonggepensioneerden'', aldus nog Lionel Vandenberghe.

Voor zijn overlijden was Joris De Backer nog aktief op verschillende fronten. Hij was lid van het IJzerbedevaartkomitee en algemeen ondervoorzitter van het Verbond van Vlaamse Oud-Strijders (VOS). Te Sint-Niklaas was hij afdelingsbestuurslid van VOS, de Gebroeders Van Raemdonckkring en de IJzerbedevaartwerkgroep. Puttend uit een rijke ervaring, kon men steeds op hem een beroep doen voor ideeën, organisatorische tips enz. Vitten en kankeren waren niet aan hem besteed. Joris ontpopte zich meermaals als sfeer- en smaakmaker op vergaderingen.

ORGANISATOR

Joris De Backer werd in 1916 geboren te Erwetegem. In de woelige jaren '30 kreeg hij de Vlaams-nationale mikrobe te pakken. Aanvankelijk zonder medeweten van zijn ouders engageerde hij zich in het VNV. Tijdens de Tweede Wereldoorlog was hij geen attentist. Hij liet niet de anderen de kastanjes uit het vuur halen en meldde zich voor het Oostfront. Het werd hem zwaar aangerekend tijdens de repressie.

Na de donkere jaren vestigde Joris De Backer zich te Sint-Niklaas. Hij huwde Nora Verbreyt. Het echtpaar kreeg twee kinderen. Erika en Hilde. Joris zette zijn schouders onder de Gebroeders Van Raemdonckkring, waarvan hij in de jaren '60 en '70 voorzitter was. Onder zijn voorzitterschap beleefde de kring een hoogkonjunktuur. Hij organiseerde talloze manifestaties met als uitschieters de jaarlijkse Gebroeders Van Raemdonckherdenking en de deelname aan de IJzerbedevaart. In de topjaren vertrokken er vanuit Sint-Niklaas vier autobussen naar Diksmuide. Toen de kring haar lokaal ,,De Engel'' noodgedwongen moest verlaten, vond hij in 1976 een nieuw onderkomen in de Nieuwstraat. Het lokaal werd ,,Steenstrate'' gedoopt, verwijzend naar de plaats waar Frans en Edward Van Raemdonck in 1917 sneuvelden.

In Sint-Niklaas was Joris De Backer gedurende enkele jaren ook voorzitter van de IJzerbedevaartwerkgroep, VOS en VU. Hij was een radikaal en principieel Vlaams-nationalist, maar ook een ruimdenkend man, die kon begrijpen dat er in een beweging aksentverschillen zijn. Tussen 1970 en '82 fungeerde Joris De Backer ettelijke keren als kandidaat op de VU-lijsten voor de parlements- en gemeenteraadsverkiezingen. In 1970 behaalde hij in Sint-Niklaas 513 voorkeurstemmen, wat hem ei zo na in de gemeenteraad bracht.

De Vlaams-nationale beweging in het Waasland zal Joris De Backer blijven herinneren als een overtuigd en hardwerkend idealist. Het AVV-VVK was zijn leidmotief. De VU-Waasland biedt zijn echtgenote en familie haar oprechte deelneming aan.

Lieven Dehandschutter

ADVERTENTIE

Golden spaarboekje
8,75% intrest.
Dagvalutering en geen kosten.
ZAKENKANTOOR
MARTENS - DE KEGEL N.V.
BRUSSELSTRAAT 61
9400 NINOVE
Tel.: **(054) 33.43.47**

VAN KERCKHOVEN 25
KEUKEN- EN WINKELINRICHTING
bvba
Wouwerstraat 45, Heist-o/d-Berg
Tel.: 015/25.13.55 (bureel)
015/24.45.76 (atelier)
Fax: 015/25.13.44
UW PERSOONLIJKE WENSEN EN ONS VAKKUNDIG ADVIES VOOR UW KEUKENS-, WINKELS- en WOONINRICHTINGEN
STAAN TE UWER BESCHIKKING:
• gespecialiseerde vakmensen
• binnenhuisontwerpers
WIJ BIEDEN U:
★ Maatwerk
★ Afwerking in detail
★ Apparatuur
★ Verzorgde plaatsing en service
★ Eerlijke prijzen op Uw en/of onze ontwerpen.
★ Volledig pakket naar wens:
RUWBOUW - AFWERKING - INRICHTING.

ADVERTENTIE

Kostuums naar maat

HERENKLEDING
Vermees
Steenhouwersvest, 52
ANTWERPEN

WILLY MICHIELS
MAKELAAR IN VERZEKERINGEN
Torleylaan 51 • 1654 HUIZINGEN
tel. 02/360.20.40
Kantooruren: 9-12 - 15-18 (zaterdag: 10-12)
Waar Vlamingen méér dan thuis zijn

Café
In de Groene Poort
Dorp 31, GOOIK
Tel. 02/532.10.21.
Sedert een halve eeuw het Vlaamse trefpunt in het Pajottenland.
Streekbieren, boterhammen, spaghetti en ijs.
Terras, speeltuin, vergaderzaal.
Uitbaters Herman Neukermans en Anita Sorgeloos.
Dinsdag gesloten.

KEUKENS - SANITAIR - VERWARMING
VAN DER CRUYS
Assesteenweg 240, TERNAT
Tel. 582.29.15
Toonzaal alle dagen open van 9-19 u. Zondag gesloten.

AA Tekstieldrukkerij
Levering van vlaggen, banieren, masten en toebehoren.
Spijker 86
2190 ESSEN
Tel. 03/667.29.73 Fax. 667.55.31

NAAR EEN VLAAMS-GROEN FRONT TEGEN EUROBRUSSEL?

„Hét nationalisme bestaat niet. Wel bestaan er verschillende soorten nationalisme. Ook het Vlaams-nationalisme is een verzamelnaam voor uiteenlopende stromingen. Door de federalisering en het opduiken van nieuwe maatschappelijke uitdagingen zal de diversifikatie in het Vlaams-nationalisme zich doorzetten. Globaal zie ik twee tendenzen: een gesloten, konservatieve en separatistische strekking enerzijds en een open, vooruitstrevend en federalistisch nationalisme anderzijds. Deze laatste stroming heeft ook oog voor pacifistische en ekologische tema's."

ZELFBESTUUR

Met deze woorden zette VU-kamerlid *Herman Lauwers* de gespreksavond „Groen en Vlaams" in die de Wase Jonge Leeuwen te Sint-Niklaas organiseerden. Herman Lauwers gaf toe dat het demokratisch Vlaams-nationalisme geen echte ideologie is. „Het is eerder een gevoel van lotsverbondenheid. Maar omdat die verbondenheid verder reikt dan taal en kultuur, is het nodig dat kultuurgemeesnchappen ook politiek zelfbestuur bezitten", aldus Lauwers.

Hij is ervan overtuigd dat er voor de VU en de Vlaamse beweging nog een belangrijke taak weggelegd is. „De gevolgen van het Europees centralisme laten zich reeds voelen in Vlaams-Brabant. Tegen het Euro-centralisme en de bedreiging van de kleine en middelgrote kulturen is een stevig regionalisme nodig", besloot Herman Lauwers.

Tegenspeler in het debat was Agalev-kamerlid *Jos Geysels*. Hij stelde dat de Vlaamsgezinden met progressieve simpatieën in de jaren '70 numeriek zwak stonden. Zij hadden het dikwijls hard te verduren vanwege de konservatieve flaminganten. De nieuwe sociale bewegignen zochten daarom een andere bedding. Zij vormden de onderstroom voor Agalev.

NONSENS

„Agalev is niet geïnteresseerd in de VU of de Vlaamse beweging, maar de Vlaamse problematiek gaat ons wel aan. Wij bekijken die vanuit het ekologisch principe: problemen moeten opgelost worden op het niveau waar ze zich voordoen. Wij zijn voor Vlaamse autonomie inzake kultuur en onderwijs, maar waterzuivering regionalizeren is nonsens. Dat moet niet Vlaams, Belgisch of Europees aangepakt worden, maar per stroomgebied. Ook op grond van het ekologisch principe verdedigt Agalev zowel de bestuurlijke eentaligheid van Vlaanderen als het stemrecht voor migranten", aldus Geysels.

Moderator *Peter Renard* wees erop dat de dialoog tussen groenen en flaminganten een recent fenomeen is. De elektorale rivaliteit VU-Agalev speelt daarin een rol. Ook het feit dat de VU de Vlaamse autonomie meer inhoudelijk wil invullen. En zonder dat zijn naam genoemd werd, speelt ongetwijfeld ook het gegeven mee dat Ludo Dierickx niet langer de enige spraakmaker binnen Agalev is inzake nationaliteitenvraagstukken.

Overigens wist Herman Lauwers te vertellen dat ook in Wales nationallisten en ekologisten gesprekken voeren. In bepaalde kiesomstandigheden zullen zij een gezamenlijke kandidaat naar voor schuiven bij de volgende parlementsverkiezingen.

De sprekers in het debat van de Wase Jonge Leeuwen: v.l.n.r. Hermans Lauwers (VU), moderator Peter Renard en Jos Geysels (Agalev). **(foto WIJ)**

Wij stellen U voor in exclusiviteit
furon
B.V.B.A Stassen-Verlinden
Restaurateur Traiteur Banketaannemer
Comberg 29 b 3790 St-Martens-Voeren Tel.:041/61 11 10
Groepen informeer eens naar onze arrangementen en dagmenu's voor groepen.
*Furon: eerste vermelding van Voeren in 966.

DE TOESTAND (1)

Wij feliciteren onze Waalse broeders die, zoals ze het reeds vele malen hebben bewezen, aantonen dat zij als één volk achter hun leiders kunnen staan. Zij hoeven slechts met hun vingers te knippen en de Vlaming buigt zoals hij reeds vele honderden jaren doen.

Wij feliciteren de Volksunie omdat ze eindelijk standvastig haar mening vertolkt en daaruit ook de juiste politieke konklusies heeft getrokken.

Wij feliciteren de SP omdat zij dank zij haar hipokriete houding nu haar handen in onschuld (= bloed) kan wassen. Claes heeft inderdaad de wapenleveringen niet mee ondertekend.

Wij feliciteren de CVP omdat zij heeft gedaan wat zij al tientallen jaren doet: Niets! De werkdieren zijn nog te talrijk in dit land.

Wij feliciteren alle oppositiepartijen die zo lang hebben gezwegen uit angst een paar kiezers kwijt te raken.

Wij feliciteren CVP en SP die nu bewezen hebben dat dit land niet meer bestuurbaar is, ook bewezen hebben dat ze het federalisme niet aankunnen en dus duidelijk aantonen dat „België" in feite gebarsten is. (waar wij niets op tegen hebben!)

Laat ons nu eindelijk tegenover de wereld bewijzen dat we ook één volk zijn in navolging van de volkeren die ons het goede voorbeeld hebben gegeven.

R. Vandenlangenbergh, Merksem

DE TOESTAND (2)

In naam van een groep oude Vlaamsnationalisten maak ik mijn ere-saluut aan de Partijraad en in het biezonder aan mijn vriend uit donkere jaren Hugo Schiltz.

Vele twijfelaars hebben nu ingezien dat het einddoel door de harde en soms moeilijke dwang op de VU zijn vruchten zal afwerpen. Met België als het nog enigszins kan... zonder als het moet. Dit was onze diepe overtuiging toen we de VU stichtten.

Vlaanderen staat op de drempel van zijn zelfstandigheid.

Hou zee en laat het schip niet afdrijven. Dit is de beloning voor onze levenslange strijd over de generaties heen.

Mr. Jan Dierick, Boutersem

DE TOESTAND (3)

Nu weet iedereen klaar en duidelijk wie in dit land, dat op sterven na ontbonden is, regeert! Als je maar lef hebt, een grote mond en chantage gebruikt zoals Spitaels en de zijnen. Als het er echt op aan komt dan vormen de Walen één blok! Eén vingerknip van Spitaels volstaat, en Martens-Dehaene-Van Rompuy, Claes bedienen naar wens. De Walen krijgen wat ze willen.

Bij gewoon koninklijk besluit krijgen ze ook de overdracht van het kijk- en luistergeld. Dehaene en Martens sleuren er de Zaïrekrisis bij als ekskuus... in dat land is er reeds krisis sedert de onafhankelijkheid!

Op deze Waalse chantage en arrogantie past slechts één antwoord: *Vlaamse onverzettelijkheid*. Na abortus zijn ook deze wapens voor de CVP geen regeringskrisis waard. Wanneer dan wel?

De splitsing van de Sociale Zekerheid wordt nu tot een prioritaire Vlaamse eis! Maar wat zien we? Het ABVV wil hiervan niet weten en gedraagt zich als slippendrager van het Waalse ABVV! Vanuit die sindikale hoek valt niets te verwachten.

H. Schiltz heeft juist op tijd ingezien dat het anders kan en moet, na drie jaar ervaring en geduld met loze beloften inzake de derde faze.

Zolangs W. Claes in de SP en Dehaene in de CVP de plak zwaaien kan Vlaanderen het vergeten.

Vlamingen van alle partijen en drukkingsgroepen: *wees onverzettelijk en waakzaam!*

W. Rosiers, Neeroeteren

De redaktie ontvangt graag brieven voor de lezersrubriek Wederwoord. Naamloze brieven gaan de scheurmand in, evenals scheld- en smaadbrieven. De andere publiceert zij, naargelang er plaats beschikbaar is. De redaktie behoudt zich het recht voor brieven in te korten en persklaar te maken zonder de essentie van de inhoud te veranderen. Brieven worden ondertekend met de naam en de plaats van herkomst, tenzij de schrijver verzoekt slechts de initialen te gebruiken. De opinie, vertolkt in een lezersbrief, is niet noodzakelijk deze van de redaktie.

DE TOESTAND (4)

In augustus 1950 verschenen tientallen woedende brieven. De meer dan 70 % „ja-"stemmen van Vlaanderen (voor de koning) werden niet geteld. De koningsgezinden waren woedend; ze werden gewoon in de steek gelaten door de CVP, maar in 1950 was er nog geen Volksunie om ze woedend aan de macht te brengen.

Nu, in oktober 1991, zijn er weer tientallen woedende brieven, deze keer over het moedwillig geleuter van Martens (CVP) met de derde faze. Dat de VU-leiding op passende wijze de deur achter zich dicht sloeg was een publieke plicht.

Dat beschaafde volkeren een normale kant tot zelfverdediging willen verzekeren is normaal. Maar het was wraakroepend dat pas enkele maanden na een schandelijke oorlog voor geld en olie, aan dezelfde landen mocht geleverd worden was een schande.

Voor de politieke uitvoering van het frontestament was het uur van de radikale beslissing gekomen. Nooit meer oorlog! Geen wapens aan onbetrouwbare landen!

Gewezen oorlogsvrijwilliger '40-45, Mariakerke

WAPENGEKLETTER

29 september 1991 zal de Vlaamse geschiedenis ingaan als een dieptepunt van de „Flambelge"-lafheid door verdeeldheid en een hoogtepunt van de Waalse driestheid in samenhorigheid tegen Vlaanderen.

Hugo de Ridder schrijft in zijn boek „Geen winnaars in de Wetstraat": „de slagen die de politikus wint zijn vaak de slagen die hij anderen toebrengt" (blz. 13).

Wij kunnen deze zin verduidelijken door te schrijven: „de slagen die Martens wint zijn deze die hij aan Vlaanderen toebrengt." En niet alleen Martens, maar heel zijn partij die hem tot in zijn dwaasheden blijft volgen, is medeplichtig aan die slagen.

Het zgn. unionistisch federalisme (een tautologie, zoals professor Senelle opmerkt) is door de eigenwaan van Martens een kwaadaardig neo-unitarisme geworden. Het volstaat de vernietigende uitspraken van La Libre Belgique tegen de revolutionaire flamingant Martens te vergelijken met de wierookswalmen die diezelfde krant hem thans toezwaait en de steun die zij hem geeft bij zijn kandidaatstelling te Brussel, om te beseffen hoever Martens zich van Vlaanderen verwijderd heeft. Moet er nog worden bijgevoegd dat zijn vrouw dezelfde weg opgaat door te militeren in de Coudenberg-groep?

Nu wil men de Volksunie met een schuldkompleks opzadelen. Helaas! Maar wel te voorzien, de hatelijkste woorden kwamen uit de mond van Annemans.

Frank Vanden Broucke verweet Jaak Gabriëls dat hij, de VU dus, aan een wapenleveringsembargo een kommunautaire uitwas had gegeven. In feite is het juist andersom gegaan: Spitaels heeft het wapenembargo onmiddellijk gekoppeld aan het RTT-dossier en Martens haalde daarbij zijn onzalig wafelijzer boven.

Herman Van Rompuy blafte onmiddellijk dat Schiltz akkoord was met het kompromis maar dat de partijraad hem terugfloot. Hij wilde zich niet mengen in „een inwendig partijdispuut in de VU". Hij beseft niet eens dat dàt de normale demokratisch procedure is. De ministers moeten in hun ambt hun partijprogramma trachten te realiseren en zijn daarover verantwoording verschuldigd.

Dat Van Rompuy kapituleert voor Martens en Dehaene, dat hij zich laat aanstellen in plaats van regelmatig verkozen te worden, dàt is ondemokratisch.

F. Vanbrabant, Hasselt (ingekort) ▷

APOTEOSE

De vierinig van het 10-jarig mandaat van Jaak Vandemeulebroucke als Europees parlementslid in Oostende was fantastisch. Zowel het programma maar ook uitvoering en opkomst mochten er zijn.

De ambassadeurszaal was tot in de nok gevuld en de sfeer was weer deze van vroeger. Ik herinner mij hetzelfde entoesiasme in het Gents Sportpaleis. Zonder glamour noch glitter, maar uit het hart en met de voornaam.

Een Brusselaar Johan Verminnen als groot artiest en kunstenaar in zijn vak op het podium, aangebracht door een andere Brusselaar van ons, Vic Anciaux.

Als presentator moet Mark Demesmaeker niet onderdoen voor ender wie; de groep Zakdoek was volks zoals gewoonlijk.

Het applaus was niet uit de lucht na de toespraken van Jaak Gabriëls en Vic Anciaus met dan als apoteose Hugo Schiltz.

Applaus oogste ook de Schotse lady Ewing met haar perfekte Nederlandstalige spreekbeurt.

En het feest ging zo verder tot 2 uur in de morgen, de sfeer zit er weer in bij de VU.

Hartelijk geluk wens ik volksvertegenwoordiger Jan Loones en zijn Westvlaamse groep die deze avond organiseerden, voorwaar een echt festijn, een avond die op zijn tijd komt enkele weken voor de verkiezingen.

Teleurstellend voor de vitters en de pessimisten.

Frans Van Ransbeeck, Asse

VERRAAD?

Het getuigt van eerlijkheid en openheid dat het weekblad WIJ de brief van J.P. Sansen, Kortrijk (Wapengekletter (4), 4 okt. j.l.) heeft opgenomen.

Ik heb de indruk dat lezer Sansen onwaarheden vertelt. De Volksunie is in tegenstelling tot de andere Vlaamse partijen, de roep ,,Nooit meer oorlog'' van de VOS steeds trouw gebleven.

,,De beste stuurlui staan aan wal'' zegt men in zeemanstaal.

Wat hadden de 2 VU-ministers kunnen doen in een kernkabinet tegen 5 onwillige tegenstanders?

Op één punt ben ik het met lezer Sansen eens. De VU-ministers hebben *te lang* naar de ongeloofwaardige grootspraak van de eerste en slimste (?) burger uit de Wetstraat geluisterd en hem ingevolgd.

U spreekt van verraad in de VU-leiding; dat is nonsens, want zulke personen worden niet geduld in de VU.

De huichelaars en verraders tegenover Vlaanderen zijn te vinden bij de unitaristen in de andere partijen.

De Vlaams-nationalisten zijn de enigen die steeds de Vlaamse belangen voorop stellen.

Dat de VU Vlaamse Vrije Demokraten bij de volgende verkiezingen geen bijval mogen verwachten, is misschien uw wens, maar daarom nog geen feit; ik verwacht het anders.

Nu Sabena met Air France in 't zelfde vliegtuig gaan samenhokken, zal de frankofonie in en rond Brussel hoogtij vieren. Is dat ook de schuld van de VU Vlaamse Vrije Demokraten, mijnheer Sansen?

Jan De Dier sr., Erembodegem

ONDRUKBAAR?

Er komen nieuwe straatnaamborden in Maaseik, dat werd beslist op de gemeenteraad van 30 september j.l. door SP en PVV. Er worden sponsors gezocht van wie de naam dan vermeld wordt op het straatnaambord.

Ook zal er het stadslogo, de Limburgse, de Europese en de Belgische vlag op gedrukt worden. De Vlaams leeuw ontbreekt echter.

Om technische redenen kan de vlag van de Vlaamse gemeenschap niet afgedrukt worden, zo beweert schepen Verlaak. Deze uitleg is natuurlijk klinkbare onzin. CVP en VU stemden daarom terecht tegen deze gang van zaken. We durven hopen dat ook de sponsors van deze straatnaamborden erop staan dat de vlag van de Vlaamse Gemeenschap wel afgedrukt wordt!

Informatie bij de betrokken firma te Brussel gaf ons een gans andere uitleg. Wie liegt in deze zaak: de firma of schepen Verlaak?

Zo heeft de huidige Maaseiker meerderheid (SP/PVV) weer eens aangetoonod dat haar enige Vlaamse refleks vreemd is! Eens keert ,,de geest van Flor Grammens'' terug!

IJzerbedevaartkomitee-gewest Maaseik

CVP-VOS PREEKT PASSIE

De CVP breekt toch wel alle rekords van schijnheiligheid. Toen de VU uit de regering opstapte werd ze door de CVP hoogachtend en smalend bejegend. Grootprater Dehaene zei zelfs dat er nu van verdere federalisering wel geen sprake meer zou zijn. Zo bevestigde hij, ongewild, dat al wat er tot op heden werd bereikt alleen door de VU werd verwezenlijkt en dat men op dat gebied van de CVP niets heeft te verwachten.

Als na een etmaal blijkt dat de ganse Vlaamse openbare opinie haar ongelijk geeft, maakt de CVP plots een zwaai van 180°, althans met de mond. Er zijn immers verkiezingen op komst en in zulke perioden wordt de CVP plots super-Vlaamsgezind, om onomkeerbaar, één dag na de verkiezingen weer alle Vlaamsgezindheid af te werpen. Hopelijk dat zich *ditmaal* geen enkel echte Vlaming door deze immer werderkerende klucht beïnvloeden. De CVP is verworden tot een volksvreemde organisatie die nog alleen de belangen dient en de bevelen uitvoert van de zuilen die ze zelf heeft in het leven geroepen en die nu haar eigen identiteit verkrachten. Het wordt tijd dat de CVP van naam verandert, zoiets vb. als RUB (royalistisch-unionistische belangenpartij).

Ondertussen heeft Spitaels laten weten dat hij tegen separatisme is. Nogal logisch, want in geval van afscheuring zou het het leven van Wallonië op ,,kosten van de Vlaamse solidariteit'' meteen gedaan zijn! Hoe verstandig toch die Walen, of is het eeuwenoude ,,Wat Wals is vals is'' dan toch méér dan een volksgezegde?

Hopelijk tonen de Vlaamse kiezers voor éénmaal eenzelfde volkse eensgezindheid als de Walen en geven ze hun stem alleen aan haar die, buiten alle holle frasen en grote woorden, maar *metterdaad* de Vlaamse belangen verdedigt: de VU en niemand anders dan de VU.

A. Van Wynsberge, Machelen

BLOEMEN ROUWKRANSEN
BRUIDSTUILEN
ZAALVERSIERING

PETRA P.V.B.A.

HEIHOEFSEWEG 1
2520 EDEGEM
Tel.: 03/457.23.89

HOF DE DRAECK

Groen, rust en gastronomie in VOEREN

'n Kasteelhotel dat zijn service volledig afstemt op een gastvrij en culinair verblijf.

Pas heringerichte luxekamers.

Midweekarrangement: drie overnachtingen met ontbijt en 3 viergangendiners: 4.950 B.F. per persoon.

Hoofstraat 6
3793 Teuven
Tel. (041) 81.10.17

Brugge bezoeken is ook
kennis maken met het
Vlaams
Ontmoetingscentrum
De Gulden Spoor
rechtover uitgang parking
't Zand 22 Brugge
tel. 050.34.30.82
* dranken * restaurant
* snacks * zaal voor 50 pers.

Café & Feestzaal
Op Den Saele
Boomstraat 141 3798 's-Gravenvoeren

Zitplaatsen feestzaal voor 100 personen - Groepen en bussen **op afspraak** tegen speciale prijzen - toeristenmenu 295 fr.

Café Zaal Hotel
— Cambrinus —
Kloosterstraat 3 • 3960 Bree
0 011/47.28.97

Taverne **„DE BOEMELTREIN"**
Vlaams Huis
Streekbieren - Snacks - IJs - Wafels - Pannekoeken.
Sfeervol treinmeubilair - Ook vergaderruimte.
Weststraat 131 — 9940 SLEIDINE.
Tel.: 091/57.68.46. - Zat. en zond. gesloten.

HOF VAN ENGELAND
bij Guido
hét Vlaams trefpunt in Brussel
Lakensestraat 157 (KVS)
1000 Brussel
tel.: 218.01.27

't boerenhof
CAFE-RESTAURANT-FRITUUR
Terras - Lunchroom -Coffeeshop
Altamira stone grill
Prijzen voor groepen
op aanvraag.
De Plank 24A
3790 Sint-Martens-Voeren
Tel. 041/81.07.03

Adverteren in WIJ rendeert
02/219.49.30
Probeer eens!

Banketbakkerij
ANTWERPIA
JOOST GOSSYE
Geraardsbergsestraat 38
9300 Aalst
Tel. 053-21.35.33

RESTAURANT-HOTEL
OVEREINDE
Salons Raymond
— banketzalen tot 300 personen
— specialteiten bruiloften en banketten
Overeinde 8 AS
011/65.73.05 - 65.89.40
Bij vertonen van VU-lidkaart: één aperitief gratis.

Het Palinghuis
Sedert 1910
JAN PAUWELS-DE BRAUWER
Oude Brugstraat 16, 9200 Schoonaarde. Tel. 052-42.32.46
Wekelijkse rustdag vrijdag tot zaterdag 18 uur
Jaarlijks verlof december
De familiezaak met traditie

Brood- en banketbakkerij
R. DE BEULE
Heirbaan 53
2070 BURCHT
Tel.: 03/252.70.98
SPECIALITEIT VAN ALLE GELEGENHEIDSGEBAK

Hostellerie
Petrus
Oerenstraat 13 8190 Alveringem
tel. 058/288 007

Hotel — Restaurant — Feestzaal — Tea-Room
Een gastronomisch kompleks, gelegen op amper 15 min. van de kust, stelt U een zee voor van kalmte, komfort, keuken, rust, rustiek en romantiek.
Wij bieden U:
- 14 luxueuze hotelkamers met alle denkbare komfort
- Fijne Franse keuken, à la carte en 8 menu's van 695 fr. tot 1600 fr.
- Een hart voor de kinderen, eigen speelruimten en aangepaste menu's.
- Kamer (2 pers.) met uitgebreid ontbijt: vanaf 1750 fr.
- Eveneens pension en half-pension mogelijkheden.
- Week-end verblijf.

"SEMINARIEMOGELIJKHEDEN" - conferentiezaal met alle nodige multifunctionele apparatuur.
Voor gratis informatiepakket nopens onze mogelijkheden:
Oerenstraat 13 8690 Alveringem tel. 058/288 007

SIEMENS

Aqualifting, de schoonheidskuur van Siemens voor uw linnen

Aqualift, de uitvinding van Siemens luidt een nieuw wastijdperk in: het linnen dirigeert voortaan de wasmachine.

De revolutionaire trommel besproeit het linnen met net voldoende water en zeep.
Zo wordt het linnen héél zacht, tot in de kleinste vezel ge-aqualift.

Tevens past het waterniveau zich automatisch aan het gewicht en het absorptievermogen van het wasgoed aan.

Met dit nieuwe systeem bespaart Siemens op magistrale manier tijd, energie, water en detergent. Zelfs linnen opfrissen in 30 minuten is voortaan mogelijk!

Op de zachte aqualifting volgt het progressief droogzwieren met intervals. Met tussenpozen wordt het linnen herschikt in de trommel zodat het niet door rekken of wringen beschadigd wordt. Het komt bijna kreukvrij tevoorschijn. Dringend gaan strijken is niet langer een must!

Onze voorsprong geeft u meer tijd om te leven